

SAKARYA
UYGULAMALI BİLİMLER
ÜNİVERSİTESİ

ISHE
ULUSLARARASI
TARİH EĞİTİMİ
SEMPOZYUMU

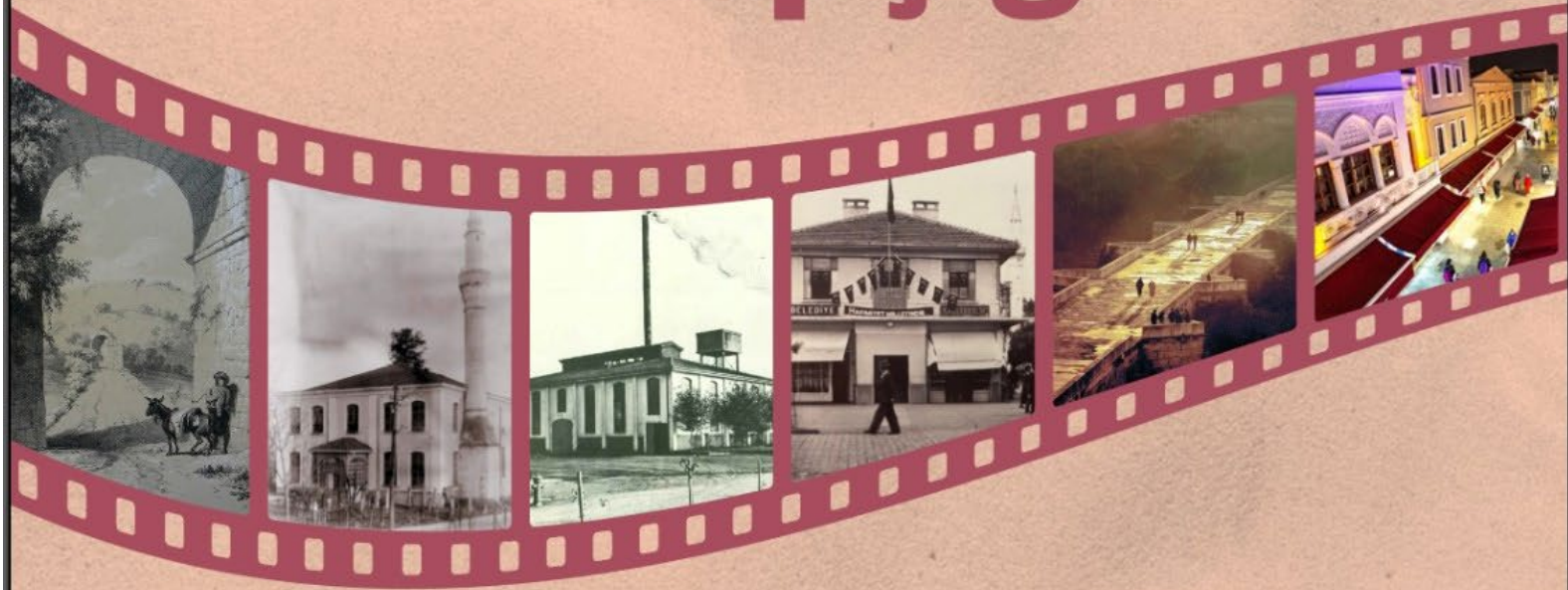
Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşunun
100 Yıldönümü Anısına

ISHE 2023

IX. ULUSLARARASI TARİH EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

6-8 Eylül 2023 Sakarya/Türkiye

Bildiri Özet Kitapçığı

ishe_utes | ishe_utes | ISHE | ISHE_UTES | utes.ishe@gmail.com

SAKARYA
UYGULAMALI BİLİMLER
ÜNİVERSİTESİ
SAKUM
SAKARYA İKTİSADİ VE İŞLETİM, ÇALIŞMA VE
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

TUHED

tarihyazimi.org

IX. ULUSLARARASI TARİH EĞİTİMİ SEMPOZYUMU BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTAPÇIĞI

6-8 Eylül 2023, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi,
Sakarya/TÜRKİYE

HAZIRLAYANLAR:

Dr. Mehmet Alper CANTİMER
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Arş. Gör. M. Talha ÖZALP
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ERİŞİM ADRESİ:
<https://historyeducation.org/>

Eylül, 2023 / Sakarya

ONUR KURULU

Yaşar KARADENİZ – Sakarya Valisi
Ekrem YÜCE – Sakarya Büyükşehir Belediyesi Başkanı
Prof. Dr. Mehmet SARIBIYIK – Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Oğuz TÜRKAY - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU – Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Dekanı
Prof. Dr. Rüştü YEŞİL – Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı
Ebubekir Sıddık SAVAŞÇI – Sakarya İl Milli Eğitim Müdürü
Süleyman ACAR – Sakarya İl Kültür ve Turizm Müdürü
İsmail KARAKULLUKÇU - Arifiye Belediye Başkanı
Hasan ALİŞAN - Sakarya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN – Tarih Eğitimcileri Birliği Derneği Başkanı
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK – Marmara Üniversitesi- EPDAD Başkanı
Prof. Dr. Bayram TAY – Sosyal Bilimler Eğitimcileri Derneği Başkanı

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ahmet DOĞANAY – Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Sait CANDAN – Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Alexander KHODENOV – Yaroslav University, Russia
Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ – Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ali YILMAZ – Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Arif BİLGİN – Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Bahri ATA – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Benediktas SETKUS – Educational Sciences University, Lithuania
Prof. Dr. Bülent AKBABA – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal AVCI – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Cemil Cahit YEŞİLBURSA – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz DÖNMEZ – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz ÖZMEN – Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Dursun DİLEK – Sinop Üniversitesi
Prof. Dr. Elisabeth ERDMANN – Universität Bamberg, Deutschland
Prof. Dr. Emine ALTUNAY ŞAM – Amasya Üniversitesi
Prof. Dr. Erdal ASLAN – Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan DİNÇ – Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ – Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma ÜNAL – Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Filiz MEŞECİ GIORGETTI – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Prof. Dr. Güray KIRPIK – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Gülçin DİLEK – Sinop Üniversitesi
Prof. Dr. Hakan AKDAĞ – Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM – İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Halil TOKCAN – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hamza KELEŞ – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan AKGÜNDÜZ – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Prof. Dr. Haşim ŞAHİN – Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim ŞİRİN- Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail ACUN – Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU – Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi
Prof. Dr. İsmail HİRA- Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir ULUSOY – Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Kaya YILMAZ – Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Kubilay YAZICI – Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Maria REPOUSI – Thessaloniki University, Greece
Prof. Dr. Mehmet AÇIKALIN – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Prof. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mesut ÇAPA – Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Muammer DEMİREL – Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ – Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN – Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ŞANAL – Giresun Üniversitesi
Prof. Dr. Necdet HAYTA – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Necmettin ALKAN- Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri KOSTÜKLÜ – Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri YAVUZ – Artvin Çoruh Üniversitesi
Prof. Dr. Osman ÇEPNİ – Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Prof. Dr. Özgür AKTAŞ – Kafkas Üniversitesi
Prof. Dr. Özgür YILDIZ – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Penelope HARNETT – University of the West of England, England
Prof. Dr. Rahmi ÇİÇEK – Trabzon Üniversitesi
Prof. Dr. Salih ÖZBARAN – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI – Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Semih AKTEKİN – Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Serpil SÜRMELİ – Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Seyfi KENAN – Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman İNAN – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Şerifnaz Gülin KARABAĞ – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK – Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Yahya AKYÜZ – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Yasin DOĞAN – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Yücel KABAPINAR – Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet KATILMIŞ – Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet VURGUN – Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Akif PAMUK – Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Alan HODKINSON – Liverpool Hope University, England
Doç. Dr. Aslı AVCI AKÇALI – Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Aydın GÜVEN – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Bahadır KILCAN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Banu ÇULHA ÖZBAŞ – Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Betül BATIR- İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

- Doç. Dr. Ebru DEMİRCİOĞLU – Trabzon Üniversitesi
Doç. Dr. Eray ALACA – Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Ersin TOPÇU – Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. Fahri KILIÇ – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih BOZKURT- Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih Mehmet SANCAKTAR – İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Filiz ZAYİMOĞLU ÖZTÜRK – Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Genç Osman İLHAN – Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR – Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. Harun ER – Bağımsız Araştırmacı
Doç. Dr. Hasan IŞIK – Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim Caner TÜRK - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim SARI – Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Kibar AKTIN – Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. M. Ahmet TOKDEMİR – Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet AKPINAR – Trabzon Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ELBAN – Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Kaan ÇELEN – Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Murat TARHAN – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Namık ÇENCEN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Neval AKÇA BERK – Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuzhan KARADENİZ – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Osman AKHAN – Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Osman OKUMUŞ – Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan ALABAŞ – Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan KAYA – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Refik TURAN – Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Selçuk Akşin SOMEL – Sabancı Üniversitesi
Doç. Dr. Selçuk İLGAZ – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Selman Tunay KAMER – Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Sezai ÖZTAŞ – Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Şahin ORUÇ – Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Talip ÖZTÜRK – Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Tercan YILDIRIM – Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Teyfur ERDOĞDU – Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Togay Seçkin BİRBUDAK – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Tuba ŞENGÜL BİRCAN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Yaşar KOP – Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Zekerya AKKUŞ – Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Besime Arzu GÜNGÖR AKINCI – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ekrem Zahid BOYRAZ – Çankırı Karatekin Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇİYDEM – Kastamonu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatma GÜLTEKİN – Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hamide KILIÇ - Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hasan SUNGUR – Munzur Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hasan ASLAN – Kafkas Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim DEMİRBAŞ – Kastamonu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Pelin İSKENDER KILIÇ – Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sena COŞĞUN KANDAL – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba TURGUT – Amasya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ER TUNA – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atilla ŞEHİRLİ – Trakya Üniversitesi
Dr. Dean SMART – University of the West of England, England
Dr. Hasan GÜNAL – Balıkesir Üniversitesi
Dr. Yakup AYAYDIN - MEB İstanbul Bahçelievler İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

DÜZENLEME KURULU

Dr. Mehmet Alper CANTİMER – Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (Başkan)
Prof. Dr. Adnan ALTUN – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK – İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa
Prof. Dr. Bahri ATA – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN – Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin KÖKSAL – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI – Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih YAZICI – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Hülya ÇELİK – Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim TURAN – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Doç. Dr. Namık ÇENCEN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Neval AKÇA BERK – Çukurova Üniversitesi
Dr. Eyüp CÜCÜK – İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa
Arş. Gör. Dr. Mehmet UYMAZ – Sakarya Üniversitesi
Arş. Gör. Abdulkerim DEMİR – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Arş. Gör. Kadir COŞKUN – Kastamonu Üniversitesi
Arş. Gör. Mehmet YAVAŞ – Kastamonu Üniversitesi
Arş. Gör. M. Talha ÖZALP – Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Arş. Gör. Yıldırım KARADAĞ – Ondokuz Mayıs Üniversitesi

SEKRETERYA

Arş. Gör. Yiğit CEBECİ – Sakarya Üniversitesi
Uzm. Hasan ŞERİTOĞLU – Sakarya Üniversitesi
Uzm. Recep ESEN – Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME (1923-1938).....	1
Doç. Dr. Mehmet Koray SERİN	1
Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇİYDEM.....	1
OSMANLI DEVLETİ SON DÖNEMİNDE DARULFÜNÜNDEN OKUTULAN TARİH KİTAPLARININ İNCELENMESİ.....	3
Safiye Işıl KARATUTLU	3
Prof. Dr. Mehmet Suat BAL	3
TARİHİN DİĞER DİSİPLİNLERLE İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA TARİH-EDEBİYAT İLİŞKİSİ	5
Berfin SARIDAĞ	5
TARİHİ KİŞİLİKLER YARDIMIYLA ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİLERDE TARİH BİLİNCİNİN OLUŞTURULMASI VE GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR PROJE ÇALIŞMASI: GAZİ DEDEMİN ANILARININ IŞIĞINDA KURTULUŞA GİDEN YOL	7
Esra TEKGÜL	7
KARŞILAŞTIRMALI BİR TARİH ANLATISI: OSMANLI VE GÜNÜMÜZ TARİH DERS KİTAPLARINDA İSLAM TARİHİ KONUSU.....	9
Uğur Can YILDIZDAL	9
OECD’NİN GELECEĞİN EĞİTİMİ VE BECERİLERİ 2030 PROJESİ İLE 21. YÜZYIL MİLLİ EĞİTİM ŞURA KARARLARININ EĞİTİM HEDEFLERİ BAĞLAMINDA TARİH EĞİTİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	11
Doç. Dr. Fatma KÖYBAŞI ŞEMİN	11
1926 TEBLİĞLER MECMUASINA GÖRE ÖĞRETMENLERE VERİLEN ÖDÜL VE CEZALAR	13
Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR.....	13
2013 VE 2023 YILLARINDA OKUTULAN TARİH DERS KİTAPLARININ KADIN TARİHİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	15
Prof. Dr. Meliha KÖSE	15
AHMED HİLMİ TARAFINDAN KALEME ALINAN RÜŞDİYE MEKTEPLERİ İÇİN “RESİMLİ VE HARİTALI YENİ KÜÇÜK OSMANLI TARİHİ” ADLI DERS KİTABININ İNCELENMESİ	17
H. Yavuz YAŞAR	17
ALTERNATİF TARİH KURGULARI VE TARİHSEL DÜŞÜNME BECERİLERİ.....	19
Serdar ERDEM	19
Doç. Dr. Akif PAMUK	19

APOKALİPTİK İMGELERİN ERKEN MODERN OSMANLI TARİHÇİLİĞİ VE TARİH YAZICILIĞINA YANSIMALARININ METODOLOJİK BAĞLAMDA TÂHLİLİ ÜZERİNE 21	
Hüseyin Cahit SARIKAYA	21
AYDINLANMA HAREKATINA TARİHÇİLİK AÇISINDAN YENİ BİR YAKLAŞIM..... 23	
Doç. Dr. Sevinc QASIMOVA.....	23
CUMHURİYET DÖNEMİNDE ÜNİVERSİTEYE GEÇİŞ SINAVLARINDA TARİH EĞİTİMİ: DEVLET OLGUNLUK SINAVI TARİH SORULARININ İNCELENMESİ 25	
Dr. Seval HALLAÇ.....	25
Dr. Öğr. Üyesi Hamide KILIÇ	25
ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNDE “TARİHSEL BİR BİLİM” OLARAK ANTROPOLOJİNİN KULLANIMI 27	
Faruk EKEN.....	27
Mehmet AKÇAÖZ.....	27
ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNDE BİR OKUMA KİTABI CUMHURİYET KIRAATI: TÜRKÇE EĞİTİMİ AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME 29	
Doç. Dr. Ersoy TOPUZKANAMIŞ	29
GEÇ OSMANLI DÖNEMİ'NDE MUHACİR EĞİTİMİNE DAİR BİR ESER: “MUHACİR KİTABI YAHUD HİKAYAT-I NADİDE” 31	
Dr. Öğr. Üyesi Emrah Berkant PATOĞLU	31
Dr. Eyüp CÜCÜK	31
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA EKONOMİYE İLİŞKİN KAVRAMLARIN YERİ 33	
Doç. Dr. Hülya ÇELİK.....	33
Aslı YAMAN.....	33
GELECEĞİN TARİH ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN GEÇMİŞTEKİ TARİH ÖĞRETMENLERİ VE UYGULAMALARI..... 35	
Doç. Dr. Ahmet VURGUN	35
GENÇLER İÇİN YAZILMIŞ DÜNYA TARİHİ KİTAPLARININ ANALİZİ 37	
Abdurrahman GÜLMEZ	37
I. MEŞRUTİYET SONRASI DİL VE TARİH ÇALIŞMALARININ CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK TARİH YAZICILIĞINA ETKİSİ..... 39	
Doç. Dr. Yaşar BAYTAL.....	39
II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE SİVAS DARÜLMUALLİMİN-İ İBTİDAİ MEKTEBİ..... 41	
Doç. Dr. Ayşe YANARDAĞ	41
KARABET KEŞİŞYAN'IN OSMANLI DÖNEMİ TARİH EĞİTİMİNE KATKILARI 43	
Muhammed ERDOĞAN	43
Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN	43

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDEN BİR HAFIZA MEKANI: ANKARA TELGRAFHANESİ VE REPRODÜKSİYONU	45
Müjgan SEZER	45
Hülün ÜNAL	45
TARİH DERS KİTAPLARINDA DEMOKRATİKLEŞME (1923-2023)	47
Arş. Gör. M. Talha ÖZALP	47
Arş. Gör. Yıldray KARADAĞ.....	47
Arş. Gör. Mehmet YAVAŞ.....	47
HOKAND HANLIĞI'NDA TARİH YAZIM GELENEĞİNİN OLUŞMASI VE ÖMER HAN (1809-1822)	49
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ŞEN	49
AVRUPA TARİH YAZIMINDA BİZANS KOMPLEKSİ.....	51
Doç. Dr. Nihal ŞAHİN UTKU	51
OSMANLI TARİH YAZICILIĞININ İKİ ÖNEMLİ TEMSİLCİSİ: AŞIK PAŞAZADE VE HOCA SADEDDİN EFENDİ ÖRNEĞİ.....	53
Dr. Bilgehan ŞAHİN	53
TARİH ÖĞRETİMİNDE SANAL GERÇEKLİK MATERYALİ: 9. SINIF ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ.....	55
Dr. Aslı GÖVERCİN	55
TÜRKİYE'DE DİJİTAL TARİH KAVRAMININ YARARLILIK VE SINIRLILIKLARINA YÖNELİK ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ.....	57
Dr. Fatih BERK.....	57
ARTIFICIAL INTELLIGENCE POWERED HISTORY EDUCATION: RESULTS FROM AN APPLICATION TO HISTORY OF SCIENCE.....	59
Prof. Dr. Ramazan ACUN.....	59
SİVAS SANAYİ MEKTEBİ.....	60
Doç. Dr. Ayşe YANARDAĞ	60
GÖRSELLERDEN TARİHE BAKIŞ: MAARİF ALBÜMÜ IŞIĞINDA CUMHURİYETİN İLK YILLARINDAN EĞİTİM MANZARALARI	62
Doç. Dr. Ahmet VURGUN	62
Coşkun ŞENYOL	62
BAHRİYE MEKTEPLERİNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM	64
Elif SOYLU.....	64
Ezgi Bozbay EKMEKÇİ	64
Rümeysa ÜZMEZ	64

TARİH ÖĞRETİMİNE TARİHİ COĞRAFYA BAĞLAMINDA BİR BAKIŞ.....	66
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba TURGUT	66
Çağrınur SAĞ.....	66
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI.....	66
KÜLTÜREL MİRASIN TANITIMINA VE KORUNMASINA YÖNELİK FARKINDALIĞA ODAKLI SAYISALLAŞTIRMA SÜRECİ EĞİTİMLERİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ: KÜMSA ÖRNEĞİ.....	68
Doç. Dr. Mustafa AYDIN	68
Dr. Öğr. Üyesi Ali Efe İRALI	68
Dr. Neslihan UÇAR KARTOĞLU	68
Dr. Pınar ÜNER YILMAZ.....	68
Nezihe ATILGAN.....	68
KÜLTÜREL MİRAS EĞİTİMİNDE ARKEOLOJİK BULUNTULARIN ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	70
Dr. Öğr. Üyesi Besime Arzu GÜNGÖR AKINCI	70
Doç. Dr. Canan TUNÇ ŞAHİN	70
OSMANLI DEVLETİ SON DÖNEMİNDEKİ FİKİR AKIMLARININ YÜKSEKÖĞRETİMDE OKUTULAN TARİH DERSLERİNE ETKİSİ.....	72
Safiye Işıl KARATUTLU	72
Prof. Dr. Mehmet Suat BAL	72
REFORM PEDAGOJİSİNİN TARİHSEL KÖKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME.....	74
Doç. Dr. Sümer AKTAN.....	74
TARİH DERS KİTABINI RESİMLEME MESELESİ VE BİR ÖNCÜ:	76
MÜNİF FEHİM ÖZARMAN.....	76
Muhammed ŞAKAR.....	76
TÜRK TARİHİNE DAİR SEYAHATNAMELERİN TARİH ÖĞRETİMİNDE KULLANILMASI	78
Doç. Dr. Hasan IŞIK	78
TARİH EĞİTİMİNDE UYGULAMA SONUÇLARI İLE ALTERNATİF BİR ÖĞRETİM ARACI: KANIT TERAZİSİ	80
Doç. Dr. Neval AKÇA BERK.....	80
Doç. Dr. Fatma GÜLTEKİN	80
ORTAOKUL 8. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERS KİTABININ FARKLI OKUNABİLİRLİK FORMÜLLERİNE GÖRE İNCELENMESİ.....	82
Çağrınur SAĞ.....	82
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba TURGUT.....	82
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI.....	82

TARİH DERS KİTAPLARINDA YER ALAN TARİHİ HARİTALARDAKİ ANAKRONİK HATALAR.....	84
Arş. Gör. Şeyda MARANCI	84
MİLLİ MÜCADELE KAHRAMANLARINDAN ŞERİFE BACI'YA YÖNELİK ÖĞRENCİ ALGILARI.....	86
Arş. Gör. Alperen ÇALIŞKAN	86
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf YILDIRIM	86
ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH BİLİMİNİN DOĞASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ..	88
Doç. Dr. Ramazan KAYA.....	88
Dr. Hasan GÜNAL.....	88
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN TUTUMLARI.....	90
Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atilla ŞEHİRLİ	90
RUSYA VE UKRAYNA SOSYAL BİLGİLER DERSİNE KARŞILIK GELEN DERS KİTAPLARINDA SAVAŞ-BARIŞ VE UKRAYNA-RUSYA İMAJLARI	92
Arş. Gör. Yiğit CEBECİ.....	92
Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN	92
Arş. Gör. Mehmet UYMAZ	92
SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA TARİH ŞERİTLERİ.....	94
Doç. Dr. Hülya KARAÇALI TAZE.....	94
Doç. Dr. Kibar AKTİN.....	94
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN TARİHSEL EMPATİNİN ÖNEMİ.....	96
Doç. Dr. Ayşe SEYHAN.....	96
TARİH VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDEN BEKLENTİLERİ	98
Soner KAHVECİ.....	98
Doç. Dr. Kibar AKTİN.....	98
TÜRKİYE'DE TARİH OKURYAZARLIĞINA İLİŞKİN YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	100
Betül AYDEYER	100
Doç. Dr. Hülya ÇELİK.....	100
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ZAMAN VE KRONOLOJİYİ ALGILAMA BECERİSİNİ ÖĞRETME DENEYİMLERİ.....	102
Hüseyin OZAN	102
Doç. Dr. Tercan YILDIRIM.....	102
TEK PARTİ DÖNEMİ (1923 – 1950) ÖĞRETMEN MAAŞLARI	104
Dr. Yakup OFLAR.....	104

TÜBİTAK DESTEKLİ ÖĞRENCİ PROJELERİNDE TARİH ve TARİH EĞİTİMİ İÇERİKLERİNİN İNCELENMESİ	106
Dr. Arş. Gör. Galip ÖNER	106
Ömer BİNEKÇİ	106
TARİH EĞİTİMİ ALANINDA HAZIRLANMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERDE GEÇEN ANAHTAR KELİMELERE İLİŞKİN BİR İÇERİK ANALİZİ	108
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim DEMİRBAŞ	108
MEĞÂZÎ ANLATISINDAN SİYERE.....	110
ERKEN DÖNEM İSLAM TARİH YAZIMININ DÖNÜŞÜMÜ	110
Eyüp ELKOCA	110
EDEBİYATIN TARİH YAZIMINA KAYNAKLIĞI: KADI TENÛHÎ'NİN (Ö. 384/994) METİNLERİNDE HALİFE MU'TAZİD (279-289/892-902) VE MUKTEDİR (295-320/908-932) PORTRELERİ	112
Enes Ensar ERBAY	112
OSMANLI'DA BİR DEFTERDARIN KALEMİNDEN TIMAR VE ZEAMET KANUNLARI	114
Ahmet Can UYSAL	114
TÜRK MİLLÎ EĞİTİM ŞURALARINDA OKUL DIŞI ÖĞRENME VE MÜZE EĞİTİMİ	116
Sevcan KOLBASAR	116
CUMHURİYET TARİHİNDE YAPILAN İNKILÂPLARIN MÜZE EĞİTİMİ YOLUYLA ÖĞRETİLMESİNE YÖNELİK EĞİTİM ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	118
Nurcan ŞENMERDAN	118
YEREL TARİH BAĞLAMINDA ADAPAZARI HALKEVİ DERGİSİ “SAKARYA”.....	120
Kübra GENÇ	120
Ali Haydar AKARSU	120
MUZİR NEŞRİYAT: CUMHURİYETİN İLK 100 YILINDA MEB TARAFINDAN TAVSİYE EDİLEN, YASAKLANAN VEYA TOPLATILAN YAYINLAR	122
Dr. Öğr. Üyesi Hamide KILIÇ	122
Doç. Dr. İbrahim TURAN	122
İNGİLTERE İDARESİNDE IRAK'TA EĞİTİM (1920-1925).....	124
Dr. Öğr. Üyesi. Can DEVECİ	124
HİNT ALT KITASININ MÜSLÜMAN SULTANLARINI BİR İSKOÇ TARİHÇİNİN GÖZÜNDEN OKUMAK: JAMES MİLL VE BRİTANYA HİNDİSTANI TARİHİ	126
Arş. Gör. Dr. Mahmut Cihat İZGİ	126
19. YÜZYIL TÜRK TARİHÇİLERİNDEN NECİP ASIM YAZIKSIZ	128
Rümeysa ÜZMEZ	128
Elif SOYLU	128

TARİH BİLİM DALINDA KAYNAK DİLİ OLARAK TİBETÇE ÖĞRETİMİ; OXFORD ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	130
Arş. Gör. Dilek TAŞ.....	130
ORTAÖĞRETİM TARİH EĞİTİMİNDE ARŞİV VESİKALARININ KULLANIMININ ÖNEMİ.....	132
Dr. Serpil ASAR	132
TAKVİMLERDEKİ TARİH: SAATLİ MAARİF TAKVİMİ VE TARİHSEL BİLGİ OLUŞUMUNA ETKİSİ	134
Doç. Dr. Mehmet Salih ERKEK	134
10. SINIF KIBRIS VE KIBRIS TÜRK TARİHİ ADLI DERS KİTABINDA KİMLİK İNŞASI	136
İsmail ARSLAN	136
ANAKRONİZM'İN GÜNÜMÜZDE OKUTULAN TARİH DERS KİTAPLARINDAKİ İZLERİ	138
Barış ÖRGEN.....	138
TEKNOTARİH	140
Erol KÖMÜR	140
Volkan CİVELEK	140
TÜRKİYE'NİN İLK PSİKOLOJİ LABORATUVARLARI VE ZEKÂ TETKİKLERİ	142
Erol KÖMÜR	142
ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ BAĞLAMINDA TARİH ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ	144
Cahide KAYIŞ	144
ORTAÖĞRETİM AKŞAM LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN TARİH ALGILARI.....	146
Köksal MUÇ	146
TARİH EĞİTİMİ BAĞLAMINDA KRONOLOJİ BİLİMİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA	148
Fadime DEMİRCİ	148
Prof. Dr. Recep DÜNDAR.....	148
TÜRKİYE'DE FARKLI KUŞAKLARIN EĞİTİM DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	150
Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇİYDEM.....	150
KURUMSAL VE METODOLOJİK SORUNLARI ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE'DE ÇEVRE TARİHÇİLİĞİ (2000-2023).....	152
Berhan BAĞDU	152
JARED DIAMOND.....	154
Yusuf BARAKAT	154

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ TARİH DERS KİTAPLARINDA KADIN İMGESİ (1931-1949).....	156
Melis AKAY ŞAHİN	156
Prof. Dr. Mehmet AÇIKALIN	156
ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ TARİH DERS KİTAPLARINDA DARWİNİST SÖYLEM	158
Doç. Dr. Eray ALACA.....	158
CUMHURİYET DÖNEMİ LİSE TARİH DERS KİTAPLARINDA YUNAN İSYANI.....	160
Mesut SÜLÜN.....	160
Doç. Dr. Sezai ÖZTAŞ.....	160
TARİH ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL YAŞAMLARINDA TARİH BİLGİSİNİ KULLANMA DURUMLARI	162
Hüseyin OZAN	162
Doç. Dr. Tercan YILDIRIM.....	162
Doç. Dr. Fatih YAZICI	162
TÜRK TARİHİNDE TARTIŞMALI KONULARI UZMANLARIN TARTIŞMA YÖNTEMLERİ: DEVŞİRME MESELESİ ÖRNEĞİ.....	164
Dr. Yakup AYAYDIN	164
Erol KÖMÜR	164
CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME BOYUTUNUN İNCELENMESİ...	166
Sevcan KOLBASAR.....	166
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK	166
TÜRKİYE'DEKİ BİLİM TARİHİ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ: GELECEĞE YÖNELİK PERSPEKTİF	168
Dr. Ebru ESKİCİ.....	168
Dr. Mehmet UYMAZ.....	168
TOPLUMSAL CİNSİYET TARİHÇİLİĞİ ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME.....	170
Seda EKREM	170
DİJİTAL HARİTAMLA OSMANLI KÜLTÜREL MİRASININ İZİNDE.....	172
Seçil Buket HARUT	172
Burak Alp MEYDAN.....	172
21. YÜZYIL SEYYAHLARI AZ GİTTİK UZ GİTTİK OYUNU	174
Mustafa ZORLU.....	174
Nevin ZORLU	174
Burak ZORLU	174
Çınar HARUT	174

ALİYA İZZETBEGOVİÇ'İN ESERLERİNDE TARİH VE TARİH ÖĞRETİMİNİN YERİNİN İNCELENMESİ	176
Mehmet Emin KAYMAKCI	176
MAX WEBER VE TARİH	178
Mehmet KARATAŞ	178
Şükran DURANLAR	178
MEŞRUTİYETİN DEĞERLİ BİR DÜŞÜNÜRÜ: MUSA AKYİĞİTZADE (1865-1923)	180
Mehmet Şükrü CAN	180
PROF. DR. MİNE EROL'UN ESERLERİ IŞIĞI ALTINDA TARİHÇİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	182
Dr. Gülnaz Gezer ESEN	182
BİZANS EĞİTİM SİSTEMİNDE KHORA MANASTIRI ÖRNEĞİ VE BİLGİN METOKHİTES	184
Özlem GÜRŞEN	184
ŞEHİT MUALLİM MEHMET ZEKİ DÜNDAR ALP VE ŞEYH SAİT AYAKLANMASINI ÖNLEME ÇABALARI	186
Doç. Dr. Erol EVCİN	186

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME (1923-1938)

Doç. Dr. Mehmet Koray SERİN
Kastamonu Üniversitesi
mkserin@kastamonu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇİYDEM
Kastamonu Üniversitesi
eciydem@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Öğretim programları temelde eğitim ile alakalı önceden belirlenmiş hedeflerin öğrenenlere belirlenen bir plan dâhilinde kazandırılması için öğretmenlere kılavuzluk etmektedir. Programlar ülkelerin siyasi, sosyal ve ekonomik durumları temelinde şekillendiği gibi iyi yetişmiş nesiller ortaya koyma adına çağın gerektirdiği bilgi, iletişim ve teknolojik gelişmeleri de yansıtması gerekmektedir. Bu gerek doğrultusunda bütün ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de cumhuriyetin ilanını takiben değişik zaman aralıklarında programlarda değişikliğe gidildiği görülmektedir. Bu çalışmada 1923-1938 yıllarını kapsayacak şekilde Erken Cumhuriyet Dönemi matematik öğretim programlarının değişim ve gelişmeler ışığında incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımına göre tasarlanan araştırma kapsamında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın veri toplama kaynaklarını 1923 ila 1938 yılları arasında uygulanmış olan ilkökul programları oluşturmaktadır. Bunlar sırasıyla; 1924 İlkokulların Müfredat Programı, 1926 İlkokulların Müfredat Programı, 1927 Köy Mektepleri İçin Müfredat Programı ve 1936 İlkokul Programı’dır. Araştırma sonuçlarına göre ele alınan üç programda da matematik dersinin hesap (aritmetik) ve hendese (geometri) başlıklarıyla ele alındığı görülmektedir. Hesap dersinin içeriğinde sayma, dört işlem, kesirler ve kısmen de ölçme konuları yer alırken, hendese dersinin içeriğinde geometrik şekiller, bu şekillerin özellikleri ve yine bu şekillere ilişkin çevre, alan ölçme gibi konulara yer verilmiştir. Genellikle hesap dersi ilkökulun tüm sınıf düzeylerinde (1-5. sınıflar) okutulurken hendese dersi ilkökulun ikinci devresinde (4 ve 5. sınıflar) işlenmiştir. Söz konusu derslerin sınıflara göre saat dağılımlarında farklılıklar olduğu; 1926 programında diğer iki programa göre ders saati olarak daha fazla ele alındığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken Cumhuriyet dönemi, Matematik, Matematik öğretim programı.

AN EVALUATION ON MATHEMATICS TEACHING PROGRAMS OF THE EARLY REPUBLICAN PERIOD (1923-1938)

Assoc. Prof. Mehmet Koray SERİN

Kastamonu University
mkserin@kastamonu.edu.tr

Asst. Prof. Erol ÇİYDEM

Kastamonu University
eciydem@kastamonu.edu.tr

ABSTRACT

Curricula guide teachers to provide learners with predetermined educational goals within a determined plan. The curricula are shaped based on the countries' political, social, and economic conditions. They should reflect the information, communication, and technological developments required by the age to produce well-educated generations. In line with this requirement, it is seen that in Turkey, as in all countries, the programs were changed at different time intervals following the proclamation of the republic. In this study, it was aimed to examine the mathematics curricula of the Early Republican Period covering the years 1923-1936 in the light of changes and developments. The document analysis method was used within the scope of the research, which was designed according to the qualitative research approach. The data of the study consists of primary school programs implemented between 1923 and 1938. These are respectively; 1924 Primary School Curriculum, 1926 Primary School Curriculum, 1927 Village School Curriculum and 1936 Primary School Curriculum. According to the research results, it is seen that in all three programs, the mathematics course is handled under the titles of calculus (arithmetic) and geometry. While the content of the calculus course includes counting, four operations, fractions, and partial measurement, the range of the geometry course includes geometric shapes, the properties of these shapes, and topics such as perimeter and area measurement related to these shapes. In general, the calculus course was taught in all grades of primary school (grades 1-5), while the geometry course was conducted in the second cycle of primary school (grades 4 and 5). It was determined that there were differences in the distribution of the hours of these courses according to the grades; in the 1926 program, they were taught more hours than in the other two programs.

Keywords: Early Republican period, Mathematics, Mathematics curriculum

OSMANLI DEVLETİ SON DÖNEMİNDE DARULFÜNÜNDA OKUTULAN TARİH KİTAPLARININ İNCELENMESİ

Safiye Işıl KARATUTLU

KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü Doktora Öğrencisi

karatutlusafiyeisil@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Suat BAL

KSÜ, İTBF, Tarih Bölümü

suatbal@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Osmanlı Devleti son döneminde darulfününde okutulan tarih kitaplarının incelenmesidir. Bu araştırma geçmişteki bir durumun tespitine yönelik olduğu için tarama modeli kullanılmıştır. Tarih ders kitaplarının hazırlanması konusu günümüzde de büyük önem taşıyan bir konudur. Osmanlı devletinin son yüzyılında ise tarih dersleri ve ders kitapları daha yüksek önem taşıyordu. Zira dağılmakta olan bir imparatorluğun tekrardan toplanma ve birlik ruhu oluşturma çabalarını tarih ders kitapları destekliyordu. Bu açıdan Osmanlı devleti son döneminde tarih ders kitaplarının büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Tanzimat'tan önce Osmanlı Tarihi, İslam Tarihi ve daha ziyade yüksekokullarda Tarih-i Umûmî (Genel Tarih) dersleri okutuluyordu. Bu gelenek bazı değişikliklerle Türkiye Cumhuriyetinin ilk yıllarına kadar sürdü. Ancak, 19. yüzyıldan itibaren Batılılaşmayla birlikte tarih yazımı ve öğretiminde bazı değişiklikler gerçekleşti. 1869 tarihli Maarif-i Umûmîye Nizamnamesi'nde ilköğretimden yüksek öğretime kadar tüm eğitim kademelerindeki mekteplerde “Muhtasar Tarih-i Osmanî”, “Tarih-i Umûmî ve Tarih-i Osmanî”, “Muhtasar Tarih ve Coğrafya” ve “Tarih-i Umûmî” gibi muhtelif derslere yer verildi. Tanzimat'tan sonra birçok tarih ders kitabı yayınlanmıştır. Bunlar arasında Tarih-i Umûmîler, Batı etkisinin en fazla görüldüğü kitaplardır. Bu dönemde, tarih öğretim yöntemleriyle ilgili yeni görüş ve uygulamalara yer verilmiştir. Satı Bey, Tedrisat-ı İbtidâîye Mecmuası'nda tarih öğretim usulleriyle ilgili görüşlerini dile getirdiği gibi, bu düşüncelerin uygulanması için çaba sarf etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Osmanlı Devletinde Tarih Eğitimi, Tarih Ders Kitapları

EXAMINATION OF HISTORY BOOKS READ IN DARULFUN AT THE LAST PERIOD OF THE OTTOMAN STATE

Safiye Işıl KARATUTLU

KSU, Social Sciences Institute, Department of History, Ph.D. Student

karatutlusafiyeisil@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Suat BAL

Professor, KSU, FHSS, Department of History

suatbal@hotmail.com

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the history books taught in the darülfünun in the last period of the Ottoman Empire. Since this research is aimed at determining a situation in the past, scanning model was used. The issue of preparing history textbooks is a subject of great importance today. In the last century of the Ottoman Empire, history lessons and textbooks were of higher importance. Because the history textbooks supported the efforts of the disintegrating Ottoman Empire to regroup and create a spirit of unity. In this respect, it is thought that history textbooks are of great importance in the last period of the Ottoman Empire. Before the Tanzimat, Ottoman History, Islamic History, and more general history courses were taught in colleges. This tradition continued with some changes until the first years of the Turkish Republic. However, from the 19th century, some changes took place in historiography and teaching with Westernization. In the General Education Regulation of 1869, various courses such as Concise History of Ottoman, History of General and History of Ottoman, Concise History and Geography, History of General were included in schools at all educational levels from primary education to higher education. After the Tanzimat period, many history textbooks were published. Among these, general histories are the books in which the western influence is seen the most. In this period, there were new views and practices related to history teaching methods. Satı Bey expressed his views on history teaching methods in Tedrisat-ı İbtidaiye Mecmuası and made an effort to implement these ideas.

Key Words: History Education, History Education in the Ottoman State, History Textbooks

TARİHİN DİĞER DİSİPLİNLERLE İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA TARİH-EDEBİYAT İLİŞKİSİ

Lisans Öğrencisi Berfin SARIDAĞ

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
berfinsaridag@ogr.iu.edu.tr

ÖZET

Tarih, bilginin yazıya aktarılmasıyla başlamıştır. Başlangıçtan itibaren tarihin yazıyla ilişkisi hiç kopmamıştır. Tarihin edebiyatla ilişkisi ilk kez, yazıyı bulan Sümerlere ait Gılgamış Destanı ile görülmüştür. Zaman içinde tarihi metinlerle mitos, destanlar ve masallar iç içe olmaya devam etmiştir. Bu ilişkiyi en çarpıcı şekilde başlatan ise tarihin babası olarak bilinen Herodot ve ortaya koyduğu tarihsel düşünce geleneği olmuştur. Tarih ve edebiyatın ilişkisi binlerce yıl sürmüştür çünkü bu ilişkinin kurulması, tarihi yazanlar açısından insanın gördüklerini ve yaşadıklarını yazıya dökerken duygularını ve kişisel düşüncelerini epey yoğun biçimde kullandığı, zaman zaman metaforlara ve mübalağalara da başvurduğu bir yöntem olmuştur. Tarihin bir bilim, edebiyatın ise bir sanat dalı olması zaman zaman bu ilişkiye dair tartışmalara neden olmuştur. Profesyonelleşmiş bilimsel araştırmaların yüzyılları olan 19. ve 20. yüzyıllarda dahi tarih ve tarih yazıcılığı, edebi yönünü korumaya devam etmişti. O yüzyılların muhtelif büyük tarihçileri bu ilişkiyi vurgulamakla kalmayıp çalışmalarını yürütürlerken de edebi öğelerden faydalanmaya devam etmişlerdir. Bu yazıda, tarihyazımı açısından ve tarihin diğer disiplinlerle ilişkisine örnek olarak tarih-edebiyat ilişkisi bu konudaki çeşitli literatürün incelenip değerlendirilmesi amaçlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Edebiyat, Disiplinlerarasılık, Tarihyazımı, Tarih yazıcılığı, Tarih ve diğer disiplinler

RELATIONSHIP BETWEEN HISTORY AND LITERATURE IN THE CONTEXT OF HISTORY'S RELATIONSHIP WITH OTHER DISCIPLINES

Undergraduate Student Berfin SARIDAĞ

Istanbul University, Faculty of Letters, Department of History

berfinsaridag@ogr.iu.edu.tr

ABSTRACT

History began with the written documentation of information. Since this beginning, the relationship between history and writing has not yet been divided. This relationship was seen for the first time with the Epic of Gilgamesh, which belongs to the Sumerians, the inventors of writing. Over the years, historical texts continued to be engaged with myths, epics, and tales. Herodotus, the father of history, by composing the tradition of historical thinking, gave fuel to the commencement of this relationship in striking fashion. This relationship continued for thousands of years as it was a method for those who write history to give a written account of what they have witnessed and experienced in an emotionally rich and personal manner by also utilizing metaphors and exaggerations. The fact that history is a science and literature is a branch of art has at times led to discussions about the nature of this relationship. Even at in the 19th and 20th centuries, a period of professional scientific research; history and history writing continued to maintain their literary aspect. Various great historians of these centuries not only underlined this relationship but also, they used literary elements in their works and benefited from them. In this article, history's relationship with literature will be generally explained by examining and evaluating academic literature on this topic in terms of historiography and as example of the history's relationship with other disciplines.

Keywords: History, Literature, Interdisciplinarity, Historiography, History writing, History and the other disciplines

TARİHİ KİŞİLİKLER YARDIMIYLA ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİLERDE TARİH BİLİNCİNİN OLUŞTURULMASI VE GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR PROJE ÇALIŞMASI: GAZİ DEDEMİN ANILARININ IŞIĞINDA KURTULUŞA GİDEN YOL

Esra TEKGÜL

Özel Acıbadem Ortaokulu

esra.tekgul@acibadem.k12.tr

ÖZET

Bu çalışmanın konusu Osmanlı Devleti'nin son yıllarında Balkan Savaşları'nda ve Türk Kurtuluş Mücadelesinde ardından da cumhuriyeti korumaya yönelik askeri harekâtlarda görev alan ve öğrencilerimden birinin büyük dedesi olan İstiklal Madalyası sahibi Gazi Albay Ahmet Rasim VODİNA'nın hayatının bilimsel yöntemler ile araştırılmasıdır. Özellikle son bir asırlık geçmişimizde pek çok mücadele yaşanmış olduğu için sayısız vatandaşımızın ailesinde bu savaşlara katılmış ve başarılar sağlamış pek çok kişi bulunmaktadır. Çalışma bu kişilere ait verileri bilimsel çerçeve kapsamında araştırmak ve araştırmaya sevk etmek amacıyla hazırlanmıştır. Vodina ailesi tarafından çalışmada kullanmama izin verilen İstiklâl Madalyası, hatırat, belgeler ve fotoğraflar incelenmiştir. VODİNA'ya ait 22 Ağustos 1903 tarihinden 14 Eylül 1938 tarihine kadar tutulmuş olan askeri hatırat detaylı bir şekilde incelenmiştir. Çalışmanın amacı yapılan araştırmalar aracılığıyla özellikle ortaokul düzeyinde bulunan öğrencilerde tarih bilincinin oluşturulması ve geliştirilmesi ile birlikte bu yolda tarih ve sosyal bilgiler öğretmenlerine farklı bakış açıları kazandırmaktır. Bu çalışma kapsamında ortaya çıkarılan araştırma projesinin ortaokul seviyesinde bulunan öğrenciler ile paylaşılması sonucu öğrencileri özellikle kendi geçmişlerine yönelik bilimsel araştırma yapmaya yönelttiğini göstermek amaçlanmıştır. Çalışmada nitel ve nicel yöntemler bir arada kullanılmıştır. Doküman analizi, anket uygulaması ve arşiv araştırması yapılarak Milli Savunma Bakanlığından belge temin edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Rasim Vodina, tarih bilinci, bilimsel araştırma, tarih eğitimi

A PROJECT WORK ON CREATION AND DEVELOPMENT OF HISTORY AWARENESS IN SECONDARY SCHOOL STUDENTS WITH THE HELP OF HISTORIC PERSONALITIES: THE ROAD TO SALVATION IN THE LIGHT OF THE MEMORIES OF MY VETERAN GRANDFATHER

Esra TEKGÜL

Private Acıbadem Secondary School

esra.tekgul@acibadem.k12.tr

ABSTRACT

The subject of this study is to investigate the life of Gazi Colonel Ahmet Rasim VODINA, the owner of the National Medal of Independence, who took part in the Balkan Wars and the Turkish Liberation Struggle in the last years of the Ottoman State, and then in the military operations aimed at protecting the republic. Since there have been many struggles in our past, especially in the last century, there are many people in the families of our countless citizens who participated in these wars and achieved success. The study was prepared in order to research the data of these people within the scope of scientific framework and to refer them to the research. The Medal of Independence, memoirs, documents and photographs, which were allowed to be used in the study by the Vodina family, were examined. The military memoirs of VODINA, which were kept from August 22, 1903 to September 14, 1938, were examined in detail. The aim of the study is to create and develop historical awareness, especially in secondary school students, through researches, and to bring different perspectives to history and social studies teachers in this way. It is aimed to show that as a result of sharing the research project, which was revealed within the scope of this study, with the students at the secondary school level, it directs the students to conduct scientific research especially on their own backgrounds. In the study, qualitative and quantitative methods were used together. Documents were obtained from the Ministry of National Defense by conducting document analysis, survey application and archive research.

Keywords: Ahmet Rasim Vodina, history awareness, scientific research, history, history education

KARŞILAŞTIRMALI BİR TARİH ANLATISI: OSMANLI VE GÜNÜMÜZ TARİH DERS KİTAPLARINDA İSLAM TARİHİ KONUSU

Uğur Can YILDIZDAL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tarih Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET

Tarih ders kitapları, tarih eğitimi araştırmalarının önemli dallarından bir tanesidir. Ders kitapları yalnızca öğrencileri eğitmekle kalmaz, dönemin siyasi zihniyeti hakkında da bilgi verir. Özellikle Türkiye’de tarih ders kitaplarının bu bağlamda çok önemli bir rol işlediğini söylemek mümkündür. Bildirimizin temel malzemesi, tarih kitaplarında yer alan İslam tarihi bölümleridir. Günümüzde hem sosyal bilgiler hem de tarih ders kitaplarında, İslam tarihine yer verilmektedir. Amaç, Osmanlı’nın son dönemlerinden günümüze değin İslam tarihinin hangi bağlamda aktarılmaya çalışıldığını vurgulamaktır. Burada hem konunun nasıl aktarıldığı, hem de nelerin daha çok vurgulandığı gösterilmeye çalışılacaktır. Neticede, Osmanlı dönemlerinden günümüze gelen İslam tarihi anlatılarının ne ölçüde değiştiği ve geliştiği ifade edilmiş olacaktır. Konuya ilişkin elimizde bulunan ders materyalleri, arşiv belgeleriyle desteklenecek ve bütünlüyci bir aktarım yapılmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda incelenecek eserler: Süleyman Paşa’nın “*Tarih-i Alem: Kısm-ı Evvel Kurun-ı Ula*”, Ahmet Lütfi Efendi’nin “*Tarih-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye*”, Abdurrahman Şeref’in “*Tarih-i Asr-ı Hazır*”, Ahmet Vefik Paşa’nın “*Hikmet-i Tarih*”, adlı eserleri ve bunlara ek olarak Cumhuriyetin ilk yıllarında Devlet Matbaası tarafından basılan Tarih 1-2-3-4 adlı eser de çalışmada kaynak olarak kullanılacaktır. Günümüz tarih kitaplarına değineceğimiz bölümlerdeyse Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullarda kullanılan Sosyal Bilgiler ve Tarih kitaplarının incelenilmesi planlanmaktadır. Eserlerin incelenmesinde karşılaştırma yöntemine başvurulacaktır. Osmanlı dönemi, Cumhuriyetin ilk yılları ve günümüz tarih ders kitapları bağlamında İslam tarihi konusunun, hangi boyutlarda incelendiği ve kapsamı aktarılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Ders Kitabı, Siyasi, İslam, Osmanlı

A COMPARATIVE NARRATOR OF HISTORY: THE SUBJECT OF ISLAMIC HISTORY IN THE OTTOMAN AND TODAY'S HISTORY TEXTBOOKS

Uğur Can YILDIZDAL

Eskişehir Osmangazi University, History Department Master's Student

ABSTRACT

History textbooks are one of the important branches of history education research. Textbooks not only educate students, they also provide information about the political mentality of the period. It is possible to say that history textbooks play a very important role in this context, especially in Turkey. The main material of our statement is the Islamic history chapters in the history books. Today, Islamic history is included in both social studies and history textbooks. The aim is to emphasize the context in which the history of Islam is tried to be conveyed from the last period of the Ottoman Empire to the present day. Here, it will be tried to show both how the subject is conveyed and what is emphasized more. As a result, it will be expressed to what extent the narratives of Islamic history from the Ottoman period to the present day have changed and developed. The course materials we have on the subject will be supported by archival documents and an integrative transfer will be attempted. The works to be examined in this context are: Süleyman Pasha's "History of the World: Part-1 Evvel Kurun-ı Ula", Ahmet Lütfi Efendi's "Tarih-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye", Abdurrahman Şeref. in "Tarih-i Asr-ı Ready", Ahmet Vefik Pasha's "Hikmet-i Tarih", and in addition to these, the book named History 1-2-3-4, which was published by the State Printing House in the first years of the Republic It will also be used as a source in the study. In the sections where we will talk about today's history books, it is planned to examine the Social Studies and History books used in schools by the Ministry of National Education. In the analysis of the works, the comparison method will be applied. In the context of the Ottoman period, the first years of the Republic and today's history textbooks, it will be tried to convey the extent and scope of the subject of Islamic history.

Keywords: History, Textbook, Political, Islam, Ottoman

OECD’NİN GELECEĞİN EĞİTİMİ VE BECERİLERİ 2030 PROJESİ İLE 21. YÜZYIL MİLLİ EĞİTİM ŞURA KARARLARININ EĞİTİM HEDEFLERİ BAĞLAMINDA TARİH EĞİTİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Fatma KÖYBAŞI ŞEMİN
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
koybasi.fatma@gmail.com

ÖZET

Eğitim sistemleri, çağın koşullarına göre kendini güncelleyerek toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya çalışır. Ulus devletlerinin ortaya çıkışından itibaren eğitim milli olarak ele alınmakta ve bulunduğu toplumun koşullarına göre düzenlemeler yapmaktadır. 21. Yüzyıldan itibaren küreselleşmenin ve sürdürülebilir gelişmenin etkisi ile eğitim uluslararası boyutu ile dünya ülkeleri eğitim paydaşlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Uluslararası boyutta eğitim konusunda yeni bir paradigma değişimi ve arayışında olan Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) 2030 yılına kadar eğitim temalı hedefler oluşturmuştur. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı 21. Yüzyıl Milli Eğitim Şura Kararları ile OECD’nin Geleceğin Eğitimi ve Becerileri 2030 projesindeki eğitim temalı hedefleri karşılaştırmaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemi ile yürütülecektir. OECD 2030 Eğitim temalı projesinde yer alan hedeflerin 2006, 2010, 2014 ve 2021 yıllarında gerçekleştirilen Milli Eğitim Şura Kararlarında yer alıp almadığı veya hangi yönleri ile bu hedeflerin gerçekleştirilmeye çalışıldığı incelenecektir. Doküman incelemesi yöntemiyle ilgili dokümanlar karşılaştırılarak içerik analizi ile çözümlenecektir. Sürdürülebilir gelişmede eğitimin rolünü etkili kılmada politikaların gerçekçi ve uygulanabilir temellere dayandırılması gerektiği belirtilebilir.

Anahtar Kelimeler: OECD, eğitim hedefleri, milli eğitim, şura kararları

COMPARISON OF HISTORY EDUCATION IN THE CONTEXT OF OECD'S FUTURE EDUCATION AND SKILLS 2030 PROJECT AND THE EDUCATIONAL GOALS OF THE 21ST CENTURY NATIONAL EDUCATION COUNCIL DECISIONS

Assoc. Prof. Fatma KÖYBAŞI ŞEMİN

Sivas Cumhuriyet University
koybasi.fatma@gmail.com

ABSTRACT

Education systems try to update themselves according to the needs of society. Since the emergence of nation-states, education has been taken on a national level and regulated according to the conditions of the respective society. From the 21st century onwards, education is considered as an international actor among the education stakeholders of world countries. OECD, which is in search of a new paradigm shift in education at the international level, has set educational goals by the year 2030. The purpose of this research is to compare the educational themes and goals of the OECD's "Education 2030 project with the decisions made during the 21st Century National Education Summit. The research will be conducted using a qualitative research method. The study will analyze whether the educational goals outlined in the OECD 2030 project were included in the National Education Summit decisions in 2006, 2010, 2014, and 2021, or how these goals were attempted to be achieved. Document analysis will be used to compare relevant documents, and content analysis will be employed to decipher the findings. It can be emphasized that policies aiming to make education effective in sustainable development need to be based on realistic and implementable grounds.

Keywords: OECD, educational goals, national education, summit decisions

1926 TEBLİĞLER MECMUASINA GÖRE ÖĞRETMENLERE VERİLEN ÖDÜL VE CEZALAR

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR
Amasya Üniversitesi
gonul_2818@hotmail.com

ÖZET

Cumhuriyetin ilk yılları eğitim alanında ciddi değişimlerin gerçekleştirildiği, milli, laik ve çağdaş bir eğitim sisteminin oluşturulması için hem yasal değişikliklerin hem de uygulamaların yoğun bir şekilde hayata geçirildiği yıllardır. Osmanlı Devletinden devralınan maarif teşkilatında birliğin sağlanması ve başta öğretmenlik mesleği olmak üzere ülkedeki tüm eğitim sisteminin tek bir yetkide toplanması için atılan adımlar sonrasında uygulamalar açısından da eğitim sistemine bir düzen getirilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Maarif Vekaleti tarafından 1924 yılından itibaren yayınlanmaya başlayan Tebliğler Mecmuası ile yapılan değişikliklerin tüm öğretmenlere ulaştırılması amaçlanmıştır. Aylık olarak yayınlanan bu mecmua içerisinde 1924 - 1928 yılları arasında maarifle ilgili kanunlar, yönetmelikler, talimatnameler, encümen kararları, tayinler, ödül ve cezalar gibi bölümlerin olduğu görülmektedir. Bu çalışmada 1926 yılında yayınlanan Tebliğler Mecmuasının Şubat, Mart, Nisan, Mayıs ve Haziran sayılarında yer verilen ödül ve cezalar incelenmiştir. Araştırma durum çalışması deseni ile gerçekleştirilen nitel bir çalışmadır. Araştırma verileri doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Ulaşılan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş, belirlenen temalar doğrultusunda görselleştirilerek bulgular kısmında sunulmuştur. Yapılan analizler sonucunda incelenen dokümanlarda 19 kadın, 83 erkek olmak üzere 102 maarif çalışanına ait bilgilere ulaşılmıştır. Ağırlıklı olarak öğretmenlerin yer aldığı, bununla birlikte maarif müdürleri, müdürler, ilk tedrisat müfettişleri, maarif memurları gibi idari görevlerde bulunan kişilerinde ödül ve ceza aldığı tespit edilmiştir. Toplam 19 kişinin terfi, taltif, zam verilerek ödüllendirildiği, 83 kişinin çeşitli derecelerde cezalandırıldığı anlaşılmıştır. Ödül ve cezaların cinsiyete, görev türüne, okula ve branşa göre dağılımları ve verilen cezaların gerekçeleri bulgular kısmında ayrıntılı olarak verilmiştir. Çalışma sonucunda maarif vekaleti tarafından verilen cezaların ağırlık olarak mesleği suistimal etmek, ahlaki değerlerde eksiklik, mesleğin gerektirdiği niteliklere sahip olmamak gibi sebeplere dayandırıldığı anlaşılmaktadır. Ulaşılan bu sonuçların geçmişin daha iyi anlaşılması ve günümüze ışık tutması açısından ilgililere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tebliğler Mecmuası, Ödül, Ceza, Öğretmen, Disiplin

AWARDS AND PUNISHMENTS GIVEN TO TEACHERS ACCORDING TO JOURNAL OF NOTIFICATIONS AT 1926

Assoc. Prof. Dr. Gönül Türkan DEMİR

Amasya University

gonul_2818@hotmail.com

ABSTRACT

The first years of the Republic were the years when serious changes were made in the field of education, and both legal changes and practices were intensively implemented in order to create a national, secular and modern education system. It is understood that after the steps taken to ensure unity in the education organization taken over from the Ottoman Empire and to gather the entire education system in the country, especially the teaching profession, under a single authority. It is understood that an attempt was made to bring an order to the education system in terms of practices. In this context, it is aimed to convey the changes made with the Journal of Notifications, which has been published by the Ministry of Education since 1924, to all teachers. It is seen that there are sections such as laws, regulations, instructions, council decisions, appointments, awards and punishments related to education between 1924 and 1928 in this journal, which is published monthly. In this study, the rewards and punishments in the February, March, April, May and June issues of the Journal of Tebliğler, published in 1926, were examined. The research is a qualitative study conducted with a case study pattern. Research data were obtained by document analysis method. The obtained data were analyzed by content analysis method, visualized in line with the determined themes and presented in the findings section. In the documents examined as a result of the analyzes, information on 102 education employees, 19 women and 83 men, was obtained. It has been determined that mostly teachers are involved, but also people who hold administrative positions such as education directors, principals, primary education inspectors, and education officers receive rewards and punishments. It was understood that a total of 19 people were rewarded with promotions, awards and raises, and 83 people were punished in various degrees. The distribution of awards and punishments according to gender, duty type, school and branch and the reasons for the punishments are given in detail in the findings section. As a result of the study, it is understood that the punishments given by the Ministry of Education are mainly based on reasons such as abusing the profession, lack of moral values, not having the qualifications required by the profession. It is thought that these results will contribute to the relevant people in terms of better understanding of the past and shedding light on the present.

Keywords: Journal of Notifications, Reward, Punishment, Teacher, Discipline

2013 VE 2023 YILLARINDA OKUTULAN TARİH DERS KİTAPLARININ KADIN TARİHİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Prof. Dr. Meliha KÖSE

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi
melihakose@gmail.com

ÖZET

Kadın tarihi ve toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının bir uzantısı olarak, tarih ders kitaplarında kadınların görünürlük düzeyi ve tarihi rollerinin ders kitaplarına yansıma oranı önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Tarih ders kitaplarında kullanılan dil, verilen bilgiler ve görseller bu tür araştırmalar için çok önemli veri araçları kabul edilmektedir. Nitel bir yaklaşıma sahip olan bu araştırmada, 2013 ve 2023 yıllarında okutulan 9. ve 10 sınıf tarih ders kitapları kadın tarihi açısından karşılaştırılmıştır. Araştırmanın amacı, 2013 ve 2023 yıllarında okutulan 9. ve 10 sınıf tarih ders kitaplarının kadın tarihi açısından bir karşılaştırmasını yaparak, kadın tarihi ile ilgili gelinen noktayı ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, yöntem olarak doküman analizi tercih edilmiştir. 9. ve 10 sınıf tarih ders kitapları amaçlı örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, tarih ders kitapları kadın tarihi açısından bir gerileme ortaya koymaktadır. 2013 yılında okutulan tarih ders kitaplarında yer alan çok sayıda kadın ismi 2023 yılında kullanılan tarih ders kitaplarında yer almamaktadır. Görseller ise kadın tarihi açısından yeterli değildir. Bunda değişen tarih programlarının etkisi olduğu düşünülebilir. Fakat tarih ders kitapları yazılırken kadın tarihinin dahil edilmesi konusunda yeterli hassasiyetin gösterilmediği bir gerçektir.

Anahtar Kelimeler: Tarih ders kitabı, kadın tarihi, toplumsal cinsiyet

A COMPARISON OF THE HISTORY TEXTBOOKS TAUGHT IN 2013 AND 2023 IN TERMS OF WOMEN'S HISTORY

Prof. Dr. Meliha KÖSE

Gazi University Faculty of Education

melihakose@mail.com

ABSTRACT

As an extension of women's history and gender equality studies, the level of visibility of women in history textbooks and the reflection of their historical roles in textbooks has become an important area of research. The language, information and visuals used in history textbooks are considered very important data tools for this type of research. In this research, which has a qualitative approach, the 9th and 10th grade history textbooks taught in 2013 and 2023 were compared in terms of women's history. The aim of the research is to make a comparison of the 9th and 10th grade history textbooks taught in 2013 and 2023 in terms of women's history and to reveal the point reached regarding women's history. In line with this purpose, document analysis was preferred as the method. 9th and 10th grade history textbooks were selected through purposive sampling method. Content analysis was used to analyze the data. According to the findings of the study, history textbooks reveal a regression in terms of women's history. In the 2013 history textbooks, many women's names are not included in the history textbooks used in 2023. Visuals are not sufficient in terms of women's history. It can be thought that the changing history programs have an impact on this. However, it is a fact that not enough sensitivity is shown to the inclusion of women's history when writing history textbooks.

Keywords: History textbook, women's history, gender

AHMED HİLMİ TARAFINDAN KALEME ALINAN RÜŞDİYE MEKTEPLERİ İÇİN “RESİMLİ VE HARİTALI YENİ KÜÇÜK OSMANLI TARİHİ” ADLI DERS KİTABININ İNCELENMESİ

Uzman/Tarih Öğretmeni H. Yavuz YAŞAR

Marmara Üniversitesi Doktora Öğrencisi, Alaattin Nilüfer Kadayıfçıoğlu MTAL Tarih Öğretmeni
yavuz_yasar1520@hotmail.com

ÖZET

II. Meşrutiyet döneminde 1330 (1914-1915) yılında rüşdiye mektepleri için Ahmet Hilmi tarafından kaleme alınan “Resimli ve Haritalı Yeni Küçük Osmanlı Tarihi” adlı tarih ders kitabı incelemenin ana konusunu oluşturmaktadır. 144 sayfalık eser orijinal nüshasından birebir incelenmiş ve kitabı kullanan öğrencilerin üzerine yaptığı işaretlemeler de araştırmaya konu edinilmiştir. Eserin kendi dönemi için yenilikçi bir özelliği olan harita ve resimler içermesi, tarih ders kitabının sahip olduğu tarih öğretim anlayışı ile beraber ele alınarak değerlendirilmiştir. Bu yönüyle araştırmanın problemi II. Meşrutiyet döneminde yazılan Resimli ve Haritalı Yeni Küçük Osmanlı Tarihi adlı tarih ders kitabının tarih öğretim anlayışı nasıldır, sorusudur. İncelemenin amaçları arasında bazı çalışmalarda kendisine atıflar yapılmasına rağmen daha önce çalışılmaması ve hakkında yeteri kadar bilgi olmaması bulunmaktadır. Ayrıca yazıldığı dönemin yenilikçi tarih anlayışına ışık tutması sebebiyle de dikkate değerdir. Tarih öğretim teknikleri yanında tarihin o dönemki kullanım amaçları da ders kitabından kolaylıkla takip edilebilmektedir. Böylelikle hem tarih ders kitabının içeriği hem de yazıldığı dönemin değişen tarih anlayışı ve öğretim yöntemleri tartışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma kullanılmıştır. Doküman analizi ile veriler değerlendirilmiştir. Veriler Ahmed Hilmi’nin yazdığı tarih ders kitabından toplanmıştır. Verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: II. Meşrutiyet, Tarih Ders Kitapları, Tarih Öğretimi, Tarih Dersi, Ahmed Hilmi

A REVIEW OF THE LESSONBOOK TITLED “NEW LITTLE OTTOMAN HISTORY WITH PICTURES AND MAPS” FOR RUSHDIYE SCHOOLS WRITTEN BY AHMED HILMI

Expert/History Teacher H. Yavuz YAŞAR

Marmara University PhD Student, Alaattin Nilüfer Kadayıfçioğlu MTAL History Teacher
yavuz_yasar1520@hotmail.com

ABSTRACT

The main subject of the study is examination of history textbook called “Resimli ve Haritalı Yeni Küçük Osmanlı Tarihi” written by Ahmed Hilmi for Rüşdiye schools in 1330 (1914-1915). The history textbook was written during Constitutional Period II. The original of the 144 page textbook was examined and markings of students using the book were also investigated. Maps and pictures, which are an innovative features of the work, were also examined within scope of history teaching. In this direction, the research problem is the question of how is the understanding of history in Resimli ve Haritalı Yeni Küçük Osmanlı Tarihi, which was written in Constitutional Period II. Although there are references to the history textbook, it has never been studied before and there isn't enough information about it. It also explains innovative historical understanding of the period in which it was written. In addition to the history teaching techniques, purpose of history lesson for that period can be understood from the textbook. Thus, both content of the history textbook and changing understanding of history and teaching methods of the period in which it was written were discussed. All these are aims of the research. Qualitative research was used in the study. Datas were evaluated by document analysis. Datas were collected from the history textbook written by Ahmed Hilmi. Content analysis method was used in the analysis of datas.

Key Words: Constitutional Period II, History Textbooks, History Teaching, History Lesson, Ahmed Hilmi

ALTERNATİF TARİH KURGULARI VE TARİHSEL DÜŞÜNME BECERİLERİ

Serdar ERDEM

Marmara Üniversitesi
serdarerdem2019@gmail.com

Doç. Dr. Akif PAMUK

Marmara Üniversitesi
akifpamuk@gmail.com

Alternatif tarih, geçmişteki bazı önemli olaylar ya da olguların alternatif şekillerde gerçekleşmesi fikrinden hareketle tarihin nasıl farklı olabileceği üzerine oluşturulan kurgulardır. Önemli tarihsel olaylara alternatif sonuçlar hayal etmeyi ve ardından bu değişikliklerin tarihin sonraki akışı üzerindeki sonuçlarını keşfetmeyi içerir. Bu tür tarihsel kurgu oluşturmak ciddi tarih bilgisine ve tarihsel olaylar arasındaki bağlantılı ilişkilerin analizini gerektirir. Dolayısıyla alternatif tarih tasarımları tarihsel kavrama, tarihsel analiz ve yorum, tarihsel sorun analizi ve karar verme becerilerinin etkin bir şekilde kullanılması gereklidir.

Bu araştırma tarih temalı strateji oyunlarını konu alan totalwar-turkiye.com (2020 yılında kapanmıştır) ve forum.strategyturk.com platformlarında oyuncuların “alternatif tarih” konu başlığı altında yaptıkları diyalogları tarihsel düşünme becerileri odağında değerlendirmeye çalışmıştır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veriler doküman analizi kullanılarak elde edilmiştir. Veriler, betimsel ve içerik analizi yöntemiyle sunulmuştur.

Araştırma sonucuna göre alternatif tarih kurgularının, bireylerde, tarihsel düşünme becerileri gelişiminde dikkate değer bir potansiyele sahip olduğu saptanmıştır. Bu anlamda alternatif tarih kurguları ya da tartışmaları, tarih eğitiminde ve öğretiminde etkin bir öğrenme aracı olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Tarih, Tarihsel Düşünme Becerileri, Tarihsel Kurgu, Tarih, Bilgisayar Oyunları

ALTERNATIVE HISTORY FICTION AND HISTORICAL THINKING SKILLS

PhD Candidate Serdar ERDEM

Marmara University
serdarerdem2019@gmail.com

Doç. Dr. Akif PAMUK

Marmara University
akifpamuk@gmail.com

ABSTRACT

Alternative history is fictions created on how history could be different, based on the idea that some important events or phenomena in the past took place in alternative ways. It involves imagining alternative outcomes to important historical events and then exploring the consequences of those changes for the next course of history. Creating such historical fiction requires serious knowledge of history and analysis of the interconnected relationships between historical events. Therefore, it is necessary to use alternative history designs, historical comprehension, historical analysis and interpretation, historical problem analysis and decision making skills effectively.

This research has tried to evaluate the dialogues of the players under the topic of "alternative history" on totalwar-turkiye.com (closed in 2020) and forum.strategyturk.com platforms, which are about history-themed strategy games, in the focus of historical thinking skills. In this research, in which the case study method, one of the qualitative research designs, was used, the data were obtained by using document analysis. The data were presented by descriptive and content analysis method.

According to the results of the research, it has been determined that alternative history fictions have a remarkable potential in the development of historical thinking skills in individuals. In this sense, alternative historical fictions or discussions can be considered as an effective learning tool in history education and teaching.

Keywords: Alternative History, Historical Thinking Skills, Historical Fiction, History, Computer Games

APOKALİPTİK İMGELERİN ERKEN MODERN OSMANLI TARİHÇİLİĞİ VE TARİH YAZICILIĞINA YANSIMALARININ METODOLOJİK BAĞLAMDA TÂHLİLİ ÜZERİNE

Lisans Öğrencisi Hüseyin Cahit SARIKAYA
İstanbul Üniversitesi – Tarih Bölümü
huseyincahit.sarikaya@ogr.iu.edu.tr

ÖZET

Erken dönem Osmanlı dünyasında tarih yazıcılığının ilk örneğini, nüshası namevcut olsa da Âşıkpaşazâde'nin şahsi eserinin büyük bir bölümünde kaynak olarak kullandığını ifade ettiği Yahşi Fâkih Menâkıbnâmesi teşkil etmiştir. Nitekim mezkûr dönemde Osmanlı tarih yazıcılığı sahasında ortaya konulmuş eserlerin ekseriyetini, pragmatik bir anlayışla yazılan ve gaza ruhunu toplumsal düzeye aksettirebilme amacı içerisindeki destanların, gazavâtnâmeler ve menâkıbnâmelerin oluşturduğu görülmektedir. Ancak İstanbul'un Fatih Sultan Mehmed (1432 – 1481) tarafından fethiyle beraber Osmanlı Devleti, büründüğü imparatorluk hüviyetinin tabii sonucu olarak heteredoksi bir yapıya dönüşüm sürecine girmiş ve gerçekleşmekte olan yapısal değişimin, imparatorluğun çeşitli düşünsel müesseselerine sirayeti neticesinde Osmanlı tarih yazıcılığı açısından yeni bir dönemin başlangıcı olduğu telâkki edilmiştir. Bu çalışmanın amacı; II. Bayezid (1447/8 – 1512) devrinden itibaren Tevârih-i Âl-i Osman adı altında kaleme alınan ilk standart tarihlerin yanı sıra, farklı türlerde oluşturulmuş tarihi eserlerin muhteviyatı üzerinden Osmanlı dünyasının içerisinde bulunduğu eskatolojik düşünsel ortamın, Osmanlı tarihçiliğine getirdiği değişimi imparatorluk çağının sosyo-politik ve kültürel şartlarının yarattığı yeni tarihçilik anlayışı perspektifinden metodolojik bir yaklaşımla tâhlil etmektir. Çalışmada, İstanbul'un fethinin akabinde XV. yüzyıldan beri muhtelif Osmanlı çevrelerinde dolaşımda olan eskatolojik külliyyatın ihtiva ettiği kıyamet kehanetlerinin, imparatorluk içerisinde XVII. yüzyıla kadar yarattığı apokaliptik beklentilerin Osmanlı tarihçiliğine ve yazıcılığına tesirlerini tespit edebilmek bâbında arşiv belgeleri, yazma eserler ve vekâyinamelerden istifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metodoloji, Osmanlı Tarihçiliği, Osmanlı Tarih Yazıcılığı

THE METHODOLOGICAL EXAMINATION OF THE REFLECTIONS OF THE APOCALYPTIC IMAGES ON THE EARLY MODERN OTTOMAN HISTORIOGRAPHY AND HISTORY WRITING

Undergraduate Student Hüseyin Cahit SARIKAYA

Istanbul University – Department of History

huseyincahit.sarikaya@ogr.iu.edu.tr

ABSTRACT

The first example of historiography in the early modern Ottoman era was the Menakib of Yahsi Fakih which, Asikpasazade refers to as a source for a significant part of his work, notwithstanding the lack of a copy. Thus, most of the works published in the field of Ottoman historiography in the mentioned period consisted of epics, gazāvatnāmes, and menakibnames, which were written with a pragmatic understanding and aimed to reflect the spirit of gazā to the social level. However, following the conquest of Constantinople by Mehmed the Conqueror (1432 - 1481), the Ottoman state evolved into a heterodoxy structure as a natural consequence of becoming an imperial identity, and the structural change that occurred was considered to be the beginning of a new era in the Ottoman historiography as it permeated various intellectual institutions of the empire. This paper seeks to examine, the changes in Ottoman historiography caused by eschatological thoughts in the Ottoman world through the content of the first standard chronicles titled Tevârih-i Âl-i Osman since the reign of Bayezid II (1447/8 - 1512), as well as the content of different types of historical works, with a methodological approach from the perspective of the new understanding of historiography that was established under the socio-political and socio-cultural conditions of the imperial age. In this paper, archival documents, manuscripts, and chronicles were used to determine the effects of the apocalyptic expectations created within the empire until the seventeenth century after the conquest of Constantinople by the apocalyptic divinations contained in the eschatological literature, which had been circulating in miscellaneous Ottoman circles since the fifteenth century, on Ottoman historiography and writing.

Keywords: Methodology, Ottoman Historiography, Ottoman History Writing

AYDINLANMA HAREKATINA TARİHÇİLİK AÇISINDAN YENİ BİR YAKLAŞIM

Doç. Dr. Sevinc KASIMOVA

Bakü Devlet Üniversitesi
qasimovasevinc@mail.ru

ÖZET

Yeni çağın, yeni fikirlerin ve gelişimin mihenk taşı olarak kabul edilen Aydınlanma, aslında bir zamanlar var olan eski bilimsel bilginin yeni bir düzeyde gelişmesine ivme kazandırmıştır. Bununla birlikte aydın insanlar, dünyanın yaratılışına bilimsel bir şekilde yaklaşmışlar, öz farkındalığın toplumun gelişimi için ne kadar önemli olduğunu anlamışlar ve bundan yola çıkarak yeni fikirler ortaya koymuşlardır. E. Kant'ın deyimiyle Avrupa'da aydınlanmanın temeli, inanmaktan bilmeye, öğrenmeye ve araştırmaya doğru geçmiştir. İlk dönemlerde İslam dünyasının kültürel dirilişini sağlamak anlamına gelen aydınlanma hareketi, daha sonra milli bağımsızlık hareketine dönüşmüştür. Ancak o dönemde sömürgeciler ve imparatorluklar bu hareketin bir bağımsızlık mücadelesine dönüşeceğine inanmamışlardır. Rus ölçeğinde “Akinchi” ve “Tercüman” gibi gazetelerin başlattığı “Cedidçilik” hareketi ilk zamanlarda tamamen yeni bir aydınlanma olsa da, kısa sürede bu okullarda toplanan öğretmen ve öğrenciler ana itici güç haline gelmiştir. “Cedidçiler” adı altında ulusal kurtuluş hareketinin Avrupa Aydınlanmasından farklı olarak bu süreç Türk dünyasında yeni bir anlam kazanmıştır. O dönemde zengin bir kültürel mirasa sahip ileri aydınlar, dünya kültürünün kazanımlarından yararlanmış, çağdaş kültürel kazanımlardan yararlanmış, halk eğitimini yükselterek halkın eğitimine özen göstermiş, yönetici çevrelere yeni tip eğitimin açılması çağrısında bulunmuştur. Bu dönemin aydınları, Doğu bilimi ile Batı bilimi arasında bir köprü kurmuşlardır.19. yüzyılda Azerbaycan'ın asil aydınlarının bir kısmı hem dini hem de laik eğitim almak için başta Rusya ve Avrupa olmak üzere dünyanın farklı ülkelerine gitmiştir. Okudukları ülkelerde bilimsel bilgi edinmenin yanı sıra o ülkelerin manevi ve kültürel değerleri ile de ilgilendiler ve anavatanlarına döndükten sonra bu değerleri kendi ulusal değerleriyle bağladılar. Bu adımlarla halklarının aydınlanma fikirlerinin oluşmasını teşvik etmiş oldular. Sonuç olarak, Azerbaycan'da Rusya ve Avrupa aydınlanmasından farklı bir aydınlanma akımı ortaya çıkmıştır. Avrupa ve Rusya'da olduğu gibi, Azerbaycan aydınları toplumsal krizden çıkış yolunu halk eğitiminde görmüşlerdir. Böylece 19. yüzyılda Azerbaycan realitesinin sosyo-kültürel gelişiminin gereklerini karşılayan ve evrenselliği ile karakterize edilen aydınlanma hareketinin ideolojisi ve felsefi görüşleri oluşmuştur.19. yüzyılın temsilcileri sayılan, yeni aydınlanmanın öncüleri ve aynı zamanda modern Avrupa kültürünün Doğu'daki ilk habercileri olan düşünürlerin bilimsel mirasının derinlemesine araştırılması tarihi önem taşımaktadır. 19. yüzyılın ikinci yarısı ve 20. yüzyılın başlarında Azerbaycan'da aydınlanma hareketi yeni bir aşamaya girmiş ve dünya aydınlanması bağlamında incelenmesi güncel konulardan biri olmuştur. Böylece dünyada yaşanan süreçleri takip ederek Türk dünyasındaki yenilenme ve değişimleri ele alma ve tarihçilik açısından değerlendirme fırsatı vardır. Bildirinin amacı, tüm Türk yenilik hareketini tarihyazımı açısından analiz ederek dünya aydınlanma hareketindeki rolünü ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupada aydınlanma, Batı bilimi, Türk dünyası, Azerbaycan aydınları

A NEW APPROACH TO THE ENLIGHTENMENT MOVEMENT IN TERMS OF HISTORIOGRAPHY

Assoc. Prof. Dr. Sevinj QASIMOVA

Baku State University

ABSTRACT

Enlightenment, which is considered to be the cornerstone of the new age, new ideas and development, actually accelerated the development of the old scientific knowledge that once existed at a new level. However, intellectuals approached the creation of the world in a scientific way, understood how important self-awareness is for the development of society, and came up with new ideas based on this. In E. Kant's words, the basis of enlightenment in Europe has shifted from believing to knowing, learning and researching. The enlightenment movement, which meant the cultural resurrection of the Islamic world in the first periods, later turned into a national independence movement. However, at that time, the colonialists and empires did not believe that this movement would turn into a struggle for independence. Although the "Jadidism" movement, which was initiated by newspapers such as "Akinchi" and "Tercüman" on a Russian scale, was a completely new enlightenment at first, the teachers and students gathered in these schools became the main driving force in a short time. Unlike the European Enlightenment of the national liberation movement under the name of "Jadidis", this process has gained a new meaning in the Turkish world. At that time, advanced intellectuals with a rich cultural heritage benefited from the achievements of world culture, benefited from contemporary cultural gains, paid attention to the education of the people by raising public education, and called for the opening of a new type of education to the ruling circles. The intellectuals of this period established a bridge between Eastern and Western science.

In the 19th century, some of the noble intellectuals of Azerbaijan went to different countries of the world, primarily Russia and Europe, to receive both religious and secular education. In addition to acquiring scientific knowledge in the countries they studied, they were also interested in the spiritual and cultural values of those countries, and after returning to their homeland, they connected these values with their own national values. With these steps, they encouraged the formation of enlightenment ideas of their people. As a result, an enlightenment movement different from the Russian and European enlightenment has emerged in Azerbaijan. As in Europe and Russia, Azerbaijani intellectuals saw the way out of the social crisis in public education. Thus, the ideology and philosophical views of the enlightenment movement, which met the requirements of the socio-cultural development of the Azerbaijani reality in the 19th century and were characterized by its universality, were formed.

It is of historical importance to investigate the scientific legacy of thinkers who are the representatives of the 19th century, the pioneers of the new enlightenment and at the same time the first messengers of modern European culture in the East. In the second half of the 19th century and the beginning of the 20th century, the enlightenment movement in Azerbaijan entered a new stage and its examination in the context of world enlightenment has become one of the current issues. Thus, by following the processes in the world, there is an opportunity to deal with the renewal and changes in the Turkish world and to evaluate it in terms of historiography. The aim of the paper is to analyze the entire Turkish innovation movement in terms of historiography and to reveal its role in the world enlightenment movement.

Keywords: Enlightenment in Europe, Western science, Turkish world, Azerbaijani intellectuals

CUMHURİYET DÖNEMİNDE ÜNİVERSİTEYE GEÇİŞ SINAVLARINDA TARİH EĞİTİMİ: DEVLET OLGUNLUK SINAVI TARİH SORULARININ İNCELENMESİ

Dr. Seval HALLAÇ

sehallac@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Hamide KILIÇ

hamide.kilic@cbu.edu.tr

ÖZET

Cumhuriyetin ilk yıllarında, lise sayısının ve lise mezun sayısının az olması nedeniyle üniversitelere geçiş, lise mezuniyet sınavı ile yapıyordu. İlerleyen zamanlarda lise ve buna bağlı olarak üniversiteye girmek isteyenlerin sayılarının artması hasebiyle Millî Eğitim Bakanlığı, üniversiteye öğrenci girişlerini tespit etmek üzere 1935 yılında “Devlet Olgunluk Sınavını” getirmiştir. Böylece farklı liselerde farklı şekillerde icra edilen lise bitirme sınavları yerine seviye eşitliğini dikkate alan ve herkes için geçerli olan merkezi ve yazılı bir sınav hayata geçirilmiştir. Devlet Olgunluk Sınavının uygulamaya konulmasıyla eğitim camiasında pek çok önemli konuda gündeme gelmiştir. Bunlar; sınavın içeriği ve hangi şekilde yapılacağı, öğrencilerin sınava hangi alanlardan başvurabileceği, sınavın icra edilme süreci ve değerlendirme aşaması gibi başlıkları ihtiva etmektedir. Öte yandan bu sınavın üniversitelere öğrenci seçen kritik bir sınav olması hasebiyle nasıl olması gerektiğine ilişkin dönemin eğitimcileri de yazılar kaleme almıştır. Nitekim sınavın uygulanması aşamasında görülen eksikler ile sınavın daha nitelikli bir şekilde icra edilebilmesine yönelik öneriler çerçevesinde zaman içerisinde Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlemeler yapılmıştır. Devlet Olgunluk Sınavına liselerin edebiyat şubesinden giren öğrenciler edebiyat, felsefe veya tarih sorularından; fen şubesinden giren öğrenciler ise matematik, tabiiye veya fizik; felsefe veya tarih sorularından imtihan olurlar. 1942 yılında liselere eklenen klasik şube ile bu şubenin öğrencileri için Latince, edebiyat veya tarih, tabiiye grubundan veya matematik sorularından öğrencilerin bu imtihana tabi tutulma kararı alınmıştır. Devlet olgunluk imtihanı 1935-1954 yılları arasında üniversiteye öğrenci alımında rol oynamış önemli bir sınavdır. Bu sınavda çıkmış sorular zaman zaman Tebliğler Dergisinde yer almıştır. Çalışmada Devlet Olgunluk Sınavında yer alan tarih soruları incelenecektir. Bu bağlamda çalışmanın temel kaynağı Tebliğler Dergisinde yer bulan tarih soruları incelenerek, bu soruların düzeyleri, sorularda hangi konu, olay ya da gelişmelerin yer aldığı, bu soruların dönemin tarih müfredatları ile ilintileri incelenecektir. Çalışmada doküman incelemesi yapılacak, dönemin tarih eğitimi anlayışının sınav perspektifinden betimlenmesi ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Devlet Olgunluk Sınavı, tarih soruları, tarih eğitimi, üniversiteye giriş sınavı.

HISTORY EDUCATION IN UNIVERSITY ENTRANCE EXAMS IN THE REPUBLICAN PERIOD: EXAMINING THE STATE MATURITY EXAMINATION HISTORY QUESTIONS

Dr. Seval HALLAÇ

sehallac@gmail.com

Asist. Prof. Dr. Hamide KILIÇ

hamide.kilic@cbu.edu.tr

ABSTRACT

In the early years of the Republic, due to the low number of high schools and high school graduates, the entrance to universities was made through high school graduation exams. In the following years, due to the increase in the number of high school graduates, the Ministry of National Education introduced the "State Maturity Examination" in 1935 to determine the entrance of students to universities. Thus, instead of high school graduation examinations, which were conducted in different ways in different high schools, a centralised and written examination, which took into account the equality of level and was valid for everyone, was introduced. With the introduction of the State Maturity Examination, many important issues have come to the agenda in the education community. These issues included the content of the exam and the way in which it would be conducted, the fields from which students could apply for the exam, the process of conducting the exam and the evaluation phase. On the other hand, since this exam was a critical exam that selected students for universities, educators of the period also wrote articles on how it should be conducted. As a matter of fact, regulations were made by the Ministry of National Education in time within the framework of the deficiencies seen during the implementation of the exam and the suggestions for a more qualified performance of the exam. Students entering the State Maturity Examination from the literature branch of high schools are tested on literature, philosophy or history questions; students entering from the science branch are tested on mathematics, natural sciences or physics, philosophy or history questions. In 1942, a classical branch was added to high schools and it was decided that students from this branch would be tested on Latin, literature or history, natural sciences or mathematics. Between 1935 and 1954, the state maturity exam was an important exam that played a role in the recruitment of students to universities. Questions from this exam were occasionally included in The Journal of Announcements. In this study, history questions in the State Maturity Examination will be analysed. In this context, the history questions in the Journal of Communiqués, the main source of the study, will be analysed and the levels of these questions, which subjects, events or developments are included in the questions, and the relations of these questions with the history curricula of the period will be examined. Document analyses will be conducted in the study and a description of the history education understanding of the period from the perspective of the exam will be revealed.

Keywords: State Maturity Exam, history questions, history education, university entrance exam

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNDE “TARİHSEL BİR BİLİM” OLARAK ANTROPOLOJİNİN KULLANIMI

Faruk EKEN

Tarih Öğretmeni Denizli Merkezefendi Ülker Yörükoğlu Bilim ve Sanat Merkezi
farukeken@gmail.com

Mehmet AKÇAÖZ

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiye Cumhuriyeti Bilim Dalı Yüksek Lisans
Öğrencisi
mehmet.akcaoz@outlook.com

ÖZET

Yeni bir ulusun inşasında çağdaşı Avrupa devletlerinde de görülen antropoloji biliminin tarih yazımına etkisi ve katkısının ne olduğu çalışmanın temel problemidir. XIX. yüzyıl başlarında ortaya çıkan XX. yüzyılın başında insan tasavvuruna dair bir bilgi kaynağı olarak meşruiyetine kavuşan bir bilim dalına dönüşen antropoloji sosyal bilimlerle arasındaki ilişkisini temellendirmiştir. Modern devletin geçmişiyle kurduğu bağlantıda önemli bir yer tutan antropolojinin Erken Cumhuriyet Dönemi Türkiye’inde tarih yazımı, arkeoloji ve kültürel çevrede yüklendiği misyonun kavramsallaşmasının ne şekilde gerçekleştirildiği alt problem olarak incelenmiştir.

Rasyonel bir bilgi kaynağı olarak antropoloji bilgisinin tarih yazımına ve yöntemine etkisi ve katkısı ‘tarihsel bilim’ olarak geçerlilik kazandığı Erken Cumhuriyet Dönemi Türkiye’indeki çalışmalar ve araştırmalardan hareketle tespit edilmeye çalışılacaktır. 1923-1938 arasındaki antropolojik çalışmaların tarih yazımı ile kurduğu ilişkiye dair söylem analizi gerçekleştirilecektir. Fiziksel ve kültürel antropoloji çalışmalarının tarih yazımında ne denli etkisinin olduğunun ortaya çıkarılması da çalışmanın temel hedefleri arasındadır.

Çalışmada veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinden biri olan literatür taraması yapılmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında çalışmanın evrenini oluşturan Erken Cumhuriyet Dönemi (1923-1938) antropoloji ve tarih yazımı bilgisine temas eden arşiv belgeleri, meclis zabıtları, kongre tutanakları, gazete haberleri, arkeoloji ve müze çalışmaları incelenmiştir. Ardından antropoloji ve tarih yazımını merkeze alan akademik tez ve makaleler gibi ikincil literatür incelenerek çalışma gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antropoloji, Tarih yazımı, Arkeoloji, Etnoloji, Antropoloji Enstitüsü

THE USE OF ANTHROPOLOGY AS A "HISTORICAL SCIENCE" IN THE EARLY REPUBLICAN PERIOD

Faruk EKEN

History Teacher - Denizli Merkezefendi Ülker Yörükoğlu Science and Art Center
farukeken@gmail.com

Mehmet AKÇAÖZ

Pamukkale University, Institute of Social Sciences, Department of Republic of Turkey Master's
Student
mehmet.akcaoz@outlook.com

ABSTRACT

The main problem of the study is the impact and contribution of anthropology, which is also seen in contemporary European states in the construction of a new nation, on historiography. Anthropology, which emerged in the early nineteenth century and turned into a branch of science that gained legitimacy as a source of knowledge about the human imagination at the beginning of the twentieth century, grounded its relationship with the social sciences. As a sub-problem, the conceptualization of the mission of anthropology, which has an important place in the connection of the modern state with the past, in historiography, archaeology and cultural milieu in Early Republican Turkey is examined.

The impact and contribution of anthropological knowledge as a rational source of knowledge on historiography and its methodology will be tried to be determined based on the studies and researches in the Early Republican Period of Turkey, when it gained validity as a 'historical science'. A discourse analysis will be conducted on the relationship between anthropological studies and historiography between 1923 and 1938. Among the main objectives of the study is to reveal the extent of the influence of physical and cultural anthropological studies on historiography.

A literature review, one of the qualitative research methods, was used as a data collection tool in the study. In the first stage of the study, archival documents, parliamentary minutes, congress minutes, newspaper reports, archaeology and museum studies that touch upon the knowledge of anthropology and historiography in the Early Republican Period (1923-1938), which constitutes the universe of the study, were analyzed. Then, secondary literature such as academic theses and articles focusing on anthropology and historiography were examined.

Keywords: Anthropology, Historiography, Archaeology, Ethnology, Turkish Anthropological
Institute

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNDE BİR OKUMA KİTABI CUMHURİYET KIRAATI: TÜRKÇE EĞİTİMİ AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Ersoy TOPUZKANAMIŞ

Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD

ersoytopuzkanamis@gmail.com

ÖZET

1923 yılında cumhuriyetin ilan edilmesinin hemen ardından Maarif Vekaleti'nin karşısından ivedilikle çözülmesi gereken en acil konu ders kitapları meselesi olmuştur. Ülkenin makro ölçekte kangren olmuş problemleri olmasına karşın ders kitabı meselesi ve eğitim programı en acil bir mesele olarak gündeme gelmiştir. Eğitim programı ile ilgili 1924 yılında yayınlanan Müfredat Programı geçici bir çözüm olmuş ve 1926 yılında yeni ve daha kapsamlı bir program çalışması yapılmıştır. Ders kitabı meselesi ise çok başarılı bir şekilde çözülememiş ancak bazı tadilatlarla kitaplar hazırlanabilmiştir. Erken cumhuriyet döneminde okuma alanında yeni ideolojinin kabullerini sistematik bir şekilde işleyen ilk eserlerden biri de Cumhuriyet Kıraatı başlıklı okuma kitabıdır. Bu çalışma da Necmettin Sadak, Ruşen Eşref ve Mithat Sadullah tarafından yazılan ve 1341 senesinde yayınlanan cumhuriyet Kıraatı başlıklı okuma kitabının pedagojik ve politik açıdan değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Cumhuriyet Kıraatı, okuma becerisi,

A READING BOOK CUMHURİYET KIRAATİ IN THE EARLY REPUBLICAN PERIOD: AN EVALUATION IN TERMS OF TURKISH EDUCATION

Assoc. Prof. Dr. Ersoy TOPUZKANAMIŞ

Balıkesir University Necatibey Faculty of Education Department of Turkish Education

ersoytopuzkanamis@gmail.com

ABSTRACT

In 1923, immediately after the proclamation of the republic, the most urgent issue before the Ministry of Education was the issue of textbooks. Although the country had gangrenous problems on a macro scale, the issue of textbooks and the education program came to the fore as the most urgent issue. The Curriculum Program published in 1924 was a temporary solution and a new and more comprehensive program was prepared in 1926. The issue of textbooks, on the other hand, could not be solved very successfully, but books could be prepared with some modifications. One of the first works in the early republican period to systematically address the assumptions of the new ideology in the field of reading was a reading book titled Cumhuriyet Kıraatı. In this study, the reading book titled Cumhuriyet Kıraatı, written by Necmettin Sadak, Ruşen Eşref and Mithat Sadullah and published in 1341, is evaluated from a pedagogical and political perspective.

Keywords: Turkish education, Cumhuriyet Kıraatı, reading education

GEÇ OSMANLI DÖNEMİ'NDE MUHACİR EĞİTİMİNE DAİR BİR ESER: “MUHACİR KİTABI YAHUD HİKAYAT-I NADİDE”

Dr. Öğr. Üyesi Emrah Berkant PATOĞLU
Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi
emrahberkant@gmail.com

Dr. Eyüp CÜCÜK
İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa
cucukeyup@gmail.com

ÖZET

Göçmenleri, göç edenleri ifade etmek için kullanılan “muhacir” sözcüğü Osmanlı Devleti’nde mağlup olunan savaşların ardından yitirilen topraklardan devletin sahip olduğu diğer bölgelere yerleşen, göç eden unsurlar için kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle XVIII. yüzyılın sonlarından itibaren zamanla toprak kayıplarının artması üzerine göç hareketleri devleti giderek zor durumda bırakmaya başlamış ve ilgilenilmesi gereken büyük bir sorun haline gelmiştir. Bunun üzerine XIX. yüzyıla gelindiğinde devlet; muhacir konusuyla ilgilenmek, muhacirlerin toplumsal uyumunu sağlayabilmek ve temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla önemli birçok girişimde bulunmuştur. Öyle ki muhacirlere yönelik mektepler açılmış, basın ve yayın hayatında önemli gelişmelere imkân tanınmıştır.

Bu araştırmanın amacı Osmanlı Devleti’nde “Muhacir Kitabı Yahud Hikayat-ı Nadide” adlı eserin içerik, eğitsel tasarım, dil ve anlatım yönlerinden eleştirel bir bakış açısıyla incelenmesidir. Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülen bu çalışmada tarihsel doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Kendisi de Rumeli-i Şarkî muhacirlerinden olup bugün Bulgaristan’da Stara Zagora adıyla anılan eski bir Osmanlı kaza merkezi olan Zağra-yı Atikli (Eski Zağra) Tarsus Kaymakamı Emin Efendi tarafından Türkçe olarak kaleme alınan bu eser 1889 yılında 428 ruhsat numarasıyla Maarif Nezareti tarafından neşredilmiştir.

Eser esasen Emin Efendi’nin Fransız felsefe uleması ve meşhur seyyahlarından olan Mösyö Piyer’in İstanbul’a geldiğini haber almasıyla Fransızların düşünce yapısını, fikirlerini öğrenmek amacıyla görüşmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Mösyö Piyer ile görüşen Emin Efendi, kâinat üzerine sormuş olduğu soruları ve Mösyö Piyer’in vermiş olduğu cevapları tamamen not edip önce “Yeni Kafa” daha sonra ise “Muhacir Kitabı” adını verdiği bir kitap haline getirmiştir. “Demir Kasa Delen Fareler, Limni Ceziresinde Olan Küp ve Mağara Hakkında, Cin ve Peri Memleketi, Remel ve Vefk Hakkında Hikâye, Cadı Hikâyesi, Sineklerin İtlaflı Hakkında, Balonun Dumanı Hakkında” gibi başlıklardan oluşan çeşitli hikâyeleri, birtakım önemli bilgileri ve ibretlik makaleleri muhteva eden bu kitap; 120 sayfadan müteşekkil olup çocuklar için -yazarın tabiriyle- eğlenceli bir eser niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Tarihi, Göç ve Göçmen, Osmanlı Tarihi, Tarsus Kaymakamı Emin Efendi

A BOOK ON THE EDUCATION OF IMMIGRANTS IN THE LATE OTTOMAN PERIOD: “MUHACIR KİTABI YAHUD HİKAYAT-I NADİDE”

Assist. Prof. Dr. Emrah Berkant PATOGLU
Gaziantep University, Gaziantep Education Faculty
emrahberkant@gmail.com

Dr. Eyup CUCUK
Istanbul University- Cerrahpasa
cucukeyup@gmail.com

ABSTRACT

The word "muhajir", which is used to express immigrants and immigrants, started to be used for the elements who settled in other regions owned by the state from the lands lost after the defeated wars in the Ottoman Empire. Especially XVIII. Since the end of the century, the migration movements have started to put the state in a difficult situation due to the increase in land losses over time and has become a big problem that needs to be dealt with. Thereupon XIX. By the turn of the century, the state; He made many important attempts to deal with the issue of immigrants, to ensure social harmony of immigrants and to meet their basic needs. So much so that schools for immigrants were opened, and important developments in the press and broadcasting life were allowed.

The aim of this research is to examine the work called “Muhacir Kitabı Yahud Hikayat-i Nadide” in the Ottoman Empire, from a critical point of view in terms of content, educational design, language and expression. In this study, which was carried out within the framework of a qualitative research approach, the historical document analysis method was used. This work, which was written in Turkish by the Tarsus District Governor Emin Efendi, who was born in Zagra-yi Atik (Old Zagra), an old Ottoman town center known as Stara Zagora in Bulgaria, who is also one of the immigrants from Rumeli-i Sarki was published in 1889 by the Ministry of Education with license number 428.

The work was originally created as a result of Emin Efendi's meeting to learn about the mentality and ideas of the French, upon hearing that Monsieur Pierre, one of the French philosophical scholars and one of his famous travelers, had come to Istanbul. Emin Efendi, who met with Monsieur Pierre, made a complete note of the questions he asked about the universe and the answers given by Monsieur Pierre, and made a book called “Yeni Kafa” and then “Muhacir Kitabı”. Contains various stories, some important information and exemplary articles, such as “Demir Kasa Delen Fareler, Limni Ceziresinde Olan Kup ve Magara Hakkında, Cin ve Peri Memleketi, Remel ve Vefk Hakkında Hikaye, Cadi Hikayesi, Sineklerin İtlafi Hakkında, Balonun Dumani Hakkında”. This book; consists of 120 pages and is a fun work for children -in the words of the author.

Keywords: History of Education, Immigration and Migrants, Ottoman History, Tarsus District Governor Emin Efendi

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA EKONOMİYE İLİŞKİN KAVRAMLARIN YERİ

Doç. Dr. Hülya ÇELİK
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
hcelik@sakarya.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Aşlı YAMAN
Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
asliyaman135@gmail.com

ÖZET

Toplumların üretim faaliyetleri ve bu faaliyetler sonucu oluşan ilişkiler bütünü olarak ifade edilen ekonomi en eski çağlardan günümüze hayatımızın her aşamasında yer almaktadır. Geleceğin yetişkinleri olacak gençlerin eğitiminde ekonomi konularına yer verilmektedir. Derslerde ekonomiyle ilgili kavramlar ve olaylardan doğrudan ya da dolaylı olarak söz edilmektedir. Tarih derslerinde de geçmişte yaşanan olayların ekonomik nedenleri anlatılmakta, ekonomiyle ilgili üretim, ticaret gibi temel kavramlar işlenmektedir. Tarih öğretim programları tarih öğretiminin amaçlarını, içeriğini gösteren yapılar olarak zaman zaman değişime uğramaktadır. Tarihi süreçte ekonomiyle ilgili kavramların, tarihi olayların nasıl öğretildiğine ilişkin olarak tarih öğretim programları önemli veriler sunmaktadır. Bu çalışmada 1869 yılından günümüze kadar tarih öğretim programlarında ekonomiye ilişkin kavramlara yer verilmiş durumları incelenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizine uygun olarak yapılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analize tabi tutularak değerlendirilmiştir. Ekonomi ile ilişkili olan iktisat, ticaret, tüccar, ithalat, ihracat, istihdam gibi kelimeler taranmıştır. Özellikle 1975 yılı lise tarih dersi öğretim programlarından itibaren ekonomi teriminin doğrudan kullanıldığı, son dönem tarih dersi öğretim programlarında da ekonomi konularına ayrıntılı olarak yer verildiği tespit edilmiştir. Programlarda devletlerin yaşayışı, toplum yapısı, teşkilat ve vergi sistemleri gibi konularda ekonomiye ilişkin terimlerin yoğunlaştığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, Tarih dersi, Tarih dersi öğretim programı, Kavram

THE PLACE OF CONCEPTS RELATED TO ECONOMY IN HISTORY CURRICULUM FROM PAST TO PRESENT

Assoc. Prof. Dr. Hülya ÇELİK

Sakarya University Faculty of Education

hcelik@sakarya.edu.tr

Graduate Student Aslı YAMAN

Sakarya University Institute of Educational Science

asliyaman135@gmail.com

ABSTRACT

The economy which is expressed as the whole of the production activities of societies and the relations formed as a result of these activities has been involved in every stage of our lives from the earliest times to the present. The subjects of economy are included in the education of young people who will be adults of the future. Concepts are events related to economics are directly or indirectly mentioned in the lectures. In the history lessons the economic reasons of the events in the past are explained and basic concepts such as production and trade related to the economy are covered. History curriculums change from time to time as structures that show the aims and content of history teaching. History curriculums provide important data on how economic concepts and historical events are taught in the historical process. In this study from 1869 to the present the situation of the concepts of economy in history teaching programs has been examined. The research was carried out in accordance with document analysis one of the qualitative research methods. The data obtained were evaluated by subjecting them to descriptive analysis. Words related to economy such as economics, trade, trader, import, export, employment were scanned. It has been determined that the term economics has been used directly since 1975 high school history curriculum and economics issues were included in detail in the recent history curriculum. In the programs it is seen that the terms related to the economy are concentrated in subjects such as the life of states, social structure, organization, and tax systems.

Keywords: Economy, History course, History curriculum, Concepts

GELECEĞİN TARİH ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN GEÇMİŞTEKİ TARİH ÖĞRETMENLERİ VE UYGULAMALARI

Doç. Dr. Ahmet VURGUN

Marmara Üniversitesi
ahmet.vurgun@marmara.edu.tr

ÖZET

Öğretmenin eğitimdeki rolü konusunda çeşitli görüşler bulunmakla birlikte öğrenci üzerindeki etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin bir boyutunu, öğretmen ve öğrenci arasındaki karşılıklı etkileşim oluşturur. Tarih eğitiminin de bileşenlerinden birisi öğretmendir. Bu bağlamda öğretmenin eğitimde ve özelde tarih eğitimindeki etkisini ve öğrencilerin gözünden durumunu incelemek, tarih eğitimindeki öğretmen-öğrenci etkileşiminin değerlendirilmesine katkı sağlamış olacaktır. Bu çalışmada, tarih öğretmen adaylarının geçmişteki tarih öğretmenleri ve uygulamaları hakkındaki düşüncelerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada, nitel araştırmalarda kullanılan amaçlı örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Araştırma bir durum çalışması olduğundan katılımcı sayısı nicel araştırmaya göre daha az tutulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu Marmara Üniversitesinde öğrenim gören 12 tarih öğretmen adayı oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu vasıtasıyla toplanan veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlara bakıldığında, katılımcıların bahsettikleri öğretmenlerinin ortaokul, lise ve dershanede görev yaptıkları görülmüştür. Ayrıca katılımcılar, tarih öğretmenlerinin sınıf içi davranışları, ders işleyişleri, kullandıkları öğretim yöntemleri hakkında örnekler üzerinden bilgiler vermiştir. Yine tarih öğretmenlerinin derse karşı olan tutumları üzerinde görüş belirttikleri görülmüştür. Bunun yanı sıra katılımcılar, tarih öğretmenlerinin meslek seçimlerindeki etkisi hakkında düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Tarih Öğretmeni, Öğretmen Adayı, Lise

PAST HISTORY TEACHERS AND THEIR PRACTICES FROM THE PERSPECTIVE OF FUTURE HISTORY TEACHERS

Assoc. Prof. Dr. Ahmet VURGUN

Marmara University
ahmet.vurgun@marmara.edu.tr

ABSTRACT

Although there are various opinions about the role of the teacher in education, his/her effect on students is an undeniable fact. One dimension of education and training activities is the interaction between the teacher and the student. One of the components of history education is the teacher. In this context, examining the effect of the teacher in education and history education in particular and the situation from the students' perspective will contribute to the evaluation of teacher-student interaction in history education. In this study, it was aimed to reveal the thoughts of prospective history teachers about past history teachers and their practices. In the study, the purposeful sampling method used in qualitative research was applied. Since the research is a case study, the number of participants was kept lower than in quantitative research. The study group of the research consists of 12 history teacher candidates studying at Marmara University. The data collected through a semi-structured interview form were analysed by content analysis method. When the results of the study were analysed, it was seen that the teachers mentioned by the participants were working in secondary school, high school and in the classroom. In addition, the participants gave information about the in-class behaviours of history teachers, their teaching methods, and the teaching methods they used through examples. It was also seen that they expressed their opinions on history teachers' attitudes towards the course. In addition, the participants expressed their opinions about the effect of history teachers on their choice of profession.

Keywords: History Education, History Teacher, Teacher Candidate, High School

GENÇLER İÇİN YAZILMIŞ DÜNYA TARİHİ KİTAPLARININ ANALİZİ

Abdurrahman GÜLMEZ

Gazi Üniversitesi

agulmez81@gmail.com

ÖZET

Tarih ders kitaplarına bağlı kalınarak tek düze ve ezberci bir bakış açısıyla sunuş yapılması öğrencilerde yaratıcı düşünmeyi engellemektedir. Ayrıca her öğrenciye aynı kitabın okutulması da bireysel farklılıkları göz ardı etmek anlamına gelebileceği unutulmamalıdır. Genç okuyuculara tarih ile ilgili farklı görüşleri ve bakış açılarını göstermenin en iyi yolunun aynı konuda birkaç kitabın kullanımını teşvik etmek olduğu ileri sürülmektedir. Gerek lise gerekse üniversitelerin tarih bölümü müfredatında dünya tarihine yer verilmektedir. Gençler için yazılmış dünya tarihi kitapları, genç okuyucuların tarih ile ilgili temel bilgilerini muhafaza etmelerini sağlayan önemli kaynaklardır. Ayrıca bu kitaplar, gençlerin tarih anlayışlarını geliştirmek ve gençleri dünya çapındaki önemli dönemeçlerle tanıştırmak için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu tür kitaplarda, İlk Çağlardan başlayarak Orta Çağ, Rönesans, Sanayi Devrimi ve Yakın Çağ'a kadar uzanan tarihsel süreçler ele alınmakta, özellikle büyük imparatorluklar, savaşlar, antlaşmalar, devrimler, bilimsel ve teknolojik ilerlemelere geniş yer verilmektedir. Bu çalışmamızda genç okuyuculara yönelik Türkçe 'ye çevirisi yapılmış E. H. Gombrich'in “Genç Okurlar İçin Kısa Dünya Tarihi” ile Hendrik Willem Van Loon'un “Gençler İçin Uygarlık Tarihi” adlı eserlerin analizi yapılmıştır. Araştırmamızda doküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dünya Tarihi, Gombrich, Van Loon.

ANALYSIS OF WORLD HISTORY BOOKS WRITTEN FOR YOUTH

Abdurrahman GÜLMEZ
Gazi University
agulmez81@gmail.com

ABSTRACT

Making presentations with a monotonous and memorizing point of view by adhering to history textbooks prevents students from thinking creatively. In addition, it should not be forgotten that having each student read the same book may mean ignoring individual differences. It has been argued that the best way to show young readers different views and perspectives on history is to encourage the use of several books on the same subject. World history is included in the history department curriculum of both high schools and universities. World history books written for young people are important resources that enable young readers to retain their basic knowledge of history. In addition, these books offer important opportunities to develop young people's understanding of history and to introduce them to important turning points around the world. In such books, historical processes from the First Ages to the Middle Ages, Renaissance, Industrial Revolution, and the Modern Age are discussed, and especially great empires, wars, treaties, revolutions, and scientific and technological advances are given wide coverage. E. H. Gombrich's "A Brief World History for Young Readers" and Hendrik Willem Van Loon's "Civilization History for Young People" were analyzed. In our research, the document analysis method was used.

Keywords: World History, Gombrich, Van Loon.

I. MEŞRUTİYET SONRASI DİL VE TARİH ÇALIŞMALARININ CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK TARİH YAZICILIĞINA ETKİSİ

Doç. Dr. Yaşar BAYTAL

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü

ybaytal@aybu.edu.tr

ÖZET

I. Meşrutiyet sonrası dönemin, Osmanlı fikir hareketlerinin oluşmasında önemli bir yeri vardır. Avrupa'daki dil ve tarih incelemeleri, Osmanlı aydınları arasında milliyetçilik fikrinin ortaya çıkmasına ve ardından siyasi ve kültürel öz kazanmasını neden olmuştur.

19.yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa'daki Türkoloji çalışmalarının etkisiyle Ahmet Vefik Paşa, Süleyman Hüsnü Paşa ve Ziya Gökalp'in düşüncelerine milliyetçilik duygusu yüklenmiş oldu. İlmî Türkçülüğün ilk öncülerinden Ahmet Vefik Paşa, Lehce-i Osmânî ile Türk lügat anlayışına önemli yenilik getirmiştir. Çağdaşı Süleyman Paşa, Avrupalı Türkolog ve Sinologlardan faydalanarak yazdığı Tarih-i Alem adlı eserinde Türklerin İslam öncesi tarihine değinmiştir. Necip Asım, Şemseddin Sami ve Veled Çelebi'nin Türk dili ve tarihi üzerine yaptıkları araştırmalar, Türk milli kültürünün bilimsel düzeyde açıklanmasında önemli katkı sağlamıştır. Yine İsmail Gaspıralı, Ahmet Ağaoğlu, Hüseyinzade Ali ve Yusuf Akçura, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş ideoloji yanında milli Türk tarihinin oluşmasına öncülük etmiştir.

Bu çalışmada, I. Meşrutiyet'ten itibaren Türk dili ve tarihi üzerine yapılan çalışmaların Cumhuriyet Türkiye'sine etkileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda ilmi Türkçülük faaliyetleri ve bunun sonuçları ele alınarak Türk tarih yazıcılığına etkileri sorgulanmıştır. II. Meşrutiyet döneminde giderek güç kazanan siyasi Türkçülüğün Türk tarih anlayışına etkisi ele alınarak bunun Cumhuriyet dönemindeki yansımaları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Son olarak Atatürk dönemi Türk tarihçiliğinde, Meşrutiyet dönemi izleri aranmaya ve milli tarih anlayışının oluşmasına etkileri incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Türk Dili, Türk Tarihçiliği, Meşrutiyet Dönemi, Cumhuriyet Dönemi.

THE EFFECT OF LANGUAGE AND HISTORY STUDIES IN POST-FIRST CONSTITUTIONAL MONARCHY ON THE TURKISH HISTORIOGRAPHY IN THE REPUBLIC PERIOD

Assoc. Prof. Dr. Yaşar BAYTAL

Ankara Yıldırım Beyazıt University Faculty of Humanities and Social Sciences, History Department

ybaytal@aybu.edu.tr

ABSTRACT

The period after the First Constitutional Monarchy played an important role in the formation of Ottoman intellectual movements. Language and history studies in Europe led to the emergence of the idea of nationalism among the Ottoman intellectuals and then to gain political and cultural footing.

From the second half of the 19th century onwards, under the influence of Turcology studies in Europe, a sense of nationalism took root in the thoughts of Ahmet Vefik Pasha, Süleyman Hüsnü Pasha and Ziya Gökalp. Ahmet Vefik Pasha, one of the first pioneers of scientific Turkism, brought important innovations to the understanding of Turkish lexicon with the *Lehce-i Osmani*. His contemporary, Süleyman Pasha, referred to the pre-Islamic history of the Turks in his work called *Tarih-i Alem*, which he wrote by making use of European Turcologists and Sinologists. The studies by Necip Asım, Şemseddin Sami and Veled Çelebi into Turkish language and history made a significant contribution to the scientific explanation of Turkish national culture. Furthermore, İsmail Gaspıralı, Ahmet Ağaoğlu, Hüseyinzade Ali and Yusuf Akçura pioneered the formation of national Turkish history besides the founding ideology of the Turkish Republic.

This study aims to reveal the effects of the studies into Turkish language and history having been carried out since the First Constitutional Monarchy on the Republic of Turkey. In this context, scientific Turkism activities and their results are discussed and their effects on Turkish historiography are questioned. The effect of political Turkism, which gained strength in the Second Constitutional Era, on the understanding of Turkish history, and its reflections in the Republican period are also sought to be revealed. Finally, the traces of the Constitutional Period and its effects on the formation of the understanding of national history with regard to the Turkish historiography of the Atatürk period are aimed to be examined

Key Words: Atatürk, Turkish Language, Turkish Historiography, Constitutional Period, Republican Period.

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE SİVAS DARÜLMUALLİMİN-İ İBTİDAİ MEKTEBİ

Doç. Dr. Ayşe YANARDAĞ
yanardag2006@mail.com

ÖZET

Rönesans, Reform, Aydınlanma sürecini yaşayan Avrupa’da ortaya çıkan bilimsel ve teknik gelişmeler, sanayileşmesine dolayısıyla siyasi, askeri, ekonomik üstünlük elde etmesine sebep olmuştur. Süreç Osmanlı’ya olumsuz yansımış, dağılmaya başlamıştır. Osmanlı, devleti kurtarmak için Tanzimat döneminde hemen her alanda yenilikler yapmaya başlamıştır. Osmanlı sivil ve askeri yöneticiler çağın bilimsel ve teknik gelişmelerini almak ve öğretmek amacıyla sıbyan mektebi ve medrese sistemi dışında usul-ı cedid(yeni usul) üzere mektep adı verilen yeni okullar açmaya başlamışlardır. İstanbul’da açılan rüşdiye, ibtidai, idadi mekteplerine muallim (öğretmen) yetiştirmek için darülmualiminler (erkek öğretmen okulları) açılmıştır. Daha sonra bu okullar taşrada da açılmaya başlamıştır. Taşrada özellikle eğitimde en geri kalmış yerlerde darülmualimin-i sıbyan ya da darülmualimin-i ibtidai adı verilen mektepler açılarak eğitim öğretim yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Taşrada açılan ilk darülmualiminler arasında Sivas Darülmualimin Mektebi de yer almıştır. 1884 yılında açılan mektepte 1908 yılına kadar birçok sorun görülmüştür. Sorunların bir kısmı genel ekonomik niteliklidir. Bir kısmı ise yeni usul üzere eğitim verecek muallim bulamamaktan kaynaklanmıştır. Bazen de yerel unsurların mektebe müdahalesi söz konusu olmuştur. II. Meşrutiyet siyasi ve askeri tarih kadar eğitim tarihi açısından da önemli bir dönemdir. Siyasi ve askeri gelişmeler eğitim sistemini etkilemiştir. Bu dönemde darülmualimin mektepleri yeni düzenlemelere maruz kalmıştır. Bu bağlamda çalışmada dönemin gelişmelerinin Sivas Darülmualimin Mektebine yansımaları arşiv belgelerine dayalı olarak sebep sonuç ilişkisi içinde incelenmiş, literatüre katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Çalışmada çeşitli telif eserlerden de yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, darülmualimin, muallim, II.meşrutiyet.

SİVAS DARÜLMUALLİMİN-I İBTIDAI IN THE PERIOD OF THE SECOND CONSTITUTIONAL MONARCHY

Assoc. Prof. Dr. Ayşe YANARDAĞ
yanardag2006@mail.com

ABSTRACT

The scientific and technical developments that emerged in Europe, which experienced the Renaissance, Reformation and Enlightenment processes, led to its industrialization and thus to gain political, military and economic superiority. The process was reflected in the Ottoman Empire and began to disintegrate. In order to save the state, the Ottomans started to make innovations in almost every field during the Tanzimat period. Ottoman civil and military administrators started to open new schools, called "school", such as "usul-i cedit" (new method), apart from the primary school and the madrasa system, in order to receive and teach the scientific and technical developments of the age. Darülmualimins (male teacher schools) were opened in order to train teachers (teachers) for the rüşdiye, primary and secondary schools opened in Istanbul. Later, these schools started to be opened in the provinces as well. Schools called darülmualimin-i sıbyan or darülmualimin-i ibtidai were opened in the provinces, especially in the most backward places in education, and education was tried to be widespread. Sivas Darülmualimin School was among the first darülmualimins opened in the provinces. Many problems were seen in the school, which was opened in 1884, until 1908. Some of the problems are of general economic nature. Some of them stemmed from not being able to find a teacher who would give training on the new method. Sometimes, local elements intervened in the school. II. The Constitutional Monarchy is an important period in terms of education history as well as political and military history. Political and military developments have affected the education system. In this period, the schools of darülmualimin were exposed to new regulations. In this context, in this study, the reflections of the developments of the period on the Sivas Darülmualimin School were examined in the cause and effect relationship based on archive documents, and it was aimed to contribute to the literature. Various copyrighted works were also used in the study.

Keywords: Education, darülmualimin, teacher, II.constitutional.

KARABET KEŞİŞYAN'IN OSMANLI DÖNEMİ TARİH EĞİTİMİNE KATKILARI

Muhammed ERDOĞAN

Gazi üniversitesi, Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı,
Tarih Eğitimi Bölümü
erdoganmuhammed115@gmail.com

Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Tarih
Eğitimi Bölümü
nihanerol@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada, Kitapçı Karabet Efendi adıyla bilinen meşhur matbaacı Karabet Keşişyan'ın (d. 1850 – ö. 1911) Osmanlı dönemi tarih eğitimine katkıları üzerinde durulmuştur. Araştırmada, Karabet Keşişyan'ın hayatı ve matbaacılık alanındaki çalışmaları hakkında kısa bilgiler verilmiş, Keşişyan'ın yönettiği “Karabet ve Kasbar Matbaası” adı altında çıkarılan tarih ders kitapları, tarih öğretimi ile ilgili dergiler ve tarih öğretiminde kullanılabilecek diğer yan kaynaklar tespit edilmiştir. Arşivden bu kaynaklara ulaşılmış, bu kaynaklar arasından bazıları seçilerek, içerik analizi yöntemi aracılığıyla incelenmiş ve tarih eğitimi açısından önemli görülen kısımlar değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda Karabet Keşişyan'ın tarih atlası ve harita bastırmak için kişisel girişimlerde bulunduğu, bastırdığı atlas ve haritaların kendilerine has özellikler taşıdığı tespit edilmiştir. Keşişyan'ın ayrıca “Mektep” adında tarih konularını da içerisine alan bir dergide imtiyaz sahibi olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguların yanı sıra, matbaasında 52 adet tarih ders kitabı bastırdığı, bu kitapların içerik ve biçim açılarından karakteristik özelliklere sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karabet Keşişyan, Karabet ve Kasbar Matbaası, tarih eğitimi, ders materyalleri, eğitim tarihi.

KARABET KEŞİŞYAN'S CONTRIBUTIONS TO HISTORY EDUCATION IN THE OTTOMAN EMPIRE PERIOD

Muhammed ERDOĞAN

Gazi University, Gazi Institute of Education Sciences, Department of Turkish and Social Sciences
Education, History Education Division
erdoganmuhammed115@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN

Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education,
History Education Division
nihanerol@gazi.edu.tr

ABSTRACT

This research focuses on the contributions of Karabet Keşişyan (1850-1911), a famous printer known as Kitapçı (Bookseller) Karabet Efendi, to history education during the Ottoman period. The study provides brief information about Keşişyan's life and works in the field of printing, identifies history textbooks published under the "Karabet and Kasbar Printing House" managed by Keşişyan, history-related journals, and other supplementary sources that can be used in history education. Some of these sources were selected and analyzed using content analysis method, and important parts related to history education were evaluated. As a result of the research, it was found that Karabet Keşişyan made personal initiatives to print history atlases and maps, and the atlases and maps he printed had unique features. Additionally, it was found that he owned a journal called "Mektep," which included topics related to history education. It was also observed that 52 history textbooks were printed in his printing house, and these books had characteristic features in terms of content and form.

Keywords: Karabet Keşişyan, Karabet and Kasbar Printing House, history education, teaching materials, educational history.

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDEN BİR HAFIZA MEKANİ: ANKARA TELGRAFHANESİ VE REPRODÜKSİYONU

Müjgan SEZER

Kızılcahamam İbn-i Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Tarih Öğretmeni
mujgansezer@gmail.com

Hülün ÜNAL

Kızılcahamam İbn-i Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencisi
helinun1234@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Tarih derslerinde 3 boyutlu modelleme programı ve 3 boyutlu yazıcıların kullanımı ile Kültürel Mirasımız olan Ankara Telgrafhanesi örneğinde farkındalık yaratmaktır. Bu çalışmada, şu anda yerinde bulunmayan ve tarihimizde önemli bir rol oynamış Ankara Telgrafhanesinin Milli Mücadele’imizdeki yeri hakkında araştırmalar yapılmıştır. Çalışmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden tarihî araştırma ve doküman analizi uygulanmıştır. Alan yazın taraması yapılmış, araştırma yapmak için VEKAM’a gidilerek, Ankara Telgrafhanesiyle ilgili belge, harita ve fotoğraflara ulaşılmıştır. Ardından saha çalışması yapılarak Telgrafhane binasının yeri tespit edilmiştir. Nicel araştırma yöntemi olarak Ankara Telgrafhanesi hakkındaki farkındalık düzeyini ölçmek amacıyla okulumuz öğrencilerine 8 soruluk bir anket uygulanmıştır. Ankete 165 öğrenci katılmıştır. Anket sonuç grafikleri yorumlanmış ve farkındalık düzeyinin düşük olduğu gözlenmiştir. Ardından “Tinkercad” programı kullanılarak bina tasarımı uygulaması ve 3D yazılım teknolojisiyle Ankara telgrafhanesinin reproduksiyonu yapılmaya çalışılmıştır. Bunun için creality cr-10 max 3d cihazı kullanılarak Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünün destekleriyle çıktı alınmıştır. Bina modellemesi öğrenciler tarafından aslına uygun bir şekilde tasarlanmış ve boyanmıştır. Model okul salonunda sergilenmiş ve tanıtımı yapılarak farkındalık düzeyi artırılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmalar sonrasında anket formu tekrar uygulanmış sonuç grafikleri karşılaştırmalı olarak yorumlandığında anlamlı artışlar olduğu görülmüştür. Böylece bilimsel araştırma yönteminin çeşitleri ve aşamaları deneyimlenerek hayata geçirilmiştir.

Anahtar Kelimeler:3 Boyutlu Modelleme, Tinkercad, Telgraf, Ankara Telgrafhanesi, Milli Mücadele

A MEMORY PLACE FROM THE NATIONAL STRUGGLE PERIOD: ANKARA TELEGRAPH OFFICE AND REPRODUCTION

Müjgan SEZER

Kızılcahamam İbn-i Sina Vocational Technical Anatolian High School History Teacher

mujgansezer@gmail.com

Hülün ÜNAL

Kızılcahamam İbn-i Sina Vocational Technical Anatolian High School Student

helinun1234@gmail.com

ABSTRACT

The aim of this research is to raise awareness in the example of Ankara Telegraph Office, which is our Cultural Heritage, with the use of 3D modeling program and 3D printers in History lessons. In this project, researches were made about the place of Ankara Telegraph Office, which is not in its place at the moment and played an important role in our history, also in our National Struggle and War of Independence. In the study, qualitative and quantitative research methods were used together. Among the qualitative research methods, historical research and document analysis were applied. A literature review was conducted, and VEKAM was visited to conduct research, and documents, maps and photographs related to Ankara Telegraph Office were obtained. Then, the location of the Telegraph Office building was determined by conducting a fieldwork. As a quantitative research method, a questionnaire consisting of 8 questions was applied to the students of our school in order to measure the level of awareness about Ankara Telegraph Office. 165 students participated in the survey. Survey result graphics were interpreted, and it was observed that the level of awareness was low. Then, using the "Tinkercad" program, the building design application and the reproduction of the Ankara telegraph Office were tried to be made with 3D software technology. For this, a printout was taken with the support of Anadolu University Faculty of Education Department of Social Studies Teaching using the creality cr-10 max 3d device. The building modeling was designed and painted faithfully by the students. The model was exhibited in the school hall and the level of awareness was tried to be increased by promoting it. After these studies, the questionnaire form was re-applied and when the result graphics were interpreted comparatively, it was seen that there were significant increases. Thus, the type and stages of the scientific research method were experienced and put into practice.

Keywords: 3D Modelling, Tinkercad, telegraph, telegram, Ankara Telegraph Office, war of independence, national struggle

TARİH DERS KİTAPLARINDA DEMOKRATİKLEŞME (1923-2023)

Arş. Gör. M. Talha ÖZALP
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
mtozalp@gmail.com

Arş. Gör. Yıldırım KARADAĞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
yildirim.karadag@omu.edu.tr

Arş. Gör. Mehmet YAVAŞ
Kastamonu Üniversitesi
myavas@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Demokrasinin ortaya çıkışından günümüze kadar gelen süreçte dünya üzerinde pek çok olay ve bu olaylara bağlı olarak birtakım siyasal ve sosyal dönüşümler meydana gelmiştir. Bu dönüşümlerin bir yansıması olarak da demokrasi sürekli olarak ilerleyen ve gerileyen bir yapıya bürünmüştür. 1970'li yıllardan itibaren demokrasilerin dönüşen yapılarını incelemeyi amaçlayan bir alan olarak demokratikleşme çalışmaları dünya üzerinde hız kazanmıştır. Politik sistemlerde meydana gelen bu değişimlerin hem siyasal hem de sosyal alanda pek çok yansıması olmuştur. Bu yansımalar başta eğitim sistemlerini de dönüşüme sevk etmiştir. Özellikle tarih dersleri yapı ve içerik bakımından bu süreçten en fazla etkilenen konumdur. Bahsedilen etkinin de bir yansıması olarak da tarih ders kitapları dönemin yapısına uygun şekilde de dönüşümler geçirmiş ve politik sistemin atmosferini de ders kitapları doğrudan yansıtmıştır. Bu nedenle demokratikleşme süreçlerinde meydana gelen ilerleme ve gelişmelerin ders kitaplarına yansımasının ortaya konulması önemlidir. Araştırmanın amacı 1923'ten günümüze kadar yayınlanan tarih ders kitaplarını demokratikleşme süreci bakımından incelemek ve demokratikleşme sürecinin ders kitaplarına yansımasını ve gerçekleştirdiği dönüşümü ortaya koymaktır. Bu amaç kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemiyle tarih ders kitapları incelenmiş ve elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları analiz aşamasındadır.

Anahtar Kelimeler: Demokratikleşme, Ders kitapları, Tarih Eğitimi

DEMOCRATIZATION IN HISTORY TEXTBOOKS (1923-2023)

Res. Asst. M. Talha ÖZALP
Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
mtozalp@gmail.com

Res. Asst. Yıldırım KARADAĞ
Ondokuz Mayıs University
yildirim.karadag@omu.edu.tr

Res. Asst. Mehmet YAVAŞ
Kastamonu University
myavas@kastamonu.edu.tr

ABSTRACT

Since the emergence of democracy until today, many events and some political and social transformations have occurred in the world. As a reflection of these transformations, democracy has taken on a constantly progressing and regressing structure. Since the 1970s, democratization studies have gained momentum in the world as a field that aims to examine the transforming structures of democracies. These changes in political systems have had many reflections in both political and social fields. These reflections have also led to the transformation of education systems. Especially history courses are the most affected by this process in terms of structure and content. As a reflection of the mentioned effect, history textbooks have undergone transformations in accordance with the structure of the period and the atmosphere of the political system has been directly reflected in the textbooks. For this reason, it is important to reveal the reflection of the progress and developments in democratization processes on textbooks. The aim of this study is to examine the history textbooks published from 1923 to the present day in terms of the democratization process and to reveal the reflection of the democratization process on the textbooks and the transformation it has achieved. Within the scope of this purpose, history textbooks were examined using document analysis method, one of the qualitative research methods, and the data obtained were analysed using content analysis. The findings of the research are at the analysis stage.

Keywords: Democratization, textbooks, history education

HOKAND HANLIĞI'NDA TARİH YAZIM GELENEĞİNİN OLUŞMASI VE ÖMER HAN (1809-1822)

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ŞEN

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı
senhuseyin@istanbul.edu.tr

ÖZET

Hokand Hanlığı, 163 yılı aşkın bir süre zarfında Türkistan'da siyasi, ekonomik ve kültürel olaylarda önemli roller oynamıştır. Hokand Hanlığı'nın tarihinin aydınlatılmasında yerli kaynaklar büyük önem arz etmektedir. Hokand tarihi kaynaklarının yazılış bakımından üç başlık altında toplanabilir. Bunlar dünya tarihi şeklinde kaleme alınan eserler, destan şeklinde yazılan eserler ve belirli bir hükümdarın dönemini anlatan eserlerdir. Hokand Hanlığı'nda elliye yakın eser kaleme alınmış ve bu eserlerin büyük çoğunluğu belirli bir gelenek üzerine yazılmıştır. Söz konusu gelenek Hokand hükümdarı Ömer Han (1809-1822) döneminde oluşmaya başlamıştır. Kendisi de divan sahibi bir şair olan Ömer Han, başkent Hokand'ı bir ilim, kültür şehri haline getirmiştir ve onun dönemi araştırmacılar tarafından ikinci Timur Rönesansı'ı olarak adlandırılmaktadır. Tarihi meşruiyetini tasdik ettirecek bir araç olarak gören Ömer Han kendi döneminde kaleme alınan *Şahnâme-i Nüsret Pâyâm* isimli eserde soyunu Babür'e dayandırdığı Altın Beşik Efsanesi'ni işlettirmiş ve eserde kendisinin seyyid olduğuna dair de bir şecere ekletmiştir. Bildirimizin amacı Ömer Han'ın ikinci Timur Rönesansı'nı nasıl gerçekleştirdiğini ortaya koymak, onun döneminde oluşan ve kendisinden sonra takip edilen tarih yazım geleneğinin açıklamak ve bu geleneğin siyasette nasıl kullanıldığını tesbit edebilmektir. Bu amaç Ömer Han devrinde kaleme alınan eserler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Hokand Hanlığı, Tarih yazıcılığı, Ömer Han, Altınbeşik Efsanesi, İkinci Timur Rönesansı

THE ORGANIZATION OF HISTORIC WRITING IN THE KHANATE OF KHOKAND AND OMER HAN (1809-1822)

Asist. Prof. Dr. Hüseyin ŞEN

Istanbul University Faculty of Letters Department of History

senhuseyin@istanbul.edu.tr

ABSTRACT

The Khanate of Kokand played important roles in political, economic and cultural events in Turkestan for over 163 years. Local sources are of great importance in illuminating the history of the Kokand Khanate. Kokand historical sources can be grouped under three headings in terms of writing. These are works written in the form of world history, works written in the form of epics and works describing the period of a certain ruler. Nearly fifty works were written in the Kokand Khanate and the majority of these works were written on a certain tradition. The tradition in question began to emerge during the reign of the ruler of Kokand, Omer Khan (1809-1822). Omer Khan, who is also a poet who owns a divan, made the capital Kokand a city of science and culture, and his period is called the second Timurid Renaissance by researchers. Seeing history as a means of confirming its legitimacy, Omer Khan dealt with the Legend of the Altınbeşik, whose origin dates back to Babur, in his work called Şahname-i Nüsret Pâyâm, which was wrote in his own time. In the work, a family tree showing that Omer Khan was Sayyid has been added. The aim of our paper is to reveal how Omer Khan realized the second Timurid Renaissance, to explain the historiography tradition that was formed in his period and followed after him, and to determine how this tradition was used in politics. For this purpose, the works written during the reign of Ömer Han will be examined.

Keywords: Kokand Khanate, Kokand historiography, Omer Khan, Altınbeşik, second Timurid Renaissance

AVRUPA TARİH YAZIMINDA BİZANS KOMPLEKSİ

Doç. Dr. Nihal ŞAHİN UTKU

Marmara Üniversitesi
nihal.sahin@marmara.edu.tr

ÖZET

Avrupa'nın Orta Çağ'dan çıkışı her ne kadar coğrafi keşifler, askerî yayılma, Reform, Rönesans ve Aydınlanma ile anılsa da bu dönem aynı zamanda Batı'nın kendi içindeki fiilî ve fikrî çatışmalarının da tarihidir. 20. yüzyılın ortalarına kadar devam bu süreçte Avrupa hem kendi geçmişine ve kilise merkezli bilgi hegemonyasına hem de diğer medeniyetlere karşı acımasız ve tepeden bakan bir tavır sergilemiştir. Bu yaklaşımla dünya tarihini kendisini merkeze koyan bir anlayışla yeniden kaleme alırken, Orta Çağ, din ve Batı-dışı medeniyetleri ise egzotik, masalsı ve ilkel olarak nitelemek suretiyle ötekileştirmiştir.

Aydınlanmanın Orta Çağ'a ve Hristiyanlığa yönelik bu küçümseyici ve mağrur tavrından Bizans da nasibini almıştır. Dönemin önemli düşünürlerinden Voltaire ve Montesquieu'dan Roma'nın yüceltilen tarihini yazan Lebeanu ve Gibbon'a kadar birçok Avrupalı aydın Bizans'ı itibarsızlaştırma yoluna gitmiştir. Bizans İmparatorluğu Roma'nın çöküşü olarak görülmüş, sıklıkla Şark despotizmini temsil ettiği vurgulanmış ve İslam'ı dizginleyemediği için suçlanmıştır. Bu önyargılı yaklaşım, dünyada Bizans çalışmalarının yapılmasına da engel teşkil etmiştir.

Bu tebliğ, Batı Avrupa'nın Bizans algı ve kompleksi üzerine odaklanmaktadır. Kapsam olarak 17. – 20. yüzyıllar arasında yaşamış Montesquieu, Voltaire, Lebeanu ve Gibbon gibi Batılı tarihçi ve aydınların görüşleri üzerinde durulacaktır. Amacımız, Batı Avrupa'nın Bizans algısının oluşumu, nedenleri, algıdaki değişim ile bu algının Bizans çalışmalarını ne ölçüde etkilediğini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa tarih yazımı, Bizans tarihi, tarih yazımında ötekileştirme.

BYZANTINE COMPLEX in EUROPEAN HISTORIOGRAPHY

Assoc. Prof. Dr. Nihal ŞAHİN UTKU

Marmara Üniversitesi
nihal.sahin@marmara.edu.tr

ABSTRACT

Although Europe's transition from the Middle Ages is marked with the Renaissance and the Enlightenment, this period was also a period when Europe displayed a ruthless and contemptuous attitude towards its own past, the church, and other civilizations. Europe rewrote world history with an understanding that puts itself in the center, while marginalizing its own Middle Ages, religion and non-Western civilizations describing them as exotic, fictional, and primitive.

Byzantium also got its share of this derogatory attitude of the Enlightenment which looked down on the Middle Ages and displayed a hostile demeanor towards Christianity. Many European intellectuals, from Voltaire and Montesquieu to Lebeanu and Gibbon discredited Byzantium. The Byzantine Empire was seen as the collapse of Rome, representing Eastern despotism and was blamed for not being able to restrain Islam. This prejudiced approach hindered the development of Byzantine studies.

This paper focuses on the Byzantine perception of Europe and the biased views held towards Byzantium. The coverage includes the views of some Western historians and intellectuals between the 17th and 20th centuries. Our aim is to reveal the formation of Western Europe's perception of Byzantium, its causes, the change in perception and to what extent this perception affected Byzantine studies.

Keywords: European Historiography, Byzantine history, marginalization in historiography.

OSMANLI TARİH YAZICILIĞININ İKİ ÖNEMLİ TEMSİLCİSİ: AŞIK PAŞAZADE VE HOCA SADEDDİN EFENDİ ÖRNEĞİ

Dr. Bilgehan ŞAHİN
Bilgehansahin123@hotmail.com

ÖZET

Osmanlı tarih yazıcılığı erken dönemlerde başlamasına rağmen günümüze ulaşan ilk yazılı metinler 15. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir. Bu durumun sebebi Osmanlı Devleti'nin ilk asrında başkentinin ve kurumlarının tam olarak yerleşmemesidir. İlk Osmanlı kronikleri arasında Aşık Paşazade'nin "Tevarih-i Ali Osman"ı ile Hoca Sadeddin Efendi'nin "Tacüt Tevarih" adlı eserleri ehemmiyet arz etmektedir. Zira bu iki eserde kuruluş ve yükseliş devirleri ele alınmış ve yazarları aktardıkları tarihi olayların bir kısmının görgü şahidi olmuşlardır. Birinci el kaynak olmaları nedeniyle Osmanlı tarihi konusunda başvurulacak ilk eserlerdendir. Osmanlı tarih yazıcılarının kimliği, eserlerini nasıl yazdıkları ve devletle olan bağlantıları önemli bir soru işaretidir. Çünkü her yazar yaşadığı devirden ve toplumda bulunmuş olduğu konumdan etkilenmiştir. Bu çalışmada iki büyük Osmanlı tarihçisi Aşık Paşazade ve Hoca Sadeddin Efendi'nin kişilikleri ve eserlerindeki tarihi olayları ele alma şekilleri üzerinde durulacaktır. Bu yapılırken öncelikle orijinal kaynaklara müracaat edilecek, sonrasında ise bu konuda yazılmış araştırma eserleri gözden geçirilecektir. Makalenin amacı iki büyük tarih yazıcısı bağlamında ilk dönem Osmanlı tarihçiliğinin aydınlatılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Tarihi, Tarih Yazıcılığı, Kuruluş ve Yükseliş Devri.

TWO IMPORTANT REPRESENTATIVES OF OTTOMAN HISTORICAL WRITING: THE EXAMPLE OF AŞIK PAŞAZADE AND HOCA SADEDDİN EFENDİ

Dr. Bilgehan ŞAHİN

Bilgehansahin123@hotmail.com

ABSTRACT

Although Ottoman historiography began in the early periods, the first written texts that have survived to the present day date back to the early 15th century. The reason for this is that the capital and institutions of the Ottoman Empire were not fully established in its first century. Among the first Ottoman chronicles, Aşık Paşazade's "Tevarih-i Ali Osman" and Hoca Sadeddin Efendi's "Tacüt Tevarih" are of great importance. Because in these two works, the foundation and rise periods were discussed and their authors were eyewitnesses of some of the historical events they narrated. As they are first-hand sources, they are among the first works on Ottoman history. The identity of Ottoman historians, how they wrote their works and their connections with the state are important questions. Because every writer was influenced by the period he lived in and his position in the society. This study will focus on the personalities of two great Ottoman historians, Aşık Paşazade and Hoca Sadeddin Efendi, and the way they handle historical events in their works. While doing this, first of all, original sources will be consulted and then the research works written on this subject will be reviewed. The aim of the article is to illuminate the early Ottoman historiography in the context of two great historiographers.

Keywords: First, letter, of, first, word, capitalized, comma, between, each, keyword

TARİH ÖĞRETİMİNDE SANAL GERÇEKLİK MATERYALİ: 9. SINIF ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Dr. Ashı GÖVERCİN
asli.govercinn@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; sanal gerçeklik teknolojisi ile tasarlanmış öğretim materyalleri kullanan 9. sınıf öğrencilerinin materyalin kullanılabilirliğine ve etkililiğine yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 3 sanal gerçeklik materyali (İsfahan Mescidi Cuma Cami, Mısır Piramitleri ve Amorium Antik Kenti) kullanılarak “Zamanda Yolculuk” adlı öğretim etkinliği tasarlanmıştır. Bu materyallerden İsfahan Mescidi Cuma Camii’si SG materyali araştırmacı, grafiker ve program uzmanı tarafından “Unity” kullanılarak oluşturulmuş olup diğer iki materyal “3D Mekanlar” ve “VR Kronos Amorium” telefon uygulamalarıdır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden materyal tasarlama, geliştirme ve değerlendirme aşamasında “tasarım ve gelişim araştırması”, materyalin kullanılabilirliğini ve etkililiğini değerlendirme aşamasında “durum (örnek olay) çalışması” modelinden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından “SG uygulaması ders gözlem formu”, “öğrenci değerlendirme formu” ve “1 adet SG etkinliği” tasarlanmıştır. Veri toplama aracındaki sorular içerik analizine tabi tutulmuştur. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplardan 33 kod oluşturulmuş ve araştırmanın asıl sorusu olan etkililik, kullanılabilirlik ve öneriler temasında birleştirilerek olumlu ve olumsuz olarak gruplandırılmıştır. Geliştirilen etkinlikler ve formlar 4 farklı lise türünde toplam 81 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; “kullanılabilirlik” temasında en çok tekrarlanan olumlu kod “gerçekçi olması ve sanal modellemenin kaliteli olması” iken olumsuz kod “baş dönmesi ve mide bulantısı yapması” olmuştur. “Etkililik” temasında ise en çok tekrarlanan olumlu kod “Orada hissettirmek, yeni yerler keşfetmek / gözlem yapmak ve eğlenerek öğrenmek” iken, olumsuz kod “Bilgilendirme az/sadece görsel olması” olarak belirlenmiştir. Öneriler temasında ise “animasyon ve grafikler geliştirilmeli” kodu en çok tekrarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik (SG), dijital materyal, 9. sınıf tarih dersi, tasarım ve gelişim araştırması, durum çalışması.

VIRTUAL REALITY MATERIAL IN HISTORY TEACHING: 9th GRADE STUDENT OPINIONS

Dr. Aslı GÖVERCİN
asli.govercinn@gmail.com

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of 9th-grade students who utilize instructional materials designed with virtual reality technology regarding the usefulness and effectiveness of the material. For this purpose, 3 virtual reality materials (Isfahan Masjid Cuma Mosque, Egyptian Pyramids, and the Ancient City of Amorium) were used in the educational activity called “Time travel”. The virtual reality material of Isfahan Masjid Cuma Mosque was created by a researcher, graphic designer, and program specialist using “Unity.” The other two virtual reality materials, “3D Spaces” and “VR Kronos Amorium,” are mobile applications. This study utilized qualitative research methods. The “design and development research” model was employed during the material design, development, and evaluation phases, while the “case study” model was used to assess the usefulness and effectiveness of the material. As data collection instruments, the researchers designed a “virtual reality application lesson observation form,” a “student evaluation form,” and “one virtual reality activity. 33 codes were formed and the answers given by the students to the questions and grouped as positive and negative by combining them under the theme of effectiveness, usefulness and suggestions which is the main question of the research. The developed activities and forms were administered to a total of 81 students from 4 different high school types. According to the results of the research, the most frequently repeated positive code under the theme of “usefulness” was “realism and high-quality virtual modeling.” On the other hand, the negative code that appeared most frequently was “causing dizziness and nausea”. Under the theme of “effectiveness,” the most frequently repeated positive code was “Creating a sense of presence, discovering/exploring new places, and learning with enjoyment.” The negative code that appeared most frequently was “Insufficient information/solely visual content”. In the theme of suggestions, the code “Improvement of animations and graphics” was repeated the most.

Keywords: Virtual reality (VR), digital material, 9th-grade history class, design and development research, case study.

TÜRKİYE’DE DİJİTAL TARİH KAVRAMININ YARARLILIK VE SINIRLILIKLARINA YÖNELİK ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Dr. Fatih BERK

Milli Eğitim Bakanlığı
efberk@gmail.com

ÖZET

Dijital tarih, 1960’lı yıllarda birçok tarihçinin niceliksel sonuçlar elde edebilmek için veri tabanlarını kullandığı ve adına “*Yeni Sosyal ve Siyasi Tarih*” dediği proje ile başlamaktadır. 1970 ve 80’li yılların başlarında kişisel bilgisayarlar henüz yaygın olmamasına rağmen, tarihçiler öğrencilere tarihin nasıl yazıldığını öğretmek için bilgisayar ve dijital teknolojinin kullanıldığı dersler geliştirmişlerdir. Kişisel bilgisayarların yaygınlaşmasıyla birlikte; interaktif öğrenme biçimleri ve haritaların yenilikçi kullanımları geliştirilmiştir. 1960 ve 70’lerde hikâyeci tarihçiler tarafından tercih edilmeyen bilgisayar, bazı tarihçiler tarafından nicel analizler elde etmek için kullanılmıştır; bu durum da bir disiplin olarak tarihi, genel olarak sosyal bilimlerle bağdaştırılan nicel tekniklerden uzak tutmuş ve doğrudan beşeri bilimlere taşımıştır. Hızla yaygınlaşan dijital veri tabanları ve çalışması kolay olan istatistiksel programlar, tarihçileri yapısal ve nicel sorulara yanıt bulmaları için yeniden bilgisayar kullanmaya teşvik etmiştir. Bu çalışmada, Dijital Tarih kavramı, kullanım alanı, yararlık ve sınırlılıklarına yönelik öğrenci ve öğretmen görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma deseninde tasarlanan bu çalışmada öğretmen ve öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin dijital Dijital tarih kullanımının yararlılıklarına ilişkin tarih eğitimi paydaşlarının tamamı maddi olanaklar ve zaman açısında ekonomik olmasını sıklıkla dile getirmişlerdir. Buna ek olarak dijital tarihle kaynak çeşitliliğinin ön plana çıktığı bu durumda çalışmaların kapsamını genişlettiği ifade edilmiştir. Diğer taraftan kaynakların ve arşivlerin dijital ortama aktarılmamış olması da sınırlılıkları arasında dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Tarih, Tarih Eğitimi

THE VIEWS OF STUDENTS AND TEACHERS TOWARDS USEFULNES AND LIMITATIONS OF DIGITAL HISTORY IN TURKEY

Dr. Fatih BERK

Ministry of Education
efberk@gmail.com

ABSTRACT

Digital history began with the project in the in the 1960s, in which many historians used databases to obtain quantitative results and called it "New Social and Political History". Although personel computers were not yet widespread in the early 1970s and 1980s, historians developed courses using computer and digital technology to teach students how history was written. With the expansion of personal computers, interactive learning styles and innovative uses of maps have been developed. In the 1960s and 1970s, the computer, which was not preferred by story historians, eas used by some historians to obtain quantitative analyzes; this kept history as a discipline away from quantitative techniques generally associated with the social sciences, and carried it directly to the humanities. Rapidly expanding digital databases and easy-to-run statistical programs have encouraged historians to use computers again to find answers to structural and quantitative questions. In this study, the views of students and teachers towards Digital History concept which has advanced inclusively since 1990s, and its impact on history education have been tried to be determined. In this study which was designed in quantitative research design, the semi-structured interviews have been conducted with teachers and students. Content analysis was used to analyze the obtained data. According to the findings, they expressed the economic evaluation of the entire history study on the use of digital history by students in terms of material use and time perspective. In addition, it has been stated that in this situation, where digital history and resource diversity come to the fore, the scope of the studies has expanded. On the other hand, the fact that sources and archives have not been transferred to digital media is also remarkable among its limitations.

Keywords: Digital History, History Education

ARTIFICIAL INTELLIGENCE POWERED HISTORY EDUCATION: RESULTS FROM AN APPLICATION TO HISTORY OF SCIENCE

Prof. Dr. Ramazan ACUN
Hacettepe University, Department of History
acun@hacettepe.edu.tr

ABSTRACT

This paper presents the results of an innovative application of an Artificial Intelligence (AI) system known as ChatGPT or Chat Generative Pre-trained Transformer in the field of history education. This system has recently become available for general use on the web and has rapidly gained widespread adoption across various sectors, including education. Its use in history education, as explored in this study, represents a pioneering effort. In this study, the ChatGPT system served as a role-playing platform within the framework of the course "History of Science," which took place during the Spring Term of the 2022-2023 academic year. Students enrolled in the course were assigned weekly exercises, each requiring them to engage in conversations with a prominent scientist from the past, chosen based on the subject area covered that week in the course syllabus. Upon completing the course, students were tasked with writing a capstone paper structured according to the course's learning outcomes. An analysis of the sentiments expressed in these papers revealed that, despite encountering such an exercise for the first time in their educational journey, at least some students demonstrated an adeptness in adapting to this novel learning environment. Drawing upon the insights gained from this study, this paper also explores the potential further applications of AI systems in history education.

Keywords: History Education, Artificial Intelligence (AI), ChatGPT, History of Science Education.

SİVAS SANAYİ MEKTEBİ

Doç. Dr. Ayşe YANARDAĞ
yanardag2006@mail.com

ÖZET

Avrupa'da Reform, Rönesans, Aydınlanma süreçleri sonunda bilimsel ve teknik gelişmeler sağlamıştır. Teknik gelişmeler sanayileşmeye, sanayileşme de siyasi, askeri, ekonomik üstünlüğe yol açmıştır. Bu üstünlük ile Avrupa'nın Osmanlı Devleti'ne karşı izlediği, siyasi, askeri, ekonomik politikalar Osmanlı'nın dağılma sebepleri arasında yer almıştır. Sanayileşmiş ülkelerin ürünleri Osmanlı pazarlarına girmiş, böylece mevcut ilkel düzeydeki yerli üretim azalmaya başlamıştır. Ülke ihtiyaçlarının dışardan Avrupa'nın sanayi ürünleri ile karşılanması ithalatın artmasına ve cari açığa yani ithalat ve ihracat dengesinin bozulmasına ve Osmanlı'nın borçlanmasına sebep olmuştur. Artan ithalat ve borçlanma da giderek Osmanlı'nın siyasi hâkimiyetine zarar vermiştir. Ancak Osmanlı askeri ve sivil aydınları Tanzimat Fermanından sonra devleti kurtarmak için hemen her alanda yenilikler yapmaya başlamışlardır. Bilimsel, teknolojik ve sanayileşme süreçlerinin gerisinde kalmanın siyasi, askeri, ekonomik yıkım getirdiğini gören Osmanlı sanayileşme politikaları geliştirmeye çalışmış, kâğıt, ispirto, iplik, deri ve kundura gibi bazı fabrikalar kurulmuştur. Sanayileşme politikası arasında yer alan sanayi mekteplerini açmıştır. Bu mekteplerde çağın bilim ve teknolojisi öğretilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Sivas'ta da bir sanayi mektebi açılmıştır. Sivas Sanayi Mektebi'nin açılması ve bazı olgular arşiv belgelerine yansımış, çalışmada kullanılan arşiv belgeleri sebep sonuç ilişkisi içinde incelenmiştir. Ayrıca çeşitli telif eserler kullanılmıştır. Çalışmada Türk eğitim tarihi literatürüne katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sivas, eğitim, sanayileşme, sanayi mektebi.

SİVAS INDUSTRIAL SCHOOL

Assoc. Prof. Dr. Ayşe YANARDAĞ

yanardag2006@mail.com

ABSTRACT

Scientific and technical developments were achieved at the end of the Reform, Renaissance and Enlightenment processes in Europe. Technical developments led to industrialization, and industrialization led to political, military and economic superiority. With this superiority, the political, military and economic policies followed by Europe against the Ottoman Empire were among the reasons for the disintegration of the Ottoman Empire. The products of industrialized countries entered the Ottoman markets, so the existing primitive level of domestic production began to decline. Meeting the country's needs with European industrial products caused an increase in imports and the current account deficit, that is, the deterioration of the balance of imports and exports, and the Ottoman borrowing. Increasing imports and borrowing also increasingly damaged the political dominance of the Ottoman Empire. However, Ottoman military and civil intellectuals started to make innovations in almost every field in order to save the state after the Tanzimat Edict. Seeing that being behind the scientific, technological development and industrialization processes brought political, military and economic destruction, the Ottomans tried to develop industrialization policies and established some factories such as paper, spirit, yarn, leather and shoelaces. Industrial schools, which were among the industrialization policy of the Ottoman Empire, were opened. In these schools, the science and technology of the age were tried to be taught. For this purpose, an industrial school was opened in Sivas. The opening of Sivas Industrial School and some facts were reflected in the archive documents, and the archive documents used in the study were examined in a cause-effect relationship. In addition, various copyrighted works have been used. In this study, it is aimed to contribute to the Turkish education history literature.

Keywords: Sivas, education, industrialization, industrial school.

GÖRSELLERDEN TARİHE BAKIŞ: MAARİF ALBÜMÜ IŞIĞINDA CUMHURİYETİN İLK YILLARINDAN EĞİTİM MANZARALARI

Doç. Dr. Ahmet VURGUN
Marmara Üniversitesi
ahmetvurgun43@gmail.com

Coşkun ŞENYOL
TED Ankara Koleji
coskun_senyol@hotmail.com

ÖZET

Millî Mücadele'nin başarıyla sonuçlanmasının ardından Türkiye Cumhuriyeti kurulmuş ve Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde yeni Türk devletini çağdaş uygarlıklar seviyesine çıkartmak için birçok inkılap gerçekleştirilmiştir. Bu inkılapların en önemlilerinden birini ise eğitim alanında yapılan inkılaplar oluşturur. Bu inkılapların öncelikli amacı, eğitim öğretimde birliği sağlamak ve cumhuriyetin istediği ve ortak bakış açısına sahip kuşakları yetiştirmek olmuştur. Böylece bir yandan kanun, mevzuat, müfredat, ders kitapları konusunda çalışmalar yapılırken öte yandan eğitim kurumlarının teknik ve fiziki altyapısı oluşturulmaya ve iyileştirilmeye çalışılmıştır. Tüm bunlar gerçekleştirilirken ülkedeki mevcut eğitim sistemi ve kurumlarının durum tespitinin de yapılmaya çalışıldığı görülür. Nitekim genç cumhuriyet, Osmanlı'dan miras kalan eğitim sistemi ve kurumlarını yeniden dizayn edip yeni bir sistem ve kurum inşası gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu süreçte, ülkedeki eğitimin panoraması da çıkartılmaya çalışılmış ve Maarif Vekaleti tarafından bir Maarif Albümü hazırlanmıştır.

Bu çalışmada, Maarif Albümünden hareketle, ülkedeki mevcut eğitim kurumlarının ve sisteminin görseller üzerinden incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın temel kaynağını Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti tarafından hazırlanıp 1928 yılında yayınlanan Maarif Albümü oluşturur. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden tarihsel araştırma kullanılmıştır. Akabinde tarihsel araştırmanın gereği olarak Maarif Albümündeki görsellerden hareketle, cumhuriyetin ilk yıllarındaki eğitim durumu betimlenmeye çalışılmıştır. İncelenen Maarif Albümünde, cumhuriyetin kuruluşundan itibaren ülkenin çeşitli bölgelerinde faaliyet gösteren ilk, orta ve lise düzeyindeki okullar, bunların fiziki durumu, sınıf içi ve sınıf dışı öğretim, yatakhane, yemekhane, bahçe gibi bölümleri ve sosyal faaliyetleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet, Eğitim, Maarif Albümü, Okul.

A LOOK AT HISTORY FROM IMAGES: EDUCATIONAL SCENES FROM THE FIRST YEARS OF THE REPUBLIC IN THE LIGHT OF THE EDUCATIONAL ALBUM

Assoc. Prof. Dr. Ahmet VURGUN
Marmara University
ahmetvurgun43@gmail.com

Coşkun ŞENYOL
TED Ankara Kollege
coskun_senyol@hotmail.com

ABSTRACT

After the successful conclusion of the War of Independence, the Republic of Türkiye was established and many revolutions were put into practice to raise the new Turkish state to the level of contemporary civilisations under the leadership of Mustafa Kemal Atatürk. One of the most important of these revolutions in the ones made in the field of education. The primary Purpose of these revolutions is to ensure unity in education and to raise generations with a common perspective which the republic wants. On the one hand, while studies were carried out on law, legislation curriculum textbooks, on the other hand, the technical and physical infrastructure of educational institutions has started to be established. While all these were being carried out, it was seen that the due diligence of the existing institutions in the country was also tried to be made. The newly established republic tried to redesign the education system and institutions inherited from the Ottomans. In this process, the panorama of the education in the country was tried to be prepared and an education album was also prepared by the educational institution.

In this study, based on the educational album, it was aimed to examine the existing educational institutions and system in the country through visuals. The basis of the study is an educational album prepared by the educational institution of the Republic of Türkiye and published in 1928. Historical research from qualitative research methods was used in this study. Then, as a requirement of historical research, the educational status in the first years of the republic was tried to be described based on the images in the education album. In the educational album which was examined, the first,, secondary and high school level schools in various regions of the country since the establishment of the republic, their physical status, departments such as classroom and out-of-class teaching, dormitory, dining hall, garden and social activities were determined.

Keywords: Republic, Education, Educational Album, School.

BAHRIYE MEKTEPLERİNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM

Elif SOYLU

Iğdır Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Iğdır, Türkiye
eayvfk23@gmail.com

Ezgi Bozbay EKMEKÇİ

Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Karabük,
Türkiye
ezgi-4764@outlook.com

Rümeysa ÜZMEZ

Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Uzman Tarihçi
uzmezrumeysa@gmail.com

ÖZET

Bahriye mektebi XVIII. yüzyıl itibariyle Osmanlı Devleti'nin eğitimli denizci ihtiyacını karşılamak için Cezayirli Gazi Hasan Paşa tarafından kurulmuştur. Osmanlı Devleti mektebi kurmadan hemen önce 1770 yılında Çeşme Limanı'nda donanmasını kaybetmiş ve bu durum donanma personeli açısından da sorun yaratmıştır. Hem o güne kadar inşa ettiği donanmasını hem de mürettebatını kaybeden Osmanlı Devleti, batılı eğitim ve teknik sayesinde bu kaybı toparlamaya çalışmıştır. Mektebin amacı, donanmada görev alacak personelin hem eğitimli hem de batılı teknikler sayesinde geri kalmasını önlemektir. XVIII. yüzyıl öncesi daha çok kişilere ve dönemin padişahına bağlı kalarak yapılan yenilikler Osmanlı Devleti'nin donanmasının ilerlemesine katkı sağlayamamıştır. Devlet adamları ve dönemin padişahları Avrupa'yı takip ederek teknik ve eğitim alanlarında eksiklerini kapatmak istemişlerdir. Özellikle bu mekteplerde verilen matematik, fizik, kimya gibi dersler ile kendi gemilerini yapmak isteyen Osmanlı Devleti yabancı öğretmenlerden eğitim almayı ihmal etmemiş, öğrencilerini Avrupa'ya yollamıştır.

XX. yüzyıla gelinceye kadar pek çok isim alan bahriye mektepleri günümüzde Deniz Harp Okulunun temellerini meydana getirmektedir. Bu makalede günümüz Deniz Harp Okulunun kuruluşunu açıklamak ve Türkiye'de açılan bahriye mekteplerinin kuruluşlarından başlayarak eğitim sistemi ve işleyişinden bahsedilecek ve bahriyeli olarak adlandırılan öğrencilerinin aldığı eğitimi ön plana çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bahriye Mektebi, Deniz Harp Okulu, Türkiye, Gazi Hasan Paşa, donanma, eğitim-öğretim.

EDUCATION IN NAVAL SCHOOLS

Elif SOYLU

Iğdır Universty Graduate Education İnstitute History Department Phd Student, Iğdır, Türkiye
eyayvkl23@gmail.com

Ezgi Bozbay EKMEKÇİ

Karabuk Universty Graduate Education İnstitute History Department Phd Student, Karabuk, Türkiye
ezgi-4764@outlook.com

Rümeysa ÜZMEZ

Karabük University Graduate Education Institute, Department of History, Expert Historian
uzmezrumeysa@gmail.com

ABSTRACT

Naval School XVIII. It was established by the Algerian Gazi Hasan Pasha in order to meet the educated sailor needs of the Ottoman Empire as of the 19th century. Just before the Ottoman Empire established the school, it lost its navy in Çeşme Harbor in 1770 and this situation also created a problem for the navy personnel. The Ottoman Empire, which lost both its navy and crew that it had built up to that day, tried to recover this loss thanks to western education and technique. The aim of the school is to prevent the personnel to be employed in the navy from falling behind, thanks to both trained and western techniques. XVIII. The innovations made by adhering to the people and the sultan of the period before the century could not contribute to the progress of the Ottoman Empire's navy. Statesmen and sultans of the period followed Europe and wanted to make up for their deficiencies in technical and educational fields. The Ottoman Empire, which wanted to build their own ships, especially with the courses given in these schools, such as mathematics, physics and chemistry, did not neglect to receive training from foreign teachers and sent their students to Europe.

XX. Naval schools, which took many names until the 19th century, form the foundations of the Naval Academy today. In this article, it will be explained the establishment of today's Naval Academy and the education system and functioning of the navy schools opened in Turkey will be mentioned, and the education of the students called navy will be highlighted.

Keyword: Naval School, Naval Academy, Turkey, Gazi Hasan Pasha, navy-education

TARİH ÖĞRETİMİNE TARİHİ COĞRAFYA BAĞLAMINDA BİR BAKIŞ

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba TURGUT

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
tugbatrgt78@gmail.com

Doktora Öğrencisi Çağrınur SAĞ

Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı
cagrinursag94@gmail.com

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
selahattinkaymakci@gmail.com

ÖZET

Tarih disiplini insanlık tarihine doğrudan ya da dolaylı olarak yön veren geçmiş yaşamların yer ve zaman gösterilerek kanıtlara dayalı geçmişin bilgisinin sunulmasını ifade eden bir disiplindir. Tarihsel perdede gerçekleşen olayların insan ve mekân bağlamı içerisinde vuku bulduğu göz önünde bulundurulduğunda tarih ve coğrafyanın birbirini tamamlayıcı ve doğrudan ilişki içerisinde olduğu söylenebilir. Nitekim tarihsel olaylar belli bir coğrafi mekânda gerçekleşmiştir. Dolayısıyla insan, mekân ve zaman üçgeninde gerçekleşen olayları salt tarih veya coğrafya disiplini ile açıklamak mümkün olmamaktadır. Bu noktada ulusların yaşamlarını sürdürdükleri mekanlarda coğrafyanın etkisinin ortaya konulması ve mekân ve insan ilişkisini tarihsel bağlamda ele alan tarihi coğrafya büyük önem arz etmektedir. “Geçmişin coğrafyası” olarak ifade edilen tarihi coğrafya, tarihsel süreçte gerçekleşen olay ve olguları fiziki ve beşerî coğrafya perspektifinden ele alarak coğrafyanın birey ve toplum hayatındaki etkilerini incelemektedir. Tarihi coğrafyanın disiplinlerarası yaklaşımla incelemiş olduğu verilerin nasıl sunulacağı ve bu süreçte bireylere tarihsel düşünme becerisi kazandırmasındaki önemi aşikardır. Dolayısıyla tarihi coğrafya bireylerin tarih öğretiminde kronolojik düşünme, tarihsel analiz ve yorum, tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma ve tarihsel empati becerilerinin gelişmesini destekleyerek tarihsel düşünme becerilerinin gelişmesine yardımcı olması yönüyle tarih öğretiminde büyük öneme sahiptir. Söz konusu araştırma tarih öğretimi ve tarihi coğrafya ilişkisinin ortaya konulmasında kuramsal bir temel oluşturması bağlamında önem arz etmektedir. Bu çalışmada tarihi coğrafyanın ve tarih öğretiminin doğaları, sahip oldukları içerikler ve her iki çalışma alanının kapsamı açısından incelenerek ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarihi coğrafya, tarih öğretimi, öğretim

A VIEW OF HISTORY TEACHING IN CONTEXT OF HISTORICAL GEOGRAPHY

Asst. Prof. Dr. Tuğba TURGUT

Amasya University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education
tugbatrgt78@gmail.com

PhD Student Çağrınur SAĞ

Kastamonu University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish and Social Sciences Education
cagrinarsag94@gmail.com

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education
selahattinkaymakci@gmail.com

ABSTRACT

The discipline of history is a discipline that expresses the knowledge of the past based on evidence by showing the place and time of the past lives that directly or indirectly guide the history of humanity. Considering that the events taking place on the historical screen occur within the context of people and space, it can be said that history and geography are complementary and in direct relationship. As a matter of fact, historical events took place in a certain geographical space. Therefore, it is not possible to explain the events that take place in the triangle of human, space and time, only with the discipline of history or geography. At this point, revealing the effect of geography on the places where nations live and historical geography that deals with the relationship between space and human in the historical context are of great importance. Historical geography, which is expressed as the "geography of the past", examines the effects of geography on individual and social life by considering the events and phenomena that took place in the historical process from the perspective of physical and human geography. The importance of how to present the data that historical geography has examined with an interdisciplinary approach and to provide individuals with historical thinking skills in this process is obvious. Therefore, historical geography has a great importance in history teaching as it helps individuals to develop their historical thinking skills by supporting the development of chronological thinking, historical analysis and interpretation, research based on historical inquiry and historical empathy in history teaching. The aforementioned research is important in terms of establishing a theoretical basis for revealing the relationship between history teaching and historical geography. In this research, it is aimed to reveal the nature of historical geography and history teaching by examining them in terms of their contents and scopes of both study areas.

Keywords: Historical geography, history teaching, teaching

KÜLTÜREL MİRASIN TANITIMINA VE KORUNMASINA YÖNELİK FARKINDALIĞA ODAKLI SAYISALLAŞTIRMA SÜRECİ EĞİTİMLERİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ: KÜMSA ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Mustafa AYDIN
İstanbul Topkapı Üniversitesi
mustafaaydin@topkapi.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ali Efe İRALI
İstanbul Aydın Üniversitesi
aliefeirali@aydin.edu.tr

Dr. Neslihan UÇAR KARTOĞLU
Bağımsız Araştırmacı
ucarneslihan@gmail.com

Dr. Pınar ÜNER YILMAZ
Bağımsız Araştırmacı
pinaruner@gmail.com

Nezihe ATILGAN
Anadolu Eğitim ve Kültür Vakfı
neziheatilgan@aydin.edu.tr

ÖZET

KÜMSA, Anadolu Eğitim ve Kültür Vakfı (AKEV) ile İstanbul Aydın Üniversitesi tarafından yedi farklı bölgeden seçilecek lise öğrencilerinden oluşması planlanan örneklem grubu hedefiyle 03.12.2022 tarihinde yurt çapında başlatılmış ve 26.05.2023 tarihinde tamamlanmış, kültürel mirasın farkındalığına odaklı bir projedir. Kültürel Mirasın Sayısallaştırılması başlığı altında, 24 hafta sürdürülmüştür. Proje kültürel varlıklara odaklanacak biçimde sanat tarihi, müzecilik, sergi teknikleri, telif hakları, fotoğraflama, iki ve üç boyutlu modelleme, tarama teknolojileri, internet sitesi tasarımı gibi teknik ve kuramsal dersleri içeren yekpare bir eğitim programını kapsamıştır. Bu çalışmada da, ilgili proje kapsamında sunulan eğitim üzerinden; sayısallaştırma süreçlerine dair verilebilecek bir eğitimin, kültürel mirasa yönelik farkındalık düzeyinde bir artış oluşturup oluşturmayacağı, proje çıktıları bağlamında incelenmiştir. Çalışma kapsamında nitel araştırma desenine sahip bir araştırma modeli kurgulanmıştır. Bu araştırma modeli için, açık uçlu yapılandırılmış görüşme formları kullanılmış olup; öğrenci velilerinin onayıyla birlikte çalışma öncesinde ve sonrasında formların doldurulup iletilmesi istenmiştir. Çalışma öncesinde Trabzon, Şırnak, Batman, İstanbul, Kırşehir, Ankara, Adana illerinden 47 gönüllü kişiye ulaşılmıştır. 24 hafta sonunda, devamlılıklar ve görüşme formları bağlamında çalışmayı başarıyla tamamlayan kişi sayısı 16 olmuştur. Çalışmadaki verilerin incelemesinde içerik analizi yöntemi kullanılmış olup; nicel verilerin çözümleme sürecinde MAXQDA yazılımından faydalanılmıştır. Elde edilen sonuçlarda, lise öğrencilerinin müze-özen yerlerine ve kültürel varlıklara yönelik ilgilerinde önemli bir farkındalık artışı kaydedildiği gözlemlenmiştir. Çalışmada dikkat çeken bir diğer bulguda da, çalışma esnasında kullanılan dijital araçların, öğrencilerin meslek seçimi farkındalığı konusu üzerinde de etkili olabileceği sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, sayısallaştırma, müzecilik, üç boyutlu tarama, farkındalık

ANALYSING THE IMPACT OF DIGITIZATION PROCESS TRAINING FOCUSED ON AWARENESS FOR THE PROMOTION AND PRESERVATION OF CULTURAL HERITAGE: THE KUMSA EXAMPLE

Assoc. Prof. Dr. Mustafa AYDIN

Istanbul Topkapı University
mustafaaydin@topkapi.edu.tr

Asist. Prof. Dr. Ali Efe İRALI

Istanbul Aydın University
aliefeirali@aydin.edu.tr

Dr. Neslihan UÇAR KARTOĞLU

Independent Researcher
ucarneslihan@gmail.com

Dr. Pınar ÜNER YILMAZ

Independent Researcher
pinaruner@gmail.com

Nezihe ATILGAN

Anatolian Education and Culture Foundation
neziheatilgan@aydin.edu.tr

ABSTRACT

The "KÜMSA" project, initiated on December 3, 2022, and concluded on May 26, 2023, is a collaborative effort between the Anatolian Education and Culture Foundation (AKEV) and Istanbul Aydın University. Project aimed to form a sample group consisting high school students, specifically selecting from seven distinct regions. The project, which spanned 24 weeks under the title "Digitization of Cultural Heritage," was primarily focused on raising awareness of cultural heritage. The comprehensive educational program encompassed technical and theoretical courses on art history, museology, exhibition techniques, copyright, photography, two-dimensional and three-dimensional modeling, scanning technologies, and website design. The study analysed whether the training provided within the project scope could enhance the awareness of cultural heritage in the context of digitization processes. The research was framed using a qualitative research design. For this research model, open-ended structured interview forms were used. Parents' consent was secured, and participants were asked to complete and return these forms both before and after the study. Before the study commenced, 47 volunteer participants were reached from Trabzon, Şırnak, Batman, Istanbul, Kırşehir, Ankara, and Adana. At the conclusion of the 24-week period, 16 participants successfully completed the program based on their continuous participation and interview form submissions. For the analysis of the outcomes, the content analysis method was used, and the MAXQDA software was employed during the qualitative analysis process. The investigation uncovered a remarkable boost in high school students' interest and familiarity of museums, archaeological sites, and cultural assets. Another notable finding from the study was that the digital tools employed during the project could potentially influence the students' career choice awareness.

Keywords: Cultural heritage, digitization, museology, three-dimonsional scanning, awareness

KÜLTÜREL MİRAS EĞİTİMİNDE ARKEOLOJİK BULUNTULARIN ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Besime Arzu GÜNGÖR AKINCI
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
besimearzu@gmail.com

Doç. Dr. Canan TUNÇ ŞAHİN
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
canantuncsahin@gmail.com

ÖZET

İnsanların tarih boyunca meydana getirmiş oldukları kültürel mirasın korunması, yaşatılması ve yaygınlaştırılması fikri günümüz eğitim faaliyetlerinin önemli bir parçası olmuştur. Bu çalışmanın amacı, arkeolojik buluntuların kültürel miras eğitimi sürecine olan etkisini değerlendirmektir. Bu doğrultuda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, arkeolojik buluntularla etkileşime geçerek tarihsel ve kültürel mirasa yönelik bilgi ve anlayışlarını artırmak için sınıf içi bir etkinlik planlanmıştır. Truva antik kenti kapsamında hazırlanan etkinliğin başında, “arkeoloji ve kültürel miras kavramları”ndan bahsedilmekte ve “bilgi kartları” kullanılarak temel bilgiler paylaşılmaktadır. Etkinlik, katılımcıların bir “müze küratörü” olarak tarihi alanla ilgili eserleri inceleme ve sergileme faaliyetinde bulunmalarıyla ve ardından arkeolojik buluntular üzerindeki yazıları çözme ve anlamaya yönelik bir etkinlik olarak planlanan “hece tableti” etkinliğiyle devam etmektedir. Etkinliğin son aşamasında ise öğretmen adayları, Truva antik kentinde yer alan arkeolojik bir buluntuyu seçip “buluntu analizi” yapmaktadırlar. Çalışmada, öğretmen adaylarının buluntu inceleme çalışma kağıtlarından oluşan dokümanlar, video kayıtları, gözlem notları ve öğrencilerin etkinlikler hakkındaki görüşleri kaydedilerek veri seti oluşturulmaktadır. Toplanan verilerin içerik analizi yapılarak, arkeolojik buluntuların, kültürel miras eğitimi sürecine olan etkisi tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, arkeolojik buluntu, etkinlik örneği, sosyal bilgiler, tarih

EVALUATION OF THE IMPACT OF ARCHAEOLOGICAL FINDS IN CULTURAL HERITAGE EDUCATION

Asst. Prof. Dr. Besime Arzu GÜNGÖR AKINCI

Zonguldak Bülent Ecevit University

besimearzu@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Canan TUNÇ ŞAHİN

Zonguldak Bülent Ecevit University

canantuncsahin@gmail.com

ABSTRACT

The idea of protecting, sustaining and disseminating the cultural heritage that people have created throughout history has become an important part of today's educational activities. The aim of this study is to evaluate the effect of archaeological finds on the process of cultural heritage education. In this direction, an in-class activity was planned to increase pre-service social studies teachers' knowledge and understanding of historical and cultural heritage by interacting with archaeological finds. At the beginning of the activity, which was prepared within the context of the ancient city of Troy, "the concepts of archaeology and cultural heritage" were mentioned and basic information was shared using "flashcards". The activity continues with the participant's activities of examining and exhibiting the artifacts related to the historical site as a "museum curator" and then with the "syllable tablet" activity planned as an activity for decoding and understanding the writings on archaeological finds. In the last stage of the activity, the pre-service teachers selected an archaeological find from the ancient city of Troy and conducted a "find analysis". In the study, a data set was created by recording documents consisting of pre-service teachers' find analysis worksheets, video recordings, observation notes and students' opinions about the activities. Content analysis of the collected data is conducted to determine the effect of archaeological finds on the cultural heritage education process.

Keywords: Cultural heritage, archaeological finds, activity example, social studies, history

OSMANLI DEVLETİ SON DÖNEMİNDEKİ FİKİR AKIMLARININ YÜKSEKÖĞRETİMDE OKUTULAN TARİH DERSLERİNE ETKİSİ

Safiye Işıl KARATUTLU

KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü Doktora Öğrencisi
karatutlusafiyeisil@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Suat BAL

KSÜ, İTBF, Tarih Bölümü
suatbal@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Osmanlı devleti son dönemindeki fikir akımlarının yükseköğretimde okutulan tarih derslerine etkisini incelemektir. Bu çalışmada Fikir akımlarının Tarih eğitime etkisi ele alınacak, bu etki sonucunda ders kitaplarında ve ders sürelerinde hangi değişiklikler olduğu incelenecektir. Türkiye’de modernleşme süreci Avrupa’da ve dünyada yaşanan modernleşme sürecine paralel şekilde gelişmiştir. Bu sürecin anlaşılması, son dönem Osmanlı tarihinden günümüze kadar detaylı bir bakış açısı gerektirmektedir. Osmanlı devletini yıkılıştan kurtarma çabalarına yönelik düşünce akımları, Osmanlı Devleti’nin son yüzyılında ve özellikle de Tanzimat Fermanından sonra ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti’ni içinde bulunduğu durumdan kurtarmaya çalışan fikir akımlarının dönemin eğitim anlayışına da yansımaları olmuş ve bu yansımalar sonucunda eğitim anlayışında değişimler olmuştur. Osmanlı Devleti’nin iç siyaseti gereği takip ettiği politikaların eğitime tesiri oldukça büyüktür. Osmanlı, imparatorluk yapısı gereği ümmetçilik ideolojisini benimsemiş olduğundan eğitim ve öğretim sistemi de ister istemez bu durumdan etkilenmiştir. Araştırmada konu ile ilgili olan ana kaynaklarından Tedrisat Mecmuaları, Düstur Dergisi ve Osmanlı arşiv kaynakları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Osmanlı Devleti Son Dönem Fikir Akımları, Osmanlı Devletinde Yüksek Öğretim,

THE EFFECTS OF IDEAS CURRENTLY IN THE LAST OTTOMAN STATE ON HISTORY LESSONS TAUGHT IN HIGHER EDUCATION

Safiye Işıl KARATUTLU

KSU, Social Sciences Institute, Department of History, Ph.D. Student
karatutlusafiyeisil@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Suat BAL

Professor, KSU, FHSS, Department of History
suatbal@hotmail.com

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the effects of the currents of thought in the last period of the Ottoman state on the history courses taught in higher education. In this research, the effect of intellectual movements on history education will be discussed, and the changes in textbooks and course durations as a result of this effect will be examined. The modernization process in Turkey has developed in parallel with the modernization process in Europe and the world. Understanding this process requires a detailed perspective from the late Ottoman history to the present. The currents of thought towards the efforts to save the Ottoman state from collapse emerged in the last century of the Ottoman Empire and especially after the Tanzimat Edict. The currents of ideas that tried to save the Ottoman Empire from the situation it was in had reflections on the education understanding of the period, and as a result of these reflections, there were changes in the understanding of education. The policies that the Ottoman Empire followed due to its internal politics had a great impact on education. Since the Ottoman Empire adopted the ideology of ummahism due to its imperial structure, the education and training system was inevitably affected by this situation. In the research, the main sources related to the subject, Tedrisat Magazines, Düstur Magazine and Ottoman archive sources will be examined.

Keywords: History Education, Ottoman State Recent Movements of Ideas, Higher Education in the Ottoman State.

REFORM PEDAGOJİSİNİN TARİHSEL KÖKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Doç. Dr. Sümer AKTAN

Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim ABD
saktanus@gmail.com

ÖZET

1957 yılında Rusların Sputnik isimli uyduyu dünya yörüngesine göndermesi soğuk savaşın en önemli olaylarından biri olmasına karşın bu olay asıl büyük etkiyi eğitim politikasında ve eğitim felsefesinde göstermiştir denilebilir. Comenius'un Didactica Magna isimli eserinden itibaren gelişme göstermeye başlayan çocuk merkezli pedagoji bu olayın ardından belli bir süre pedagoji tarihinde sahnenin arkasına geçmiş ve tarihsel süreklilikte kendisinin yeniden başrol oynayacağı zamanın gelmesini beklemiştir. Gerçekten de Sputnik olayı aydınlanma öncesi ve aydınlanma sonrası dönemde gelişme sürecini istikrarlı bir şekilde sürdürmüş olan reformist -çocuk veya aktivite merkezli- pedagoji perspektifinin gelişimine önemli bir engel oluşturmuştur. Dolayısıyla 1933 yılında Almanya'da NSDAP [Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei] iktidarı nasıl Almanya'da reformist pedagojinin önünü kesti ise aynı etki Sputnik ile daha küresel bir şekilde cereyan etmiştir denilebilir. Bu çalışma dünya pedagoji tarihinde önemli bir yer tutan ve bir dönem küresel bir pedagoji eğilimi olarak meşhur olan reformist-progressivist pedagojinin Avrupa kıtasındaki gelişim çizgisini tarihsel bir süreklilik içinde incelemektedir. Çalışma temelde reform pedagojisinin Avrupa'da gelişim çizgisinde etkili olan pedagoglar kimlerdi ve bu düşüncelerin yansımaları reformist pedagojinin gelişimini nasıl etkilemiştir sorusuna cevap bulmaya çalışmaktadır. Çalışmada bu bağlam içinde Montaigne, Comenius, Francke, Rousseau, Salzman, Pestalozzi, Fröbel ve Stoy'un görüşlerini irdelenerek reformist pedagojinin nereden nereye doğru evrildiği incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Reform pedagojisi, Montaigne, Comenius, Avrupa pedagojisi.

A REVIEW OF THE HISTORICAL ROOTS OF REFORM PEDAGOGY

Assoc. Prof. Dr. Sümer AKTAN

Balıkesir University Necatibey Faculty of Education Curriculum and Instruction
saktanus@gmail.com

ABSTRACT

In 1957, the Russians sent the Sputnik satellite into Earth orbit, which was one of the most important events of the Cold War, but it can be said that this event had the greatest impact on educational policy and educational philosophy. Child-centered pedagogy, which had begun to develop since Comenius' Didactica Magna, took a backstage position in the history of pedagogy for a while after this event and waited for the time when it would play a leading role in the historical continuity. Indeed, the Sputnik incident created a significant obstacle to the development of the reformist - child- or activity-centered - pedagogical perspective, which had steadily continued its development process in the pre-Enlightenment and post-Enlightenment periods. This study examines the line of development of reformist-progressivist pedagogy, which has an important place in the history of world pedagogy and was once famous as a global pedagogical trend, in Europe within a historical continuum. The study basically tries to answer the question of who were the influential pedagogues in the development of reform pedagogy in Europe and how the reflections of these ideas affected the development of reformist pedagogy. In this context, the study examines the views of Montaigne, Comenius, Francke, Rousseau, Salzmann, Pestalozzi, Fröbel and Stoy and examines where reformist pedagogy has evolved from where to where.

Keywords: Reform pedagogy, Montaigne, Comenius, European pedagogy.

TARİH DERS KİTABINI RESİMLEME MESELESİ VE BİR ÖNCÜ: MÜNİF FEHİM ÖZARMAN

Doktora Öğrenci Muhammed ŞAKAR

Gazi Üniversitesi
muhammedsakar92@gmail.com

ÖZET

Münif Fehim Özarman (1899-1983) çok yönlü sanatçı kişiliği sayesinde resim, karikatür, tiyatro ve illüstrasyon gibi alanlarda özgün birçok eser vermiş seçkin bir sanatçıdır. İlk çizimleri “Fağfur” dergisinde basılan Münif Fehim; Kelebek, İkdam, Mizah, Vakıf, Posta, Akbaba, Aydede, Zümrüdüanka, Tan, Cumhuriyet, Yedi Gün ve Yirminci Asır gibi dergi ve gazetelerde çalışmıştır. Refik Halit Karay ve Hüseyin Rahmi Gürpınar gibi dönemin edebiyatçılarının romanlarının kapaklarını resmetmiştir. Ayrıca Reşat Ekram Koçu ile çalışmaya başladığında, Yedigün Neşriyatı bünyesinde “50 Türk Büyüğü” kitabının resimlerini tamamen Münif Fehim yapmıştır. Birçok kitap ve derginin kapağını da tasarlayan Münif Fehim tarihi resimlerle de ön plana çıkmıştır. Bu çalışmanın amacı sanatçı yönü ile tanınan Münif Fehim Özarman’ın tarihi resimlerini derinlemesine analiz ederek bu resimlerin güncel tarih ders kitaplarında kullanılmasını sağlamaktır. Çalışmada nitel metodoloji kapsamında doküman incelemeden yararlanılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını Münif Fehim Özarman’ın yapmış olduğu tarihi resimler oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda Münif Fehim Özarman’ın tarih ders kitaplarında kullanılabilecek birçok tarihsel resmine rastlanmıştır. Bu tarihsel resimler ortaya konulmuş ve resimler ünite ünite tasnif edilerek hangi konulara uygun olduğu ifade edilerek öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Münif Fehim, tarihsel resim, sanat, ders kitabı

THE ISSUE OF ILLUSTRATING THE HISTORY TEXTBOOK AND A PIONEER: MÜNİF FEHİM ÖZARMAN

Phd. Student Muhammed ŞAKAR

muhammedsakar92@gmail.com

Münif Fehim Özarman (1899-1983) is a distinguished artist who has produced many original works in fields such as painting, cartoons, theater and paintings, thanks to many mirror artists. Münif Fehim, whose first drawings were published in the magazine "Fağfur"; He worked in magazines and newspapers such as Kelebek, İkdam, Mizah, Vakit, Posta, Akbaba, Aydede, Zümrüdüanka, Tan, Cumhuriyet, Yedi Gün, and Yirminci Asır. He painted the covers of the novels of the period's literary figures such as Refik Halit Karay and Hüseyin Rahmi Gürpınar. In addition, when he started working with Reşat Ekram Koçu, Münif Fehim completely made the pictures for the book project "50 Turkish Elders" within the body of Yedigün Publications. Münif Fehim, who also designed the covers of many books and magazines, also came to the fore with historical pictures. The purpose of this study is to thoroughly analyze the historical paintings of Münif Fehim Özarman, who is renowned for his artistic aspect, and facilitate the utilization of these paintings in contemporary history textbooks. The study employs a qualitative methodology with document analysis. The primary data source of the study consists of the historical paintings created by Münif Fehim Özarman. As a result of the study, a multitude of historical paintings suitable for integration into history textbooks were identified. These historical artworks were categorized unit by unit, specifying their relevance to particular topics, and recommendations were presented accordingly.

Keywords: Munif Fehim, historical painting, art, textbook

TÜRK TARİHİNE DAİR SEYAHATNAMELERİN TARİH ÖĞRETİMİNDE KULLANILMASI

Doç. Dr. Hasan IŞIK

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

hisik@aybu.edu.tr

ÖZET

Seyahatnameler hem bir edebi tür olarak hem de tarihin canlı tanıkları olarak önemli bir tarihi kaynaktır. Tarih derslerinin birçok ünitesinde, kazanımında seyahatnameler önemli bir öğretim aracı olarak kullanılabilir. Derslerde ele alınan Türk tarihi konularının çoğu dönemi ile ilgili günümüze ulaşmış birçok seyahatname bulunmaktadır. Tarih öğretmenleri derste ele aldıkları dönemle ilgili bir seyahatnameden yararlanarak etkinlik hazırlayıp derslerinde kullanabilirler. Çalışmada Türk tarihinin bütün dönemleri ile ilgili seyahatnameler taranarak tarih derslerinde kullanılabilecek seyahatname örnekleri üzerinde durulacaktır. Hangi dönemde hangi seyahatnamenin kazandırılacak kazanımla ilgili olarak kullanılabileceğine dair tespitlere yer verilecektir. Bunun yanında bu seyahatnameleri derslerde kullanırken, dikkat edilmesi gereken ilkeler ortaya konulmaya çalışılacaktır. Örneğin bu eserlerde verilen bilgilerin doğruluğu diğer kaynakların verileriyle denetlenmesi ve doğrulanması gerekmektedir. Çünkü seyyahın yazdıklarının bir kısmı onun görüşü, edebi yorum veya katkısı ve hatta abartısı olabilir. Bu tür örnekler ile de öğrencilerde geliştirilebilecek eleştirel düşünce becerisi gibi tavsiye niteliğindeki konularda çalışmanın içeriğini oluşturacaktır. Çalışmada yer verilecek örnekler ile seyahatnamenin bu özelliği ile tarih öğretmenleri tarafından, öğrencilere bir metinde gerçek ile gerçek olmayanı ayırt edebilme becerisini gerçekleştirmek amacıyla yapılacak etkinlik örnekleri üzerinde durulacaktır. Ayrıca derslerde seyahatname kullanılması ile seyahatnamenin yazıldığı dönem, o dönem içerisinde seyyahın şahit olduğu olaylar, dönemin kültürel özellikleri ve seyyahın gezip gördüğü yerlerin özellikleri de derslerde kullanılabileceği çalışmada vurgulanacak noktalardan olacaktır. Böylece öğrenciler için kültürel mirasın kazanılmasında seyahatnamelerden yararlanmanın daha etkili olabileceği de çalışmada ele alınacak konular arasında olacaktır. Tarih derslerinde kullanılabilecek seyahatnameler, bu seyahatnamelerden yararlanarak hazırlanacak etkinlikler ve bu etkinliklerin kullanılması ile öğrenciye kazandırılacak beceriler ve değerler bu çalışmanın içeriğini oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Seyahatname, Türk Tarihi, Beceri, Değer

USE OF TRAVEL BOOKS ON TURKISH HISTORY IN HISTORY EDUCATION

Assoc. Prof. Dr. Hasan IŞIK
Ankara Yıldırım Beyazıt University
hisik@aybu.edu.tr

ABSTRACT

Travel books are an important historical resources both as a literary genre and as witnesses of history. In many units of history lessons, and in acquisitions, travel books can be used as an important teaching tool. There are a lot of travel books can be used in the lessons most of them related to Turkish history subjects. History teachers can prepare activities and use them in their lessons by using a travel book. In the study, the travel books related to all periods of Turkish history will be scanned and the examples of travel books that can be used in history lessons will be emphasized. In which period, the travel books will be determined in terms of the acquisition. The accuracy of the information provided needs to be checked and verified with the data of other sources, because some of the traveler's writing may be his opinion, literary comment or contribution, and even exaggeration. with this feature of the book, with history teachers, students in a text real Examples of activities to be carried out to realize the ability to distinguish between real and unreal. Besides, using the travel book in the lessons, the period in which the travel book was written, the events witnessed by the traveler during that period, the cultural features of the period and the characteristics of the places that the traveler traveled, will also be emphasized in the study where the lesson can be used. Thus, it will be among the topics to be discussed in the study that benefiting from travel books may be more effective in acquiring cultural heritage for students. Travel books that can be used in history lessons, the activities to be prepared by using these travel books, and the skills and values that can be gained to the student by using these activities will constitute the content of this study.

Keywords: Travel Book, Tuskish History, Skill, Value

TARİH EĞİTİMİNDE UYGULAMA SONUÇLARI İLE ALTERNATİF BİR ÖĞRETİM ARACI: KANIT TERAZİSİ

Doç. Dr. Neval AKÇA BERK
Çukurova Üniversitesi
nevalakca@gmail.com

Doç. Dr. Fatma GÜLTEKİN
Aksaray Üniversitesi
fatmagultekintarih@gmail.com

ÖZET

Dijitalleşmenin eğitimdeki etkisi tarih eğitimine sirayet etmiş bulunmaktadır. Bu doğrultuda gerek Milli Eğitim Bakanlığı'nın gerekse özel kuruluşların tarih eğitimini dijital platformda daha etkili kılmak adına çalışmalar yaptıkları görülmektedir. Bu çalışmalardan biri TUBİTAK destekli TEBİT Projesidir. Proje kapsamında geliştirilen öğretim araçlarından biri “Kanıt Terazisi” adlı uygulamadır. Çalışmada “Kanıt Terazisi” isimli öğretim aracının bağlamsallaştırmayı geliştirmedeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak dizayn edilen araştırmada geliştirilen araç doğrultusunda etkinlik oluşturulmuş ve Adana'daki üç farklı okulda bu aracın bağlamsallaştırmayı geliştirmedeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada veriler üç farklı şekilde elde edilmiştir. Bunlardan biri “Kanıt Terazisi” aracının uygulandığı etkinlikteki öğrenci cevaplarının değerlendirilmesidir. Değerlendirme araştırmacılar tarafından daha önce belirlenmiş olan tarihsel bağlamsallaştırma düzeyleri kullanılarak yapılmıştır. İkinci olarak gerek araca gerek uygulamaya dair öğrenci görüşlerinin alınmasıdır. Üçüncü olarak da yine araç ve uygulama sürecine dair öğretmen görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda “Kanıt Terazisi” adlı alternatif öğretim aracının bağlamsallaştırmayı geliştirmeye katkıda bulunduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öğrenciler alternatif öğretim aracına ilişkin fikirlerinde “eğlenceli” kavramını öne çıkarırken; öğretmenler “tarih disiplinine özgü” ve “kullanışlı” kavramlarını tercih etmişlerdir. Araç, gerek öğretmenler gerek öğrenciler tarafından etkili olarak görülmüştür. Araştırmanın bulguları da bağlamsallaştırma adına aracın etkili olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, alternatif öğretim aracı, Kanıt Terazisi

AN ALTERNATIVE TEACHING TOOL WITH PRACTICAL RESULTS IN HISTORY EDUCATION: EVIDENCE SCALE

Assoc. Prof. Dr. Neval AKÇA BERK

Çukurova University

nevalakca@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Fatma GÜLTEKİN

Aksaray University

fatmagultekintarih@gmail.com

ABSTRACT

The impact of digitalization in education has spread to history education. In this direction, it is seen that both the Ministry of National Education and private organizations are working to make history education more effective on the digital platform. One of these studies is the TUBITAK-supported TEBIT Project. One of the teaching tools developed within the scope of the project is an application called "Scales of Evidence". In the study, it was aimed to determine the effect of the teaching tool named "Evidence Scale" on improving contextualization. In this direction, in the research, which was designed as a case study from qualitative research designs, an activity was created in line with the developed tool and the effect of this tool on improving contextualization was tried to be determined in three different schools in Adana. In the study, data were obtained in three different ways. One of them is the evaluation of student responses in the activity in which the "Scales of Evidence" tool was applied. The evaluation was made using the levels of historical contextualization previously determined by the researchers. Secondly, student opinions about both the tool and the application were taken. Thirdly, teacher opinions about the tool and the implementation process were evaluated. As a result of the research, it was found that the alternative teaching tool named "Evidence Scale" contributed to the development of contextualization. While students emphasized the concept of "fun" in their ideas about the alternative teaching tool, teachers preferred the concepts of "specific to history discipline" and "useful". The tool was seen as effective by both teachers and students. The findings of the study also showed that the tool was effective for contextualization.

Keywords: History education, alternative teaching tool, Evidence Scale

ORTAOKUL 8. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERS KİTABININ FARKLI OKUNABİLİRLİK FORMÜLLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Doktora Öğrencisi Çağrınur SAĞ

Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı
cagrinarsag94@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba TURGUT

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
tugbatrgt78@gmail.com

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
selahattinkaymakci@gmail.com

ÖZET

Okunabilirlik, metnin kolay ya da zor anlaşılır olması bakımından üslubu ile hitap ettiği kitleye uygunluğunu ifade eden bir kavramdır. Bu durumun tespitinde metnin çeşitli dilsel özelliklerinden hareketle (kelime uzunluğu, kelime sıklığı, ortalama cümle uzunluğu, ortalama hece sayısı vb.) çeşitli araştırmacılar tarafından hazırlanan formüllerden yararlanılmaktadır. Bir dersin öğretiminde önemli bir materyal olan ders kitaplarında metinlerin kolaylık ve zorluk bakımından güçlük durumunun incelenmesi hedef kitleye uygunluğunun ortaya konulması bakımından oldukça önemlidir. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak milli ve manevi değerlere sahip bireylerin yetiştirilmesinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatını, gerçekleştirdiği ilke ve inkılapları gelecek nesillere aktarılmasının hedeflendiği bu ders kitabında yer alan metinlerin öğrenciler tarafından uygun güçlüğüne sahip olması hedeflere ulaşmayı kolaylaştırma bakımından önem arz etmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabını farklı okunabilirlik formüllerine göre incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme kullanılmıştır. Veri kaynağı olarak farklı yayınevlerine ait Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabı kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analiz edilmesinde Flesh Okuma Kolaylığı Okunabilirlik Formülü, Smog Okunabilirlik Formülü, Gunnig Zorluk Göstergesi, Ateşman tarafından Türkçe için geliştirilen okunabilirlik formüllerinden yararlanılması planlanmaktadır. Araştırmada ilgili verilerin belirtilen formüller doğrultusunda çözümlenmesine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okunabilirlik, ders kitabı, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi

EXAMINATION OF MIDDLE SCHOOL 8TH GRADE TURKISH REPUBLIC REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM TEXTBOOK ACCORDING TO DIFFERENT READABILITY FORMULAS

PhD Student Çağrınur SAĞ

Kastamonu University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish and Social Sciences
Education

cagrinarsag94@gmail.com

Asst. Prof. Dr. Tuğba TURGUT

Amasya University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education

tugbatrgt78@gmail.com

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education

selahattinkaymakci@gmail.com

ABSTRACT

Readability is a concept that expresses the suitability of the text to the audience it addresses with its style in terms of being easy or difficult to understand. In determining this situation, formulas prepared by various researchers based on various linguistic features of the text (word length, word frequency, average sentence length, average number of syllables, etc.) are used. Examining the difficulty of the texts in terms of ease and difficulty in textbooks, which are an important material in the teaching of a course, is very important in terms of revealing their suitability for the target audience. As a matter of fact, raising individuals with national and moral values as citizens of the Republic of Turkey, it is important that the texts in this textbook, which aims to transfer the life, principles and reforms of Mustafa Kemal Atatürk, the founder of the Republic of Turkey, to future generations, have appropriate difficulties for the students in terms of facilitating the achievement of the goals. In this context, the aim of the research is to examine the 8th Grade Turkish Republic Revolution History and Kemalism textbook according to different readability formulas. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research. Secondary School 8th Grade Turkish Republic Revolution History and Kemalism textbook belonging to different publishers was used as data source. In the analysis of research data, it is planned to use Flesch Reading Ease Readability Formula, Smog Readability Formula, Gunnig Difficulty Indicator readability formulas developed by Atesman for Turkish. The analysis of the relevant data in the research in accordance with the specified formulas continues.

Keywords: Readability, textbook, Turkish Republic Revolution History and Kemalism Lesson

TARİH DERS KİTAPLARINDA YER ALAN TARİHİ HARİTALARDAKİ ANAKRONİK HATALAR

Arş. Gör. Şeyda MARANCI

Atatürk Üniversitesi
maranci.seyda@atauni.edu.tr

ÖZET

Haritalar mekân algısını geliştirmenin yanı sıra tarihsel kavrama, tarihsel analiz ve yorumlama becerilerinin gelişimine de katkı sağlamaktadır. Bu becerilerin gelişimi için yararlanılan haritaların da doğru bilgiyi barındırması gerekmektedir. Tarihi haritalarda yer alan hatalar anakronizme neden olabilmektedir. Çalışmanın amacı; tarih ders kitaplarında yer alan tarihi haritalardaki anakronik hataları belirlemektir. Araştırmada “doküman analizi yöntemi” kullanılmıştır. Elde edilen veriler “betimsel analiz” ile çözümlenmiştir. Araştırmanın verilerini 2021 yılı MEB ortaöğretim 9,10 ve 11. sınıf ders kitapları oluşturmuştur. Bu bağlamda uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan kriterler odak alınarak ilgili ders kitapları incelenmiştir. Araştırma sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Bazı tarihi haritalardaki yer isimlerinin kullanımındaki mantık hatalarından dolayı anakronik hatalar meydana gelmiştir. Bu haritalardaki ülke adları, haritayı konu alan zamanda farklı olması gerekirken günümüzdeki adlarıyla tanımlanmıştır. Bu durum o dönemde henüz bilinmeyen bir kavramın kullanıldığı algısını oluşturarak anakronizme neden olmuştur. Diğer bir anakronik hata ise farklı zamanda hüküm sürmüş ülkelerin aynı harita içinde yer alarak aynı zamanda yaşamış (çağdaş) gibi gösterilmesidir. Geçmiş dönemde hüküm sürmüş bir ülkenin sınırları içindeki şehirler isimlerinin günümüzdeki adlarıyla tanımlanması da anakronik hataya neden olan başka bir durumdur.

Anahtar Kelimeler: Anakronizm, anakronik hata, tarih ders kitapları.

ANACHRONIC ERRORS IN HISTORICAL MAPS IN HISTORY LESSONBOOKS

Res. Asst. Şeyda MARANCI

Atatürk University Kazım Karabekir Faculty of Education

maranci.seyda@atauni.edu.tr

ABSTRACT

Maps also contribute to the development of "historical comprehension, historical analysis and interpretation skills" as well as improving the perception of space. The maps used for the development of these skills should also contain the correct information. Errors in historical maps can cause anachronism. Purpose of the study; to identify anachronistic errors in historical maps in history textbooks. "Document analysis method" was used in the research. The obtained data were analyzed by "descriptive analysis". The data of the research consisted of the 9th, 10th, and 11th grade textbooks of the Ministry of National Education for the year 2021. In this context, the relevant textbooks were examined by focusing on the criteria prepared in line with expert opinions. Due to the logic errors in the use of place names in some historical maps, anachronistic errors have occurred. The country names on these maps were defined with their current names, although they should have been different at the time of the map. This situation caused anachronism by creating the perception that a concept that was not yet known at that time was used. Another anachronistic mistake is to show the countries that ruled at different times as if they lived at the same time (contemporary) by being included in the same map. Defining the names of cities within the borders of a country that ruled in the past with their current names is another situation that causes an anachronistic error.

Keywords: Anachronism, anachronistic error, history textbooks.

MİLLİ MÜCADELE KAHRAMANLARINDAN ŞERİFE BACI'YA YÖNELİK ÖĞRENCİ ALGILARI

Arş. Gör. Alperen ÇALIŞKAN

Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
alperenncaliskann@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf YILDIRIM

Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
yusufyildirimakademik@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, Milli Mücadele kahramanlarından Şerife Bacı konu edinilerek öğrenciler tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Betimsel tarama modelinde nitel bir çalışma olarak yürütülen araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim öğretim yılının bahar döneminde, Kastamonu ilinin Tosya ilçesinde bulunan ve kolay ulaşılabilir durum örneklemeyle seçilen 254 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen metafor formu kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Analizler sonucunda öğrencilerin Şerife Bacı hakkında 95 adet metafor geliştirdiği tespit edilmiştir. Bunlar arasında; “kahraman”, “anne”, “asker”, “vatansever”, “güçlü bir kadın” ve “Türk Bayrağı” metaforlarının en sık tekrarlananlar olduğu saptanmıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen tüm metaforların gerekçeleri temel alındığında “fedakar olarak Şerife Bacı”, “cesur olarak Şerife Bacı”, “yansıtıcı olarak Şerife Bacı”, “şefkat olarak Şerife Bacı” ve “lider olarak Şerife Bacı” şeklinde beş farklı kategorinin ortaya çıktığı belirlenmiştir. Bu bulgular neticesinde; Şerife Bacı'nın tek bir metafor ve kavramsal kategoriyle açıklanamadığı sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte Şerife Bacı'nın öğrenciler tarafından farklı değerleri temsil eden bir rol model olarak algılandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şerife Bacı, Milli Mücadele, Kahraman, Algı, Metafor.

STUDENT PERCEPTIONS TOWARDS ONE OF THE HEROES OF THE NATIONAL STRUGGLE ŞERİFE BACI

Res. Assist. Alperen ÇALIŞKAN

Muş Alparslan University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences
Education

alperenncaliskann@gmail.com

Assist. Prof. Dr. Yusuf YILDIRIM

Siirt University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education

yusufyildirimakademik@gmail.com

ABSTRACT

In this research, it was aimed to determine how Şerife Bacı is perceived by students, one of the heroes of the National Struggle. The study group of the research, which was designed as a qualitative research in the descriptive survey model, consists of chosen through convenience sampling 254 students who study in Tosya district of Kastamonu province in the spring semester of 2022-2023 academic year. In the research, as a data collection tool the metaphor form was used to developed by the researchers and the obtained data was analyzed with content analysis method. As a result of the analysis, it was determined that the students developed 95 metaphors about Şerife Bacı. Among them; It was determined that the metaphors of “hero”, “mother”, “soldier”, “patriot”, “strong a woman” and “Turkish Flag” were the most frequently repeated. Based on the justifications of all the metaphors developed within the scope of the research, it was found that five different categories emerged as "Serife Bacı as a self-sacrifice", "Serife Bacı as a brave", "Şerife Bacı as a reflector", "Şerife Bacı as a compassion" and "Şerife Bacı as a leader". As a result of these findings; It was concluded that Şerife Bacı could not be explained with a single metaphor and conceptual category. Besides, it was found that Şerife Bacı is perceived by students as a role model representing different values.

Keywords: Şerife Bacı, National Struggle, Hero, Perception, Metaphor.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH BİLİMİNİN DOĞASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Ramazan KAYA
Atatürk Üniversitesi
ramco@atauni.edu.tr

Dr. Hasan GÜNAL
Balıkesir Üniversitesi
hasangunal@balikesir.edu.tr

ÖZET

Teknolojik gelişmelerin inanılmaz derecede hızlanmış olduğu günümüz dünyasında bireyler çok farklı kanallardan her türlü yanıltıcı ve çarpıtılmış bilgiye maruz kalabilmektedirler. Sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğretmen adaylarının tarihin doğasına yönelik iyi bir farkındalığa sahip olmaları, bu türden bilgilere eleştirel bakabilen bireylerin yetiştirilebilmesi için çok önemli bir gereklilik haline gelmiştir. Bu nedenden dolayı araştırmada, coğrafya, felsefe ve tarih öğretmenliği gibi farklı sosyal bilim dallarında öğrenim gören 28 öğretmen adayının tarihin doğasına yönelik görüşleri belirlenmek istenmiştir. Nitel anlayışla gerçekleştirilen araştırmanın verileri, bir tarih öğretmenin bazı olayların tarihinde ve yorumunda kesin dil kullanmaması üzerine öğrencilerin tarihin değerini sorgulaması şeklinde kurgulanmış bir örnek bir olayın yer aldığı açık uçlu anket formuyla toplanmış ve içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, geçmişin doğal yapısı, tarihçi ve belgelerden kaynaklanan sınırlılıklara yönelik çeşitli gerekçelerle tarihte kesin sonuçlara ulaşılamayacağını belirten öğretmen adaylarının, tarihin doğasına yönelik önemli sayılacak bir farkındalığa sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretimi, öğretmen adayı, tarihin doğası, tarihçi.

PRE-SERVICE TEACHERS' VIEWS ON THE NATURE OF HISTORY SCIENCE

Assoc. Prof. Dr. Ramazan KAYA

Atatürk University

ramco@atauni.edu.tr

Dr. Hasan GÜNAL

Balikesir University

hasangunal@balikesir.edu.tr

ABSTRACT

In today's world where technological developments have accelerated incredibly, individuals can be exposed to all kinds of misleading and distorted information from many different channels. It has become a very important requirement for prospective teachers studying in the field of social sciences to have a good awareness of the nature of history and to raise individuals who can look critically at such information. For this reason, in the research, it was aimed to determine the views of 28 pre-service teachers who study in different social sciences such as geography, philosophy, and history teaching, on the nature of history. The data of the research, which was carried out with a qualitative approach, were collected through an open-ended questionnaire form, which included a sample event, which was designed as a history teacher did not use precise language in the history and interpretation of some events, and the students questioned the value of history and were analyzed through content analysis. The findings obtained as a result of the research reveal that the pre-service teachers, who stated that definite conclusions could not be reached in history due to various reasons for the limitations arising from the natural structure of the past, historians and documents, have an awareness that can be considered important for the nature of history.

Keywords: History teaching, teacher candidates, nature of history, historian.

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN TUTUMLARI

Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ

Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı
asehirli@yahoo.com.tr

ÖZET

Bu araştırma, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık branşındaki öğretmen adaylarının tarihin doğası, tarih öğretimi ve tarihî zamana ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı'nda 2019-2020 öğretim yılında öğrenim gören 1.,2.,3. ve 4. sınıf olmak üzere toplam 180 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğretmen adaylarının tarih öğretimine ilişkin duyuşsal giriş özelliklerinin durumu ele alınmıştır. Bu çalışmada, bu sorulara cevap aranmıştır: bu branşlardaki öğretmen adaylarının, “tarih, tarih öğretimine ilişkin tutumları nasıldır?”, “bölümü, sınıfı, cinsiyeti, yaşı ve tarihi sevip sevmediğine ilişkin sorulara göre bu tutumları farklılaşmakta mıdır?” sorularına cevap aranmıştır. Bu çalışma, durum tespiti yapmayı amaçlamayan betimsel nitelikli bir alan araştırması olup, survey veri toplama tekniğinin benimsendiği nicel bir araştırmadır. Çalışmada kişisel bilgiler için 6 maddelik bir anket ve Ahmet Şimşek tarafından geliştirilmiş olan 30 maddelik 5'li likert tipi bir “TUTUM BELİRLEME ÖLÇEĞİ” kullanılmıştır. Ölçek, deneklerin tutumlarını “tarih, tarih öğretimi ve tarihsel zaman” boyutlarında ele almıştır.

Anahtar Kelimeler: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, öğretmen adayları, tarihe yönelik tutum, tarih öğretimi.

GUIDANCE AND PSYCHOLOGICAL COUNSELING TEACHER CANDIDATES' ATTITUDES ABOUT HISTORY TEACHING

Assist. Prof. Dr. Yücel Atila ŞEHİRLİ

Trakya University, Faculty of Education, Basic Education Department, Department of Classroom
Education, Edirne, Türkiye.

asehirli@yahoo.com.tr

ABSTRACT

This research aimed to examine the attitudes of prospective teachers in the field of Guidance and Psychological Counseling about the nature of history, history teaching and historical time. 1.,2.,3 Who studied the universe of the research in the 2019-2020 academic year at the Department of Educational Sciences, Department of Guidance and Psychological Counseling of the Faculty of Education of Trakya University. and 4. a total of 180 teacher candidates make up the classroom. Guidance and Psychological Counseling The state of affective introductory characteristics of teacher candidates related to history teaching has been discussed. In this study, answers to these questions were sought: how are the attitudes of prospective teachers in these branches regarding “history, history teaching?”, "do these attitudes differ according to the questions about whether she likes the department, class, gender, age and history?" answers to your questions have been sought. This study is a descriptive field research that does not aim to do due diligence, and it is a quantitative research in which the survey data collection technique is adopted. In the study, an 6-item questionnaire and a 30-item 5-item likert-type “ATTITUDE DETERMINATION SCALE” developed by Ahmet Şimşek were used for personal information. The scale considered the subjects' attitudes in the dimensions of “history, history teaching and historical time”.

Key Words: Guidance and Psychological Counseling, prospective teachers, attitude towards history, history teaching.

RUSYA VE UKRAYNA SOSYAL BİLGİLER DERSİNE KARŞILIK GELEN DERS KİTAPLARINDA SAVAŞ-BARIŞ VE UKRAYNA- RUSYA İMAJLARI

Arş. Gör. Yiğit CEBECİ

Sakarya Üniversitesi

yigitcebeci@sakarya.edu.tr

Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN

Sakarya Üniversitesi

hcaliskan@sakarya.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Mehmet UYMAZ

Sakarya Üniversitesi

muymaz@sakarya.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma Rusya ve Ukrayna'nın sosyal bilgiler kapsamında okutulan ders kitaplarında; savaş-barış imajının ve her iki ülkenin birbirlerine yönelik imajlarının nasıl ele alındığını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel bir araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmış ve veriler betimsel analiz yöntemiyle elde edilmiştir. Gerçekleştirilen araştırma sonucunda elde edilen ilk bulgu, savaş, barış kavramları ve hedef ülke-millet ifadesi kullanım sıklığı açısından incelenip karşılaştırılan ders kitaplarının, tüm sınıf düzeylerinde savaş kavramına, barış kavramına göre çok daha fazla yer verdiğini ortaya koymuştur. Araştırmanın ikinci bulgusu, incelenen ders kitaplarının savaş ve barış kavramlarını çağrıştıran çeşitli ifadeler taşıdığını, Rusya sosyal bilgiler ders kitaplarında Ukrayna-Ukraynalı imajının bağlamları içinde nötr, Ukrayna tarih ders kitaplarında Rusya-Rus imajının bağlamları içinde olumsuz olduğunu tespit etmiştir. Araştırmadaki diğer bir bulgu Rusya ve Ukrayna sosyal bilgilere karşılık gelen ders kitaplarında savaş ve barış kavramlarına çağrışım yapan çeşitli görsellerin kullanıldığı şeklindedir. Çalışmadaki son bulgu savaş barış kavramları ve hedef ülke-millet ifadesi kullanım şekillerine yönelik metafor, örtük mesaj veya sloganvari ifade açısından karşılaştırılan Rusya ve Ukrayna sosyal bilgilere karşılık gelen ders kitaplarında çeşitli metaforlar, örtük mesaj veya sloganvari ifadelere rastlanıldığını ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular kapsamında gelecek araştırmalar adına bir takım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ders kitapları, savaş, barış, Rusya, Ukrayna, imaj, sosyal bilgiler, tarih eğitimi.

PERCEPTIONS OF WAR & PEACE AND UKRAINE & RUSSIA IN TEXTBOOKS CORRESPONDING TO SOCIAL STUDIES COURSE OF RUSSIA AND UKRAINE

Res. Asst. Yiğit Cebeci
Sakarya University
yigitcebeci@sakarya.edu.tr

Prof. Dr. Hüseyin Çalışkan
Sakarya University
hcaliskan@sakarya.edu.tr

Res. Asst. Dr. Mehmet Uymaz
Sakarya University
muymaz@sakarya.edu.tr

ABSTRACT

This study was conducted to examine how the image of war and peace and the images of both countries towards each other are handled in the social studies textbooks of Russia and Ukraine. In this research, which was designed as a qualitative research, descriptive survey model was used and the data were obtained by descriptive analysis method. The first finding of the study revealed that the textbooks examined and compared in terms of the frequency of use of the concepts of war, peace and the target country-nation expression gave much more space to the concept of war than the concept of peace at all grade levels. The second finding of the study revealed that the analyzed textbooks contained various expressions evoking the concepts of war and peace, and that the image of Ukraine-Ukrainians in Russian social studies textbooks was neutral in their context, while the image of Russia-Russia in Ukrainian history textbooks was negative in their context. Another finding of the study is that Russian and Ukrainian social studies textbooks use various visuals that evoke the concepts of war and peace. The last finding of the study revealed that various metaphors, implicit messages or slogan-like expressions were found in the Russian and Ukrainian social studies textbooks compared in terms of metaphors, implicit messages or slogan-like expressions regarding the use of war and peace concepts and the target country-nation expression.

Keywords: Textbooks: War, peace, perceptions, Russia, Ukraine, social studies, history education.

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA TARİH ŞERİTLERİ

Doç. Dr. Hülya KARAÇALI TAZE

Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
karacali_hulya@hotmail.com

Doç. Dr. Kibar AKTIN

Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
kibaraktin@yahoo.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı 2012 ve 2021 basımlı sosyal bilgiler ders (SBD) kitaplarında tarih şeritlerinin kullanım durumunu belirlemektir. Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın dokümanları orijinal olup 2012 ve 2021 basımlı 4, 5, 6 ve 7. sınıf SBD kitaplarından oluşmuştur. Araştırmanın verileri betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre 2012 basımlı SBD kitaplarında, 2021 basımlı SBD kitaplarına göre daha fazla sayıda öğrenme alanında ve önemli sayıda tarih şeritlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Fakat her iki dönem SBD kitaplarında tarih şeritlerinin öğrenme alanlarına ve sınıf düzeylerine göre dengeli dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu tarih şeritlerinin aynı zamanda çeşitlilik göstermediği görülmüştür. Yalnız 2021 yılı SBD kitaplarında 2012 yılına göre tarih şeritlerinin sınırlı sayıda olmasına rağmen şeritlere yönelik etkinlik/soru sayısının daha fazla olduğu görülmüştür. Sonuç olarak SBD kitaplarında daha farklı tür ve içerikte ve etkinlik temelli tarih şeritlerine yer verilmesi öğrencilerin zaman, tarih şeritleri, zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama becerilerinin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Zaman, tarih şeritleri, zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama

HISTORY STRIPS IN SOCIAL STUDIES TEXTBOOKS

Assoc. Prof. Dr. Hülya KARAÇALI TAZE

Sinop University Faculty of Education Department of Turkish and Social Sciences Education Social
Studies Education

karacali_hulya@hotmail.com

Assoc. Prof. Dr. Kibar AKTIN

Sinop University Faculty of Education Department of Turkish and Social Sciences Education Social
Studies Education

kibaraktin@yahoo.com

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the use of history strips in social studies textbooks published in 2012 and 2021. In this study, document analysis method, one of the qualitative research approaches, was preferred. The documents of the study were original and consisted of 4th, 5th, 6th and 7th grade social studies textbooks published in 2012 and 2021. The data of the study were analyzed by descriptive analysis method. According to the results of the research, the 2012 edition social studies textbooks included more learning areas and a significant number of history strips than the 2021 edition social studies textbooks. However, it was determined that history strips were not distributed in a balanced manner according to learning areas and grade levels in the social studies textbooks of both periods. It was also observed that these history strips did not show diversity. Although the number of history strips was limited in the social studies textbooks of 2021 compared to 2012, it was observed that the number of activities/questions for the strips was higher. As a result, it is thought that including more activity-based history strips with different types and content in social studies textbooks will contribute to the development of students' skills in perceiving time, history strips, time and chronology, change and continuity.

Keywords: Time, history strips, perception of time and chronology, perception of change and continuity

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN TARİHSEL EMPATİNİN ÖNEMİ

Doç. Dr. Ayşe SEYHAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
ayse.seyhan@erdogan.edu.tr

ÖZET

Empati, olayları ilk elden deneyimleyenlerin bakış açısından olayları görme ve anlama yeteneğidir. Tarihsel empati, tarihsel bir figürün yaşanmış deneyimini algılama, duygusal olarak deneyimleme ve bağlamsallaştırma becerisini ifade eder. Tarihsel empati geçmişi daha derin bir düzeyde içselleştirebilmeyi sağladığı ve bir bağlama oturttuğu için tarih öğretiminde önemlidir. Tarihsel empati, tarihsel olayları sadece dışarıdan gözlemlemek yerine, o dönemin insanların düşünce tarzını, değerlerini ve yaşam koşullarını belirlemeyi içerir. Tarihsel empati, geçmiş dönemlerde yaşayan insanların motivasyonlarını, neden ve nasıl belirli kararlar aldıklarını, etkilendikleri faktörleri anlamayı hedefler. Bu yaklaşım, tarihsel olayların ve kararların gerçek nedenlerini ortaya çıkararak tarihin daha doğru bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olur. Aynı zamanda farklı zaman dilimlerinde yaşayan insanların farklı değerler, inançlar ve koşullarla karşılaştığını anlamak, günümüz dünyasını daha kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi sağlar. Bu nedenle tarihsel empati tarih öğreniminde ve genel anlamda insanların düşünme tarzlarını geliştirmede büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarihsel empati hakkında görüş ve deneyimlerini ortaya koymaktır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine uygun olarak kurgulanmıştır. Çalışma grubu 15 öğretmenden oluşturulmuştur. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yazılı olarak toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilip sonuçlar tablo halinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel empati, sosyal bilgiler öğretmenleri, beceri, öğretmen görüşü

THE IMPORTANCE OF HISTORICAL EMPATHY FROM SOCIAL STUDY TEACHERS' PERSPECTIVE

Assoc. Prof. Dr. Ayşe SEYHAN
Recep Tayyip Erdogan University
ayse.seyhan@erdogan.com

ABSTRACT

Empathy is the ability to see and understand events from the perspective of those who have experienced them firsthand. Historical empathy refers to the ability to perceive, emotionally experience, and contextualize the lived experience of a historical figure. Historical empathy is important in history teaching, as it provides a deeper level of internalization and contextualization of the past. Historical empathy involves determining the way of thinking, values, and living conditions of the people of that period, rather than simply observing historical events from the outside. Historical empathy aims to understand the motivations of people living in the past, why and how they made certain decisions, and the factors that affected them. This approach helps to understand history more accurately by revealing the true causes of historical events and decisions. At the same time, understanding that people living in different time periods encounter different values, beliefs, and conditions enables a more comprehensive assessment of today's world. For this reason, historical empathy is of great importance in learning history and in developing people's thinking styles in general. In this context, the aim of the research is to reveal the views and experiences of social studies teachers about historical empathy. The study was designed by the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods. The study group consisted of 15 teachers. In the research, the data were collected in written form through a semi-structured interview form. The data obtained were evaluated by content analysis and the results were presented in a table.

Keywords: Historical empathy, social studies teachers, skill, teacher view

TARİH VE COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDEN BEKLENTİLERİ

Soner KAHVECİ

Samsun Alaçam Şehit Erdal Bolat MTAL
Sonerkahveci55@gmail.com

Doç. Dr. Kibar AKTIN

Sinop Üniversitesi
kibaraktin@sinop.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı tarih ve coğrafya öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda; liseye yeni başlayan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi kazanımlarından yansıyan; hazır bulunuşluk düzeyindeki bilgi, beceri ve değer boyutundaki eksikliklerini tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Samsun ilinde görev yapan 23 tarih ve 19 coğrafya öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel istatistiki ve içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak üç alt amaca ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır: Hazır bulunuşluk düzeyinde bilgi, beceri ve değerler. Tarih ve coğrafya öğretmenlerine göre liseye başlayan öğrencilerin başta bilgi yetersizliği olmak üzere, harita ve kavrama becerilerinde eksiklikler mevcuttur. Öğretmenler bu sorunların sebebini Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda kendi alanlarıyla ilişkili konuların yetersiz olması, öğrencide motivasyon eksikliği, başarısız öğrencinin bir üst sınıfa geçebilmesi ve test odaklı bir değerlendirme sisteminin olması gibi durumlarla ilişkilendirmişlerdir. Öğretmenler sorunların çözümüne yönelik başta öğrencide motivasyonun artırılması, Sosyal Bilgiler ders saatinin artırılması, alanlarıyla ilişkili konularının genişletilmesi, gereksiz konuların arındırılması, coğrafyanın bir ders olarak ortaokul seviyesine eklenmesi ve tarihsel konuların kronolojik olarak programda yer verilmesini içeren çözüm önerileri sunmuşlardır. Öğretmenler Sosyal Bilgiler derslerinin harita ve görsel unsurları içeren materyal destekli bir öğretimle, gezi, gözlem ve araştırma yapmayı içeren aktif öğretim yöntem ve tekniklerle zenginleştirilmiş bir ders olarak işlenmesine yönelik öneriler de sunmuşlardır. Tarih öğretmenleri ayrıca öğrencilere kitap okuma alışkanlığının kazandırılarak kavrama becerisinin geliştirilmesi, sınavlarda test odaklı eğitim sisteminden vazgeçilmesi, temel kavramların öğretimi, ders kitaplarının nesnel yazılması, program içeriğinin sadeleştirilmesi gibi farklı öneriler de sunmuşlardır. Tarih ve coğrafya öğretmenleri farklı derslerden paydaş desteğinin sağlanması yönelik dikkat çekici önerilerde bulunmuşlardır. Becerilere yönelik elde edilen sonuçlarda öğretmenler, öğrencilerin yirmi yedi temel beceriden en çok dijital okuryazarlık ve sosyal katılım becerisine sahip olduğunu ve harita okuryazarlık becerisine hiç sahip olmadığını bildirmişlerdir. Öğrencilerin finansal okuryazarlık, hukuk okuryazarlığı, eleştirel düşünme, problem çözme ve konum analizi becerilerine çok az sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler kazandırılmayan becerilerin geliştirilmesine yönelik; Sosyal Bilgiler derslerinde en çok etkinlik temelli çalışmalar, araştırma ödevleri, tarihi alanlara gezi ve grup çalışmaları gibi aktif öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılmasını içeren öneriler ileri sürmüşlerdir. Liseye yeni başlayan öğrencilerin kök değerlere sahip olma durumuna ilişkin sonuçlarda öğretmenler öğrencilerin en az sahip oldukları değerlerin; sabır, sorumluluk, öz denetim ve adalet değeri, en çok sahip oldukları değerlerin; sevgi, vatanseverlik ve yardımseverlik değeri olduğunu bildirmişlerdir. Kök değerlerin geliştirilmesine yönelik çözüm önerilerinde; tüm paydaşlarla değer aktarımında iş birliği, değer aktarımında farklı öğretim yöntem ve teknikleri ile materyallerin kullanımı ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda değer eğitiminin güçlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşlerine rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretmeni; coğrafya öğretmeni; tarih öğretmeni; sosyal bilgiler öğretim programı.

EXPECTATIONS OF HISTORY AND GEOGRAPHY TEACHERS FROM SOCIAL STUDIES TEACHERS

Soner KAHVECİ

Samsun Alaçam Şehit Erdal Bolat MTAL
Sonerkahveci55@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Kibar AKTİN

University of Sinop
kibaraktin@sinop.edu.tr

ABSTRACT

In this study, in line with the views of history and geography teachers, it was aimed to identify the deficiencies of students who have just started high school in the knowledge, skills and value dimensions reflected in the Social Studies course outcomes and to develop solutions to these problems. Phenomenology (phenomenology) design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group of the research consisted of 23 history and 19 geography teachers working in Samsun province in the 2023-2024 academic year. The research group was determined using the convenience sampling method. The data was collected using a questionnaire form. The data obtained from the research group were analyzed through descriptive statistical analysis and content analysis. In accordance with the purpose of the study, results were obtained regarding three sub-objectives: Knowledge, skills and values at readiness level. According to the research results, history and geography teachers identified common problems related to students' readiness level, such as inadequate knowledge, map, and comprehension skills. Teachers attributed these problems to factors such as the insufficiency of topics related to their fields in the Social Studies Curriculum, lack of student motivation, the possibility of an unsuccessful student passing to the next grade, and a test-oriented evaluation system. History and geography teachers offered various solutions to address the deficiencies in students' readiness level, including increasing student motivation, increasing the Social Studies class hours, expanding topics related to their fields, eliminating unnecessary topics, adding geography as a separate course at the middle school level, and organizing historical topics chronologically in the Social Studies Curriculum. Additionally, teachers suggested that Social Studies classes should be enriched with material-based instruction that includes maps and visual elements, as well as active teaching methods and techniques that involve field trips, observations, and research. Regarding history teachers' recommendations, they proposed promoting reading habits to improve comprehension skills, moving away from a test-focused education system in exams, teaching fundamental concepts objectively in textbooks, and simplifying the program content. They also suggested receiving support from stakeholders from different subjects. Moreover, history teachers mentioned that students starting high school were most proficient in digital literacy and social participation skills among the 27 core competencies, while they lacked map literacy skills entirely. The teachers also observed that students had the least proficiency in financial literacy, legal literacy, critical thinking, problem-solving, and spatial analysis skills. For the improvement of the skills that were not acquired, the teachers proposed implementing activity-based work, research assignments, field trips to historical sites, and group work, among other active teaching methods and techniques, in Social Studies classes. Regarding students' foundational values, history and geography teachers reported that students had the least possession of values like patience, responsibility, self-control, and justice, while they were most proficient in values like love, patriotism, and helpfulness. To enhance foundational values, the teachers suggested collaboration with all stakeholders in value transmission, using different teaching methods and techniques with materials for value transmission, and strengthening value education in the Social Studies Curriculum.

Keywords: Geography teacher, curriculum, social studies teacher, history teacher.

TÜRKİYE’DE TARİH OKURYAZARLIĞINA İLİŞKİN YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Betül AYDEYER
Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
betulaydeyer@gmail.com

Doç. Dr. Hülya ÇELİK
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
hcelik@sakarya.edu.tr

ÖZET

Okuryazarlık, günümüzde birçok alanda okuryazarlığın ortaya konmasıyla popüler bir kavram haline gelmiştir. Okuryazarlık kavramının geçmişi çok eskilere dayanmamakla birlikte 21. yüzyıl bilgi ve teknoloji çağının son yıllarında önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarih okuryazarlığı da bu okuryazarlık alanları içerisinde yer alır. Nitel bir yaklaşıma sahip olan bu çalışma tarih okuryazarlığı hakkında Türkiye’de yapılan çalışmaların incelenip değerlendirilmesi amacını gütmektedir. Tarih okuryazarlığı ile ilgili yapılan tez ve makaleler betimsel araştırma yöntemi ile çözümlenmiştir. Google ve Ulusal Tez Merkezinde yer alan tezler ve makaleler araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır. Örneklemi oluşturan farklı yıllarda hazırlanmış yedi adet çalışma vardır. Bu çalışmaların üçü makale çalışması, dördü ise biri doktora, üçü yüksek lisans olmak üzere tez çalışmasıdır. Çalışmalar; 2009, 2013, 2014, 2015 ve 2019 yıllarında yapılmıştır. Çalışmalar genel olarak nitel araştırma yöntemi ile yapılmış ve en fazla tarama yöntemi modelinin kullanıldığı anlaşılmıştır. Çalışmaların tümü eğitim alanında yapılmıştır. Konu alanının temelini eğitim oluştururken buna bağlı olarak amaçların da eğitim alanına yönelik amaçlar olduğu anlaşılmıştır. Çalışmalarda farklı örneklem yöntemleri kullanıldığı anlaşılmıştır. Çalışmaların, çalışma gruplarının en fazla öğrencilerden oluştuğu da görülmektedir. Araştırma sonucunda tarihsel okuryazarlık ile ilgili yapılan çalışmaların az sayıda olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuryazarlık, Tarih Okuryazarlığı, Tarih

INVESTIGATION OF STUDIES ON HISTORICAL LITERACY IN TÜRKİYE

Graduate Student Betül AYDEYER
Sakarya University Institute of Educational Science
betulaydeyer@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Hülya ÇELİK
Sakarya University Faculty of Education
hcelik@sakarya.edu.tr

ABSTRACT

Literacy has become a popular concept with the emergence of literacy in many fields today. Although the history of the concept of literacy is not very old, it emerges as an important concept in the last years of the information and technology age of the 21st century. Historical literacy is also included in these literacy areas. This study, which has a qualitative approach, aims to examine and evaluate the studies on historical literacy in Türkiye. Thesis and articles on historical literacy were analyzed by descriptive research method. Theses and articles in Google and the National Thesis Center constitute the sample of the research. There are seven studies prepared in different years forming the sample. Three of these studies are article studies, four of them are thesis studies, one of which is a doctoral thesis, and three of them are master's thesis. Studies; It was done in 2009, 2013, 2014, 2015 and 2019. The studies were generally conducted with the qualitative research method and it was understood that the scanning method model was used the most. The concept of historical literacy has not been studied in any field other than the field of education. While the basis of the subject area is education, it has been understood that the aims are also related to the field of education. It was understood that different sampling methods were used in the studies. It is also seen that the studies and study groups mostly consist of students. It has been determined that there are very few studies on historical literacy as a result of the research.

Keywords: Literacy, Historical Literacy, History

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ZAMAN VE KRONOLOJİYİ ALGILAMA BECERİSİNİ ÖĞRETME DENEYİMLERİ

Hüseyin OZAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Doktora
Öğrencisi, Kırşehir
huseyin_ozan68@hotmail.com

Doç. Dr. Tercan YILDIRIM

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Kırşehir.
tercan_y@hotmail.com

ÖZET

Zaman ve kronoloji, insanın yeryüzünde varoluşunu tarihsel olarak anlamlı hale getirmek için önemli görülmektedir. İnsanlığın tarihsel süreçte inşa ettiği medeniyetleri sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal ve askeri ilişkiler bağlamında ortaya koymada zaman ve kronolojiyi algılama ana etken olmaktadır. Tarih öğretiminde geçmiş, şimdi ve gelecek bağının anlaşılması zaman ve kronoloji becerisinin temel anlamlarının özümsemesi ile mümkün görünmektedir. Tarihin döngüsel ve çizgisel ifadesi tarih öğretiminde sorgulanmaktadır. Tarihte mutlak bir ilerlemeden söz edilmesi ise eleştiri konusudur. Bu bağlamda günümüzde tarih öğretiminde zaman ve kronolojiyi algılama becerisi söz konusu eleştirilere cevap aramaktadır. Okullarımızda zaman ve kronoloji becerisinin tarih öğretiminde amacına ulaşabilmesi için Sosyal bilgiler ve tarih öğretmenlerinin bu beceri yetkinliklerine sahip olması gerekmektedir. Bu araştırma, Sosyal bilgiler ve tarih öğretmenlerinin zaman ve kronoloji algılama becerilerini öğretme deneyimlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Aksaray ilinde devlet okullarında görev yapan 10 Sosyal bilgiler oluşturmuştur. Çalışmada seçkisiz olmayan amaçsal örneklemin ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada yedi sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Bu çalışmada Sosyal bilgiler öğretmenlerinin zaman ve kronolojiyi algılama becerisini öğretme deneyimlerinde öğrencilerin bilişsel düzeyinin, hazırbulunuşluk seviyesinin, öğretmen tarafından oluşturulan öğrenme ortamının, seçilen yöntem, teknik ve materyallerin öğrenmenin etkililiğini doğrudan belirlediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Beceri, sosyal bilgiler, tarih, zaman ve kronoloji

SOCIAL STUDIES TEACHERS EXPERIENCES IN TEACHING TIME AND CHRONOLOGY PERCEPTION SKILLS

Hüseyin OZAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Doktora
Öğrencisi, Kırşehir
huseyin_ozan68@hotmail.com

Assoc. Prof. Dr. Tercan YILDIRIM

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Kırşehir.
tercan_y@hotmail.com

ABSTRACT

Time and chronology are considered important to make human existence on earth historically meaningful. Perception of time and chronology is the main factor in revealing the civilizations that humanity has built in the historical process in the context of social, cultural, economic, political and military relations. Understanding the past, present and future connection in history teaching seems possible with the assimilation of the basic meanings of time and chronology skills. The cyclical and linear expression of history is questioned in history teaching. Talking about an absolute progress in history is a matter of criticism. In this context, the ability to perceive time and chronology in history teaching today seeks answers to these criticisms. Social studies and history teachers should have these skills in order for the time and chronology skills in our schools to reach their purpose in history teaching. This research aimed to reveal the social studies and history teachers' teaching experiences of time and chronology perception skills. In this study, qualitative research method and case study design from scientific research methods were used. The study group of the research of 10 Social Studies students working in public schools in Aksaray in the 2022-2023 academic year. The criterion sampling strategy of non-random sampling was used in the study. A semi-structured interview consisting of seven questions was used in the study. The data obtained in the research were analyzed by content analysis method. In this study, it was concluded that the cognitive level of the students, the level of readiness, the learning environment created by the teacher, the chosen methods, techniques and materials directly determine the effectiveness of learning in the teaching experience of the social studies teachers' ability to perceive time and chronology.

Keywords: Skill, social studies, history, time and chronology

TEK PARTİ DÖNEMİ (1923 – 1950) ÖĞRETMEN MAAŞLARI

Dr. Yakup OFLAR

Milli Eğitim Bakanlığı, Sınıf Öğretmeni, Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü
yakupoflar@gmail.com

ÖZET

Toplumların geleceğini şekillendiren en önemli etmenlerden bir tanesi şüphesiz eğitimidir. Eğitimin yapı, araç gereç gibi elemanlarının yanında öğretmen vazgeçilmez ve bir numaralı unsurudur. Öğretmenlik özellikle son iki asırdır birçok ülkede zorunlu eğitimin de yaygınlaşmasıyla bir meslek olarak kabul edilmektedir. Bunun yanında bir meslek olarak öğretmenlik mesleği icra edenlerin birincil çoğu zaman da tekil hayatlarını idame ettirme şekilleridir.

Tek Parti Dönemi Öğretmen Maaşları konulu bu çalışmada Cumhuriyet Halk Fırkasının (sonradan Cumhuriyet Halk Partisi) tek başına iktidarda olduğu 1923 – 1950 yılları arasında öğretmenlerinin maaşlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada literatür taramasına ek olarak doküman incelemesi yapılmıştır. Özellikle TBMM Zabıt Cerideleri ve Resmi Gazete yayınları esas alınmıştır. Konu ile ilgili tartışmaları zenginleştirmek için doğrudan ve dolaylı ilgili yayınlardan da yararlanılmıştır.

Çalışmada kıyaslama yapılabilmesi bakımından bahse konu dönem içerisinde milletvekilliği maaşlarına da değinilmiştir. Bunun yanında altın fiyatları ve çeşitli gıda maddelerinin Ankara ve İstanbul fiyatlarına da yer verilmiştir. Bu karşılaştırmalar bir kıyas amacıyla olmayıp yalnızca öğretmen maaşlarının 1923 – 1950 yılları arasındaki durumunu belirlemek, bir nebze daha somut hale getirmektir içindir. Bu dönem içerisinde ilkokul, ortaokul ve lise öğretmen maaşlarının farklı şekilde düzenlendiği görülmüştür. Bunun yanında ilkokul öğretmen maaşlarının 1948 yılına kadar il özel idareler kanalıyla verildiği bulgular arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Tek Parti Dönemi, öğretmen maaşları

SINGLE PARTY PERIOD (1923 - 1950) TEACHER SALARIES

Dr. Yakup OFLAR

Minister of National Education, Classroom Teacher, Bolu Provincial Directorate of National
Education
yakupoflar@gmail.com

ABSTRACT

One of the most important factors shaping the future of societies is undoubtedly education. In addition to the elements of education such as structure and equipment, the teacher is the indispensable and number one element. Teaching has been accepted as a profession especially in the last two centuries with the spread of compulsory education in many countries. In addition, teaching as a profession is the primary, and often the only, way of making a living for those practicing the profession.

This study on Teachers' Salaries in the Single Party Period aims to determine the salaries of teachers between 1923 and 1950 when the Republican People's Party was in power alone. For this purpose, in addition to literature review, document analysis was conducted. In particular, the TBMM Minutes of Minutes and Official Gazette publications were taken as basis. Direct and indirect related publications were also utilized to enrich the discussions on the subject.

In order to make comparisons, the salaries of deputies during the period in question are also mentioned in the study. In addition, gold prices and the prices of various foodstuffs in Ankara and Istanbul are also included. These comparisons do not aim to make a comparison, but only to determine the situation of teacher salaries between 1923 and 1950 and to make it a little more concrete. During this period, it was observed that primary, secondary and high school teacher salaries were regulated differently. In addition, it is among the findings that primary school teacher salaries were paid through special provincial administrations until 1948.

Keywords: Single Party Period, teacher salaries

TÜBİTAK DESTEKLİ ÖĞRENCİ PROJELERİNDE TARİH ve TARİH EĞİTİMİ İÇERİKLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Arş. Gör. Galip ÖNER
Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi
galiponer@erciyes.edu.tr

Doktorant Ömer BİNEKÇİ
Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
omerbinekci@gmail.com

ÖZET

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye'de bilim ve teknolojiyi teşvik eden ve bilimin daha görünür hale gelmesini amaçlayan bir devlet kurumudur. Bir diğer amacı ise Türkiye'de proje kültürünün erken yaşlardan itibaren oluşmasını sağlayarak ilerleyen dönemlerde Türkiye menşeli uluslararası nitelikli projelerin sayısını artırmaktır. Bu kapsamda TÜBİTAK ilkokuldan itibaren farklı alanlardaki öğrenci projelerini desteklemektedir. Ortaokulda 2204-B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması, ortaöğretimde 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması ve yükseköğretimde ise 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında öğrenci projelerine destek vermektedir. Bu proje destekleri kapsamında öğrenciler tarih ve tarih eğitimiye yönelik birçok proje gerçekleştirmektedirler. Nitekim tarih ortaokul ve ortaöğretim proje yarışmalarında bir ana alan olarak yer almaktadır. Araştırmanın amacı ortaokul, lise ve üniversite düzeyinde gerçekleştirilen TÜBİTAK destekli tarih ve tarih eğitimi projelerinin içeriklerinin çeşitli boyutlarıyla incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın dokümanlarını 2018-2023 yılları arasında ilgili yarışma ve desteklere başvuran ve desteklenen projeler oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri nitel veri analiz tekniklerinden betimsel ve içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda tarih ve tarih eğitimiye yönelik ortaokuldan üniversiteye kadar yürütülen öğrenci projelerine yönelik bir perspektif sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: TÜBİTAK, öğrenci projeleri, tarih, tarih eğitimi.

EXAMINATION OF TUBITAK SUPPORTED STUDENT PROJECTS WITH HISTORY AND HISTORY EDUCATION

Res. Assist. Dr. Galip ÖNER
Erciyes University Faculty of Education
galiponer@erciyes.edu.tr

PhD Student Ömer BİNEKÇİ
Erciyes University Institute of Educational Sciences
omerbinekci@gmail.com

ABSTRACT

The Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) is a state institution that promotes science and technology in Turkey and aims to make science more visible. Another aim is to increase the number of internationally qualified projects originating in Turkey in the future by ensuring that the project culture is formed in Turkey from an early age. In this context, TÜBİTAK has been supporting student projects in different fields since primary school. It supports student projects within the scope of 2204-B Secondary School Students Research Projects Competition in secondary education, 2204-A High School Students Research Projects Competition in secondary education, and 2209-A University Students Research Projects Support Program in higher education. Within the scope of these project supports, students carry out many projects related to history and history education. History takes place as a main field in secondary school and secondary education project competitions. The research aims to examine the contents of TÜBİTAK supported history and history education projects carried out at secondary school, high school, and university levels with various dimensions. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research. In this context, the documents of the research are composed of the projects that applied and supported the relevant competitions and supports between the years 2018-2023. The data of the research were analyzed using descriptive and content analysis, one of the qualitative data analysis techniques. As a result of the research, a perspective will be presented on the student projects carried out from secondary school to university for history and history education.

Keywords: TUBITAK, student projects, history, history education.

TARİH EĞİTİMİ ALANINDA HAZIRLANMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERDE GEÇEN ANAHTAR KELİMELERE İLİŞKİN BİR İÇERİK ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim DEMİRBAŞ

Kastamonu Üniversitesi
idemirbas28@mail.com

ÖZET

Tarih eğitiminin toplumun bilinçlenmesinde önemli bir rolü vardır. Okul hayatında birey; dersler vasıtası ile öğrenme faaliyetini devam ettirir, belli bilgiler ve beceriler kazanır. Bireyin bilgi ve beceri kazanmasını sağlayan ana derslerden biri tarih dersi yani tarih eğitimidir. Tarih eğitimine sadece güç ve değer göstergesi olarak bakmamak gerekir. Asıl bakılması gereken noktalardan bir tanesi; insanın beceri ve yeteneklerinin gelişmesi için insana kazandırılması gereken amaçlar ve süreçler olmalıdır. Bu nedenle tarih eğitimi sadece geçmişin değil bugünün de anlaşılmasını sağlamak açısından da önemlidir. Tarih eğitimiyle ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Bunlardan bir tanesi de yüksek lisans ve doktora tezlerdir. Araştırmada doküman olarak Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi'ne kayıtlı olan ve tarih eğitimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Bu çalışmada Tarih eğitimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezlerde geçen anahtar kelimeleri üzerine bir inceleme yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma deseni tercih edilmiştir. Veriler doküman incelemesi ile toplanmıştır. Araştırmada toplanan verilerin içerik analizi yoluyla çözümlenmesine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, tez, içerik, anahtar kelime

A CONTENT ANALYSIS OF THE KEY WORDS IN GRADUATE THESIS IN THE FIELD OF HISTORY EDUCATION

Asst. Prof. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ

Kastamonu University
idemirbas28@mail.com

ABSTRACT

History education has an important role in raising the awareness of the society. Individual in school life; continues the learning activity through lessons, gains certain knowledge and skills. One of the main courses that enable the individual to gain knowledge and skills is the history course. That is history education. History education should not be viewed only as an indicator of power and value. There is one point to be considered. In order for people to develop their skills and abilities, there must be goals and processes that should be acquired by people. For this reason, history education is important in terms of providing an understanding not only of the past but also of the present. There have been many studies on history education. One of them is master's and doctoral theses. In the research, master's and doctoral theses registered in the Thesis Center of the Council of Higher Education and made in the field of history education were examined as documents. In this study, an examination was made on the keywords in the postgraduate theses prepared in the field of History education. Qualitative research design was preferred in the study. Data were collected by document review. The data collected in the research continues to be analyzed through content analysis.

Keywords: History education, thesis, content, keyword

MEĞÂZÎ ANLATISINDAN SİYERE ERKEN DÖNEM İSLAM TARİH YAZIMININ DÖNÜŞÜMÜ

Eyüp ELKOCA

İstanbul Üniversitesi İslam Tarihi Doktora Öğrencisi

e.elkoca@hotmail.com

ÖZET

Savaş anlatısı temelde kadim zamanlardan beri yaygın olarak varlık gösteren bir tarih yazımı geleneğidir. Bu geleneğin izini kutsal kitaplarda bahsi geçen Tâlût ile Câlût arasındaki savaşlarda ya da M.Ö. 5. ve 4. yüzyılda tarih yazımının ilk örneklerini oluşturan Antik Yunan'daki Thukydides'in *Peloponnessos Savaşları*, Ksenophon'un *Anabasis -Onbinlerin Dönüşü-* gibi eserlerde bulmak mümkündür. Savaş anlatı geleneği Arap tarih anlatısının kökenlerinde de devam etmiş ve Arap yarımadasında ahhâr, eyyâm, eyyâmu'l Arab kavramlarıyla ifade edilmiştir. İslamiyetin ortaya çıktığı süreçte ise Hz. Muhammed'in liderliğinde cereyan eden savaşlar meğâzî kavramı ile karşılanmıştır. Erken dönem İslam tarihi kaynaklarında Hz. Peygamber'in gazve ve seriyyeleri için kullanılan meğâzî aynı zamanda Müslüman toplumun kutsal savaş hikayelerini oluşturur. Bu hikayeler topluma mal olan hadiseler olması sebebiyle meğazi kavramı sadece Hz. Peygamber'in hayatını değil Müslüman toplumun ortak hikayesini de ihtiva etmektedir. Meğâzî ilminin öncüleri olarak kabul edilen Eban b. Osman, Urve b. Zübeyr, İbn Şihâb ez-Zührî gibi alimler Arap ailelerinden olan, o coğrafyada yetişen ve bir yönüyle kendi tarihleriyle ilgili bilgileri toparlayan isimler olmuşlardır. İlk asırda durum bu iken hicri ikinci asırdan itibaren Hz. Peygamber'in sünnetine ve siyerine odaklanan eserler Hz. Peygamber'in hayatını doğrudan ilgilendirmeyen meğazi sahnelerindeki kişi ve olayları arka plana itmiştir. Dolayısıyla meğazi eserlerinden siyer yazımına içerik olarak belirgin bir dönüşüm yaşanmıştır. Araştırmamız İslam tarih yazımının kökenlerinde yaşanan bu dönüşümü *Kitâbü'l meğazi* ile *Siyer* eserleri üzerinden takip etmeye çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap/ İslam Tarih Yazımı, Meğâzi, Siyer, Kitâbü'l meğâzî, Savaş Anlatısı

THE TRANSFORMATION OF EARLY ISLAMIC HISTORIOGRAPHY FROM MAGHÂZÎ NARRATIVE TO SİRAH

Eyüp ELKOCA

Istanbul University Islamic History Ph.D. Student

e.elkoca@hotmail.com

ABSTRACT

The war narrative is essentially a historiographical tradition that has been widespread since ancient times. The traces of this tradition can be found in the battles between Talût and Jâlût mentioned in the holy books or in works such as Thucydides' Peloponnesian Wars and Xenophon's Anabasis (Return of the Ten Thousand) in Ancient Greece, which constitute the first examples of historiography in the 5th and 4th centuries BC. The war narrative tradition continued in the origins of Arabic historical narrative and was expressed in the Arabian peninsula with the terms ahhbâr, ayyâm, ayyâm al Arab. In the process of the emergence of Islam, the wars that took place under the leadership of the Prophet Muhammad were referred to as maghâzî. Maghâzî, which is used in early Islamic historical sources to refer to the Prophet's expeditions and seriyas, also constitutes the sacred war stories of the Muslim society. Since these stories are social events, the concept of maghâzî includes not only the life of the Prophet but also the common story of the Muslim community. Scholars such as Aban b. Uthman, Urwa b. Zubayr, Ibn Shihâb al-Zuhrî, who are considered to be the pioneers of the science of maghâzî, were from Arab families, grew up in that geography, and in a way gathered information about their own history. While this was the case in the first century, from the second century onwards, works that focused on the Prophet's sunnah and sirah pushed the people and events in the maghâzî scenes, which were not directly related to the Prophet's life, into the background. Therefore, there has been a significant transformation in content from maghazi works to sirah writing. Our research attempts to trace this transformation in the origins of Islamic historiography through the works of Kitâb al-Maghâzî and Sirah.

Keywords: Arabic/Islamic Historiography, Mahâzî, Sirah, Kitâb al maghâzî, War Narrative

EDEBİYATIN TARİH YAZIMINA KAYNAKLIĞI: KADI TENÛHÎ'NİN (Ö. 384/994) METİNLERİNDE HALİFE MU'TAZİD (279-289/892-902) VE MUKTEDİR (295-320/908-932) PORTRERLERİ

Doktora Öğrencisi Enes Ensar ERBAY
İstanbul Üniversitesi
ensarerbay@gmail.com

ÖZET

Abbâsîler devri yazın alanında önde gelen bir tür olan âdâb literatürü, şiir, nesir, hikâye gibi çeşitli edebî unsurların görüldüğü bir alandır. Âdâb türü eserler, kronikler gibi temel hedefi tarih yazımı olmasa da kaleme alındıkları dönemin siyasî, toplumsal ve ilmî pek çok detayını sunmaktadırlar. Bu bildirinin belirlenmesinde temel unsur, bir edebî eserde yer alan tarih kayıtlarının halife tasvirleri özelinde nasıl oluşturulduğunu incelemektir. Toparlanma dönemini yansıtmaları açısından Mu'tazîd, çöküş sürecini başlatması yönüyle de Muktedir devri, inceleme konusu olarak oldukça elverişlidir. Tenûhî'nin Nişvârü'l-muhâdara ve ahhâru'l-müzâkere ve el-Ferec ba'de's-şidde isimli eserleri görünüşte çeşitli hikâyeler sunma ve okuyucuyu eğlendirme gayretindedir. Ancak metinler, bununla sınırlı değildir. Tarihî bilgiye ulaşma noktasında kaynakları oldukça kuvvetli olduğu anlaşılan Tenûhî'nin, eserinde siyasî eleştiriyi açıkça dile getirememesi, hadiseleri hikâyeleştirerek aktarmasında belirleyici parametrelerden olmuş görünmektedir. Bu çerçevede Tenûhî'deki halife profilleri oldukça kullanışlıdır. Örneğin okuyucu görünüşte Halife Muktedir'in cömertliğine dair bir hikâye okusa da Tenûhî, aktardığı ilgili hikâyede halifenin israfa varan eli açık tutumunu eleştirmektedir. Diğer bir örnek olarak Halife Mu'tazîd'ın, kudretli ve devleti idare etmeyi bilen bir profilde metinlere yansıtıldığı fark edilmekte, buna karşın oğlu Muktedir'in ise savurgan ve müsrif bir portresine şahit olunmaktadır. Bunlara ek olarak Muktedir, yumuşak tabiatlı, bunun yanında devlet yönetiminde tecrübesiz sayılabilecek bir görünümü temsil ederken Mu'tazîd devlete bütünüyle hâkim, sert mizaçlı biri olarak anlatılmaktadır. Bu durum, tarihî kayıtlarda halifelerin şahsî özelliklerine ek olarak müellifin de benimsediği bir metoddur. Tenûhî bu tercihlerinde bilinçli bir yöntem izlemektedir. Bir tür sözlü tarih çalışması yaptığı bu eserlerinde o, söz konusu tarihî bilgileri hikâyeler aracılığıyla okuyucuya sunma gayretindedir. Halife profillerinde bir diğer ilgi çekici olan husus, onların devlet görevlileriyle kurdukları ilişkilerdir. Bu ilişki ağı, Mu'tazîd devrinde gayet tutarlı ve istikrarlı bir biçimde hikâye edilirken Muktedir devrine gelindiğinde bürokratik sürecin tıkandığı ve halifenin idarî beceride zayıfladığı müşahade edilmektedir. Bu araştırmada örnek iki halifeyi konu edinen iki eser, rivayet ve tarihî veriler üzerinden incelenmektedir. Çalışmada tümevarım, çıkarsama, edebî kurgu incelemesi ve tarihî analiz yöntemleri kullanılmıştır. Toplanan rivayetler ayrıca birbiri arasında mukayese edilmek suretiyle de değerlendirilmiştir. Bu bildiri, Nişvârü'l-muhâdara ve el-Ferec ba'de's-şidde isimli eserleri üzerinden müellifin halife profilleri hususunda okuyucuya siyasî bir anlatı sunma imkânını sorgulamaktadır. Bu çerçevede yoğunlaşılan asıl husus, tarihî bilgiye kaynaklık eden bir edebî eserin halife profilleri üzerinden gerçekleştirdiği tarih yazım metodudur.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Edebiyat, Halife, Hikâye, Tarih Yazımı.

LITERATURE AS A SOURCE OF HISTORIOGRAPHY: THE PORTRAITS OF CALIPH MU'TAZID (279-289/892-902) AND MUQTADIR (295-320/908-932) IN THE TEXTS OF QĀDĪ TANUKHĪ (D. 384/994)

PhD Candidate Enes Ensar ERBAY

Istanbul University

ensarerbay@gmail.com

ABSTRACT

Ādāb literature is a prominent genre in the historiography of the Abbasid period and is a field in which various literary elements such as poetry, prose, and stories are seen. The main goal of these works is not historiography. However, they provide many political, social and scientific details of the period in which they were written. Tanukhi's *Nishwāru'l-muhādara wa aḥbāru'l-muzākara* and *al-Faraj ba'd al-shidda* seemingly endeavor to present various stories and entertain the reader. However, the purpose of the text is not limited to this. Tanukhi's inability to openly express political criticism in his books has been one of the determining factors in his narration of events. In this framework, the caliph profiles in Tanukhi are quite useful. The author narrates some events that have a high reality value in accordance with the historiographical method he adopted and presents them to the reader. However, in this presentation, the author engages in some visible practices. For example, even though the reader reads a story ostensibly about Caliph Muqtadir's generosity, Tanukhi actually criticizes the caliph's lavish attitude in the story. As another example, it is noticed that Caliph Mu'tazid is portrayed in the texts as mighty and able to manage the state. On the other hand, his son Muqtadir is portrayed as a wasteful and extravagant caliph. While Muqtadir represents a soft-natured and inexperienced figure in state administration, Mu'tazid is portrayed as a man who completely dominated the state and had a stern and harsh temperament. This is a method adopted by the author in his narrative. In fact, Tanukhi follows a conscious method in these choices. In these books, which are a kind of oral history, the author endeavors to present the historical information to the reader through narrative. Another interesting aspect of the caliph profiles is their relations with state officials. While this network of relations was described in a coherent and stable manner in the Mu'tazilid period, it is observed that the bureaucratic process deteriorated and the caliph weakened in the state administration in the Muqtadir period. All these details, which can be provided by other historical sources, are given to the reader between the stories presented, along with historical information. Accordingly, rather than providing direct historical information, Tanūkhī transforms it into a narrative form. In this study, the two caliphs are analyzed through narration and historical data. In the study, induction, inference, literary fiction examination and historical analysis methods were used. The collected narrations were also evaluated by comparing them with each other. This study examines the author's ability to present a political narrative to the reader through the profiles of the caliphs in his works *Nishwār al-muhadara* and *al-Faraj ba'd al-shidda*. In this framework, the main focus is on the method of writing history through the identity of the caliphs in a literary work that is a source of historical information.

Keywords: Islamic history, Literature, Caliph, Narrative, Historiography.

OSMANLI'DA BİR DEFTERDARIN KALEMİNDEN TIMAR VE ZEAMET KANUNLARI

Yüksek Lisans Öğrencisi Ahmet Can UYSAL

Yeditepe Üniversitesi

ahmetcanuysal95@gmail.com

ÖZET

Osmanlı Teşkilat Tarihi alanında yazılmış önemli bir eser olan Kavânîn-i Âl-i Osmân der Hulâsa-i Mezâmîn-i Defter-i Dîvân, I. Ahmed döneminde yazılmıştır. Sadrazam Kuyucu Murad Paşa tarafından dönemin defterdarı Ayn Ali Efendi'ye yazdırılan eser; yedi fasıl ve bir hatimedden meydana gelmektedir. Eserin yazıldığı 1607 yılı içerisinde Osmanlı Devleti'nin eyalet ve sancak sayıları, tımar-zeamet miktarları ile kimlere verileceği uzun uzun anlatılmıştır. Eyaletlerin ve sancakların tımar-zeamet değerleri cetveller halinde özet olarak yazılan eser, dönemin mülki amirleri tarafından kullanılabilir, bilgilendirici bir el kitabı niteliği taşımaktaydı. Ayn Ali Efendi, Osmanlı toprak sistemi ve maliyesi üzerine eserler yazmış olup döneminde yapılan savaşlara bizzat iştirak ederek olayın içerisinde olup bunları aktaran bir müelliftir. Bu çalışmanın amacı eserin yazıldığı tarihten 155 sene sonra orijinalinden kopya edilen istinsah nüshanın (Veliyyüddin Efendi koleksiyonu 1762 yılı) orijinal nüsha ile kıyaslanması olup, o dönemde Osmanlı taşrasının idari yönetimi, eyaletlerin gelir düzeyleri ile eserin içerisinde yer alan tımar kanunları ve bu kanunların bozulmasında ki etkenler; ana metin üzerinden tetkik edilerek açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tımar, zeamet, defterdar, osmanlı devleti, maliye

TIMAR AND ZEAMET LAWS FROM THE PEN OF A TREASURER IN THE OTTOMAN EMPIRE

Master's Degree Student Ahmet Can UYSAL

Yeditepe University
ahmetcanuysal95@gmail.com

ABSTRACT

Kavânî-i Âl-i Osman der Hulâsa-i Mezâmîn-i Defter-i Dîvân, which is an significant work written in the milenstone Ottoman Organization History, was written during the reign of Ahmed I. The work, which was commissioned by Grand Vizier Kuyucu Murad Pasha to Ayn Ali Efendi also consists consists seven chapters and a hatime. In 1607, when the work had been written, full of provinces and sanjaks of the Ottoman Empire, quality of the amount of timar-zeamet and to whom it would be given were explained detailly at length. The work writen as a summary of the timar-zeamet values of the provinces and sanjaks was an explanative handbook that could be used by the treasurer of the period. Ayn Ali Efendi who had worked in the Ottoman land system and finance, was an author who personally participated to convey for disclose of events in the wars in his period volenterly. The aim of this study is to compare the original copy (Veliyyüddin Efendi collection), which was copied 155 years after the work was written, with the original copy. will be examined and explained over the main text.

Keywords: Fief, bookkeeper, ottoman empire, exchequer

TÜRK MİLLİ EĞİTİM ŞURALARINDA OKUL DIŞI ÖĞRENME VE MÜZE EĞİTİMİ

Sevcan KOLBASAR

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Doktora Programı,
İstanbul, Türkiye
kolbasarsevcan@gmail.com

ÖZET

Millî Eğitim Bakanlığı'nın en yüksek danışma kurulu olan Millî Eğitim Şuraları, Türk eğitim tarihine yön vermesi ve millî eğitim politikalarının belirlenmesi bakımından oldukça önemlidir. Bu çalışmada cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar yapılmış olan Millî Eğitim Şuralarında alınan kararlar, okul dışı öğrenme ve müze eğitimi bağlamında incelenmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yönteminin veri toplama araçlarından olan doküman incelemesi tekniğinden faydalanılmıştır. Elde edilen bulgular betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Beşinci Millî Eğitim Şurasından başlayarak her şurada okul dışı öğrenmeye ilişkin en az bir karar alındığı; müze eğitimi ile ilgili ilk detaylı bilgi ve kararın 7. Millî Eğitim Şurasında yer aldığı, ilerleyen yıllarda yapılan 12. ve 20. Millî Eğitim Şuralarında da birer madde ile müze eğitimine ilişkin karar alındığı bulgulanmıştır. Bulgular ilgili literatür ışığında ele alınıp tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Millî Eğitim Şuraları, Okul Dışı Öğrenme, Müze Eğitimi

OUT-OF SCHOOL LEARNING AND MUSEUM EDUCATION IN TURKISH NATIONAL EDUCATION COUNCILS

Sevcan KOLBASAR

İstanbul University-Cerrahpaşa Graduate Education İnstitute, Classroom Teaching Doctorate Program,
İstanbul, Türkiye
kolbasarsevcan@gmail.com

ABSTRACT

The National Education Council, the highest advisory board of the Ministry of National Education, is very important in terms of giving direction to Turkish education history and determining National education policies. In this study, the decisions taken in the National Education Councils which have been made since the foundation of the republic are examined in the context of out-of school learning and museum education. In the study, the document analysis technique, which is one of the data collection tools of the qualitative method was used. The obtained findings were evaluated by descriptive analysis method. It has been observed that starting from the 5th National Education Council, at least one decision regarding out-of school learning has been taken in each council. It has been found that the first detailed information and decision about museum education took place in the 7th National Education Council and in the 12th and 20th National Education Councils held in the following years, a decision was made regarding museum education with one item each.

Keywords: National Education Councils, Out-of School Learning, Museum Education

CUMHURİYET TARİHİNDE YAPILAN İNKILÂPLARIN MÜZE EĞİTİMİ YOLUYLA ÖĞRETİLMESİNE YÖNELİK EĞİTİM ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Nurcan ŞENMERDAN

Tarih Öğretmeni Ankara Keçiören Abdullah Mürşide Özünenek Anadolu Lisesi
senmerdannurcan@gmail.com

ÖZET

Genellikle ezberci bir ders olarak görülen T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğrenciler tarafından sevilmesi, daha kolay öğrenilmesi ve öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasına katkı sağlayacağı düşünülerek Cumhuriyet döneminde siyasi, toplumsal, kültürel, ekonomi, eğitim ve hukuki alanda yapılan inkılaplara yönelik müzede eğitim etkinliği hazırlanmıştır.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemleri kapsamında betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiş bir araştırmadır. Bu çalışmada nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan veri toplama tekniklerinden biri olan doküman incelenmesi kullanılmıştır. Etkinlik örneklerinin uygulanmasında T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini okuyan 12. Sınıf Öğrencileri, müze eğitimcileri ve tarih öğretmenlerinden oluşan iki çalışma grubuyla çalışılmıştır. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Cumhuriyet Tarihinde yapılan inkılapların müze eğitimi yoluyla öğretilmesi için hazırlanmış olan eğitim etkinliklerinin öğrencilerin tarih eğitimine özgü kazanımları geliştirip, geliştirmedigine, yönelik olarak uzman görüşleri olarak Müze Eğitimcilerinden (2 kişinin) ve Tarih Öğretmenlerinden (8 kişinin) görüş ve düşünceleri alınmıştır.

Müzede yapılan eğitim etkinlikleriyle tarih eğitimine özgü becerilerin kazandırılması hedeflenmiştir. Hazırlanan bu eğitim etkinliklerinin, öğrencilere kazandırılması amaçlanan tarihsel becerilerle birlikte farklı kültürleri tanıma ve öğrenme merakını uyandırması da hedeflenmektedir. Öğrencilerin hem kişisel hem de ulusal kimlik duygusu kazanmalarını sağlamak adına bu çalışmanın yararlı olacağı düşünülmektedir. Geçmişte ve günümüzde yaşayan değerlere, kültürlere ve halklara karşı hoşgörülü olma konularında da fayda sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: İnkılâp, Müze, Tarih, Müzede Eğitim Etkinliği, Müze Eğitimi

EDUCATION TRAINING PACKAGE TOWARDS TEACHING OF REVOLUTIONS MADE IN THE HISTORY OF THE TURKISH REPUBLIC BY WAY OF MUSEUM EDUCATION

Nurcan ŞENMERDAN

History Teacher Ankara Keçiören Abdullah Mürşide Özünenek Anatolian High School
senmerdannurcan@gmail.com

ABSTRACT

Often seen as a rote lesson, T.C. Considering that the Revolution History and Kemalism course will be liked by the students, learned more easily and contribute to the permanent knowledge of the learned, an educational activity has been prepared in the museum for the revolutions made in the political, social, cultural, economic, educational and legal fields in the Republican period.

This research is a research carried out using descriptive survey model within the scope of qualitative research methods. In this study, document analysis, which is one of the data collection techniques commonly used in qualitative research, was used. In the implementation of the activity examples, T.C. The study was conducted with two study groups consisting of 12th Grade students studying the History of Revolution and Kemalism, museum educators and history teachers.T.R. In the History of Revolution and Kemalism course, the opinions and thoughts of the Museum Educators (2 people) and History Teachers (8 people) were taken as expert opinions on whether the educational activities prepared to teach the revolutions made in the History of the Republic through museum education develop or not the students' achievements specific to history education.

With the educational activities held in the museum, it is aimed to gain skills specific to history education. It is also aimed that these educational activities will awaken the curiosity of knowing and learning about different cultures, along with the historical skills that are aimed to be acquired by the students. It is thought that this study will be useful in order to enable students to gain a sense of both personal and national identity. It will also benefit from being tolerant towards values, cultures and peoples living in the past and present.

Key Words : Revolution, Museum, History, Education Training at Museum, Museum Education

YEREL TARİH BAĞLAMINDA ADAPAZARI HALKEVİ DERGİSİ “SAKARYA”

Kübra GENÇ
Marmara Üniversitesi
kubragenc54@gmail.com

Ali Haydar AKARSU
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
alihaydar.akarsu@erdogan.edu.tr

ÖZET

23 Şubat 1934 tarihinde açılan Adapazarı Halkevi, yaşam hayatına 1951 yılına kadar devam etmiştir. Açılışından 9 yıl sonra kendi yayın organı olan *Sakarya Dergisi* 'ni yayınlamaya başlamıştır. Dönemin Ankara Halkevi tarafından istenen yayın kurallarına ve benimsediği ilkelere göre hareket eden Sakarya Dergisi 1943 Mart ayından 1943 Ağustos ayına kadar yayın hayatına devam etmiştir. Derginin faaliyetleri Adapazarı Halkevi müdürü Dr. Ruhi Soyer'in önderliğinde ve Hasan Muzaffer Balcıoğlu'nun editörlüğünde yürütülmüştür. Toplamda 6 sayıdan oluşan dergi; edebiyattan sanata, tarihten coğrafyaya, günlük hayattan kültüre olmak üzere pek çok sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi konuda yerel düzeyde içerik üretmiştir. Bu çalışmada Sakarya Dergisi'nin amaç, kapsam ve içeriklerini incelemek ve yerel tarih bağlamında değerlendirmeye tabi tutabilmek için doküman analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda çalışmada içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçları, derginin dönemin diğer halkevleri tarafından çıkarılan dergilerle benzer içerikler ürettiğini ve aynı siyasal çizgiyi takip ettiğini göstermektedir. Dergide genel olarak dönemin baskın ideolojisi olan Kemalist ideolojinin halka aşılarmaya ve Cumhuriyet değerlerini yaygınlaştırmaya çalışıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adapazarı Halkevi, Adapazarı Halkevi Dergisi, Sakarya, yerel tarih

IN THE CONTEXT OF LOCAL HISTORY JOURNAL OF ADAPAZARI COMMUNITY CENTER “SAKARYA”

Kübra GENÇ
Marmara University
kubragenc54@gmail.com

Ali Haydar AKARSU
Recep Tayyip Erdoğan University
alihaydar.akarsu@erdogan.edu.tr

ABSTRACT

Opened on 23 February 1934, the Adapazarı Community Center (Adapazarı Halkevi) continued its life until 1951. Nine years after its inception, Sakarya began publishing its own broadcasting organ, the magazine. The Sakarya magazine, which operated according to the broadcasting rules requested by the Ankara Community Center (Ankara Halkevi) of the period and the principles it adopted, continued its broadcast life from March 1943 to August 1943. Activities of the magazine Adapazarı Community Center (Adapazarı Halkevi) Director Dr. It was led by Ruhi Soyer and edited by Hasan Muzaffer Balcıoğlu. The magazine has produced local-level content on a wide range of social, cultural, economic and political issues, from literature to art, from history to geography, from everyday life to culture. Document analysis was used in this study to examine the purpose, scope and content of Sakarya Journal and to be subject to evaluation in the local historical context. In this context, content analysis has been used in the research. The findings show that the magazine produces similar content and follows the same political line as other magazines of the period. The magazine is widely seen as trying to popularize the dominant ideology of the era, the Kemalist ideology, and to spread the values of the Republic.

Keywords: Adapazarı Community Center, Magazine of Adapazarı Community Center, Sakarya, local history

MUZIR NEŞRİYAT: CUMHURİYETİN İLK 100 YILINDA MEB TARAFINDAN TAVSİYE EDİLEN, YASAKLANAN VEYA TOPLATILAN YAYINLAR

Dr. Öğr. Üyesi Hamide KILIÇ

hamide.kilic@cbu.edu.tr

Doç. Dr. İbrahim TURAN

ibrahim.turan@iuc.edu.tr

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı (Maarif Vekilliği, Maarif Vekaleti) tarafından yayımlanan Tebliğler Dergisi yönetmelikler, genelgeler, yönergeler ve diğer kararlarla ilgili bilgiler içeren Millî Eğitim Bakanlığının en uzun soluklu yayınıdır. Tebliğler Dergisi Türk Millî Eğitiminde meydana gelen gelişmeleri takip etmek için ideal bir kaynaktır. 1926-28 arası ayda bir (Her ayın 15'inde) yayınlanan Tebliğler dergisi 1939- Temmuz 1980'e kadar haftada bir (pazartesi günleri), Eylül 1980 – Mart 1987 arasında 15 günde bir, Nisan 1987'den itibaren ayda bir olarak yayınlanmıştır. Tebliğler dergisi dijital olarak Millî Eğitim Bakanlığı web sitesinde yayınlanmaktadır. Bu arşive bakıldığında Tebliğler Dergisi'nin 1926-1928 ve 1939-2023 yılları arasındaki sayıları içerdiği görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı Cumhuriyetin ilk 100 yılında Tebliğler Dergisinde, Neşriyat Müdürlüğü tarafından (1947 yılında Yayın Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir) tavsiye edilen, toplatılan ve yasaklanan yayınların bibliyografik analizini yapmaktır. Çalışmada MEB Tebliğler Dergisi arşivinde yer alan 1926-2023 yılına tüm sayılar incelenmiştir. Tebliğler Dergisinde Yayın Müdürlüğü tarafından duyurulan tavsiye edilen, toplatılan ve yasaklanan yayınlar kronoloji ve türlerine göre tasnif edilmiş, hangi alanlarda yığılmalar olduğu ortaya konulmuştur. Tavsiye edilen yayınların ders kitabından dergilere, ders materyallerinden ansiklopedilere kadar çeşitli türde yayınların öğretmenlere, öğrencilere hatta okul aile birliklerine tavsiye edildiği görülmüştür. Diğer taraftan yasaklanan veya toplatılan yayınların genelde gazete, dergi ve kitap olduğu ve bunların yıllara ve iktidar değişimlerine göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tebliğler Dergisi, tavsiye yayın, yasaklanan yayın, toplatılan yayın

CENSORED PUBLICATIONS: RECOMMENDED, BANNED OR RECALLED PUBLICATIONS BY THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION IN THE FIRST 100 YEARS OF THE TURKISH REPUBLIC

Assist. Prof. Dr. Hamide KILIÇ
hamide.kilic@cbu.edu.tr

Assoc. Prof. Dr. İbrahim TURAN
ibrahim.turan@iuc.edu.tr

ABSTRACT

The Journal of Announcements published by the Ministry of National Education of the Republic of Turkey (Maarif Vekilliği, Maarif Vekaleti) is the longest-running publication of the Ministry of National Education containing information on regulations, circulars, directives and other decisions. The Journal of Announcements is an ideal source to follow the developments in Turkish National Education. The Journal of Announcements was published once a month (on the 15th of each month) between 1926-28, once a week (on Mondays) between 1939 and July 1980, once every 15 days between September 1980 and March 1987, and once a month from April 1987 onwards. The journal is published digitally on the website of the Ministry of National Education. When this archive is examined, it is seen that the Journal of Announcements contains the issues between 1926-1928 and 1939-2023.

The aim of this study is to conduct a bibliographic analysis of the publications recommended, recalled and banned by the Directorate of Publications in the Journal of Announcements in the first 100 years of the Turkish Republic. In the study, all issues from 1926-2023 in the archive of the MEB Journal of Announcements were analyzed. The recommended, recalled and banned publications announced by the Directorate of Publication in the Journal of Announcements were classified according to chronology and types, and it was revealed in which areas there was an accumulation. It was observed that the recommended publications ranged from textbooks to magazines, from course materials to encyclopaedias, and were recommended to teachers, students and even PTAs. On the other hand, it was determined that the banned or recalled publications were mostly newspapers, magazines, and books, and that these varied according to the years and changes in running party.

Keywords: Journal of Announcements, recommended publications, banned publications, recalled publications

İNGİLTERE İDARESİNDE IRAK'TA EĞİTİM (1920-1925)

Dr. Öğr. Üyesi. Can DEVECİ

Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

cdeveci@erciyes.edu.tr

ÖZET

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Irak, 19-26 Nisan 1920'de toplanan San Remo Konferansı kararlarıyla İngiltere'nin manda yönetimine verilmiştir. Buna göre İngiltere, Milletler Cemiyeti adına Irak'ı yönetmeyi hukukî taahhüt etmiştir. Ardından Sör Percy Cox'un Ekim 1920'de Irak Yüksek Komiserliği görevine atanmasıyla İngiltere sivil manda idaresi başlamıştır. Cox'un kontrolünde kurulan her hükümette Iraklı bir eğitim bakanı ve ona yardımcı olması için bir İngiliz danışman atanmıştır. Aynı zamanda eğitim sistemini organize etmek için Irak; Bağdat (merkez), Musul (kuzey), Kerkük (doğu), Hille (batı) ve Basra (güney) şeklinde 5 eğitim bölgesine ayrılmış ve bu bölgelerde 5 İngiliz eğitim müdürü görevlendirilmiştir. Yüksek komiserlik Arapça, Kürtçe, Türkçe, Farsça, Süryanice'nin konuşulduğu köy, ilçe ve vilayetlerdeki eğitimde bu dilleri esas alınmıştır. İngilizce ise ilkökul dördüncü sınıftan sonra ikinci dil olarak müfredata girmiştir. Bakanlığın denetiminde yer alan devlet okullarının yanı sıra Irak'ta çeşitli dini cemaatlere ve misyonerlere (Dominiken, Karmelit, Protestan vb.) ait birçok yabancı okul bulunmaktadır. 1919-1920'de öğretmen sayısı yetersizliği nedeniyle Suriye ve Mısır'dan gelen kişiler eğitimci olarak kabul edilmiştir. Öğretmen okulunun açılması ve mezunlarının artmasıyla Iraklılar istihdam edilmiştir. 1920'de ilkökul 84 iken 1925'te sayı 190'a kadar çıkmıştır. 1922-1923 eğitim döneminde 171 ilkökulda 16,598 kız ve erkek öğrenci bulunmaktaydı. İlkokul, ortaokul ve öğretmen okulunda; din, Arapça, matematik, geometri, tarih, coğrafya, vatandaşlık, resim, el işi, beden, müzik dersleri haftalık 32-36 saat arasında verilmekteydi.

Bu bildiride İngiltere idaresi altındaki Irak'ta Eğitim Bakanlığı'nın 1920-1925 yılları arasındaki faaliyetleri incelenmiştir. Konu İngiltere'nin Milletler Cemiyeti'ne sunduğu yıllık yönetim raporlarından, kararnamelerin yayımlandığı dönem gazetelerinden ve telif eserlerden yararlanılarak analiz edilmiştir. Yüksek komiserler döneminde kaç okul açıldı? Irak'ta hangi yabancı okullar faaliyet gösterdi? Eğitime ne kadar bütçe ayrıldı? Eğitim müfredatı hangi alanları kapsamaktaydı? gibi sorulara cevap bulunmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, İngiltere, Yüksek Komiser, Irak, Eğitim.

EDUCATION IN IRAQ UNDER THE BRITISH ADMINISTRATION (1920-1925)

Assist. Prof. Dr. Can DEVECİ

Erciyes University, Faculty of Letters, History Department

cdeveci@erciyes.edu.tr

ABSTRACT

After the First World War, Iraq was given to the British mandate with the decisions of the San Remo Conference held on April 19-26, 1920. British has legally committed to govern Iraq on behalf of the League of Nations. Then, with the appointment of Sir Percy Cox as High Commissioner to Iraq in October 1920, the British civil mandate began. In each government established under Cox's control, an Iraqi education minister and a British adviser were appointed to assist him. At the same time, Iraq to organize the education system; Baghdad (centre), Mosul (north), Kirkuk (east), Hille (west) and Basra (south) were divided into 5 education zones and 5 British training directors were assigned to these zones. High Commissioner, Arabic, Kurdish, Turkish, Persian, Syriac are spoken in villages, districts and provinces in education based on these languages. In addition to the public schools under the control of the Ministry, there are many foreign schools belonging to various religious communities and missionaries in Iraq. While the primary school was 84 in 1920, the number increased to 190 in 1925. In the 1922-1923 education period, there were 16,598 girls and boys in 171 primary schools. In primary school, secondary school and teacher's school; Religion, Arabic, mathematics, geometry, history, geography, citizenship, drawing, handcraft, physical and music lessons were given between 32-36 hours per week.

In this paper, the activities of the Ministry of Education in Iraq under the British administration between 1920-1925 were examined. The subject has been analyzed by making use of the annual administrative reports submitted by British to the League of Nations. How many schools were opened during the high commissioners period? What areas does the training curriculum cover? Which foreign schools operated in Iraq? What was the Ministry of Education budget?

Keywords: History, British, High Commissioner, Iraq, Education.

HİNT ALT KITASININ MÜSLÜMAN SULTANLARINI BİR İSKOÇ TARİHÇİNİN GÖZÜNDEN OKUMAK: JAMES MİLL VE BRİTANYA HİNDİSTANI TARİHİ

Arş. Gör. Dr. Mahmut Cihat İZGİ

Sakarya Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümü

cizgi@sakarya.edu.tr

ÖZET

İngiliz Doğu Hindistan Şirketi'nin önde gelen memurlarından tarihçi ve filozof James Mill 1773'te İskoçya'da dünyaya geldi. Uzun yıllar çeşitli dergilerde yazar ve editör olarak çalışan Mill, 1806'da üç yıl sürmesini umduğu Hindistan tarihini kaleme almaya başladı. 1817'de yayımladığı *The History of British India* başlıklı eseriyle büyük yankı uyandıran Mill, kapsamlı ve hacimli eserinde bölgenin tarihini, kültürünü ve toplumunu ayrıntılı bir şekilde anlatırken Hindistan'ı durgun ve geri kalmış bir medeniyet olarak tanımladı. Hindu geleneklerini ve uygulamalarını akıl dışı olarak değerlendiren ve sömürge idaresinin Hint toplumunu ıslah etmek için ahlaki bir sorumluluk üstlenmesi gerektiğini vurgulayan Mill Hint alt kıtası tarih yazımında üçlü bir dönemlendirme anlayışının temelini attı. Bölgedeki sömürge idaresini ve politikalarını derinden etkileyen Mill'in tarihini inceleyen bu bildirinin iki önemli amacı vardır. Bunlardan birincisi Türkçe literatürde sadece faydacılık felsefesiyle tanınan Mill'in Hindistan kariyerini aydınlatmak ve kaleme aldığı bu mühim eseri tanıtmaktır. Bu çalışmanın ikinci ve daha önemli amacı ise günümüzde “tapınak yıkıcı” ve “despot” olarak görülen başta Gazneli Mahmud ve Evrengzîb Âlemgîr olmak üzere alt kıtanın Müslüman sultanlarını Mill'in gözünden incelemek ve değerlendirmektir. James Mill'in tarihini eleştirel bir perspektifle analiz edecek bu bildiri içerik analizi yöntemini kullanarak yazarın sultanlar hakkındaki değerlendirmelerini, Müslümanların hâkimiyetine dair temel argümanlarını ve muhtemel önyargılarını inceleyecektir.

Anahtar Kelimeler: James Mill, History of British India, Gazneli Mahmud, Evrengzîb Âlemgîr

READING THE MUSLIM SULTANS OF THE INDIAN SUBCONTINENT THROUGH THE EYES OF A SCOTTISH HISTORIAN: JAMES MILL AND THE HISTORY OF BRITISH INDIA

Res. Asst. Dr. Mahmut Cihat İZGİ

Sakarya University Humanities and Social Sciences The Department of History

cizgi@sakarya.edu.tr

ABSTRACT

James Mill, a historian and philosopher, and one of the prominent the British East India Company officials, was born in Scotland in 1773. Having worked as a writer and editor for various magazines for many years, Mill began writing the history of India in 1806, expecting it to take three years to complete. In 1817, he published his influential work, “The History of British India,” which garnered significant attention. In this comprehensive and voluminous work, he detailed the region’s history, culture, and society, describing India as a stagnant and backward civilization. Mill evaluated Hindu traditions and practices as irrational and emphasized that colonial administration had a moral responsibility to reform Indian society. He laid the foundation for a three-period understanding of the history of the Indian subcontinent in his writing. Mill’s analysis of colonial administration and policies profoundly influenced the region. This paper examines his history from a critical perspective, using content analysis to shed light on his career in India and introduce his significant work. The first objective is to illuminate James Mill’s career in India, a figure known in Turkish literature only for utilitarian philosophy, and introduce his significant work about India. The second and more important objective of this study is to evaluate, through his perspective, the Muslim sultans of the subcontinent, particularly figures like Mahmud of Ghazni and Aurangzeb, who are often viewed as “temple destroyers” and “despots” in contemporary times. This paper will use content analysis methodology to explore Mill’s assessments of the sultans, their arguments about Muslim rule, and potential biases.

Keywords: James Mill, History of British India, Mahmud of Ghazni, Aurangzeb Alamgir.

19. YÜZYIL TÜRK TARİHÇİLERİNDEN NECİP ASIM YAZIKSIZ

Rümeysa ÜZMEZ

Karabük Üniversitesi
uzmezrumeysa@gmail.com

Elif SOYLU

Iğdır Üniversitesi
eayvfk23@gmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti öncesi Karahanlılar, Gazneliler, Harzemşahlar, Büyük Selçuklular ve Anadolu Selçuklular yazıyı etkin biçimde kullanarak tarihlerini anlatan yazılı metinler bırakmışlardır. Osmanlı Devleti kurulduğu zaman ise onun hızla büyümesi ve dini yayararak gayrimüslim milletlerle savaşarak beylikten devlet haline gelmesi, meydana gelen kahramanlıklar onun yaşadıkları devirde olup biteni kaydetme ve gelecek nesillere aktarma ihtiyacı hissettirmiştir.

16. yüzyıla gelindiğinde artık tercüme eserler ve destanlarla tarih yazıcılığı hızla gelişmeye başlamıştır. Destan geleneğinden gelen Osmanlı tarih yazıcılığı zamanla gelişerek sistemli bir hal almış ve devrin alimleri, katipleri, vakanüvisleri şahit oldukları veya kendilerinden önce meydana gelen olayları not ederek tarihçilik geleneğini geliştirmişlerdir. Tarihçiliğin başlangıcını oluşturan ve devamlılığını sağlayan ilk eserlerden biri olan anonim olan Tevarih-i Al-i Osman ile birlikte daha sonra pek çok önemli eser meydana gelmiştir. Bu eserlerin meydana gelmesi Türk tarihinin aydınlatılmasında oldukça önemli rol oynamaktadır.

Çalışmamızın konusunu oluşturan 19. Yüzyıl Türk Tarihçileri, yaşadıkları yüzyılda şahit oldukları oldukça önemli olayları kaydederek Türk tarihinin gelecek nesillere aktarılmasında oldukça önemli bir rol oynamışlardır. Bu çalışmada 19. Yüzyıl Türk Tarihçilerinden olan Necip Asım Yazıksız'ın biyografiesüi anlatılacak ve adı geçen isimlerin Türk Tarihine katkılarında söz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Türk, Biyografi, Tarih Yazımı, Tarihçi

BIOGRAPHIES OF 19TH CENTURY TURKISH HISTORIAN NECİP ASIM YAZIKSIZ

Rümeysa ÜZMEZ

Karabük Universty Graduate Education İnstitute History Department Expert Historian,
Karabük, Türkiye
uzmezrumeysa@gmail.com

Elif SOYLU

Iğdır Universty Graduate Education İnstitute History Department Phd Student, Iğdır, Türkiye
eayvfk23@gmail.com

ABSTRACT

Before the Ottoman Empire, Karakhanids, Ghaznavids, Harzemshahs, Great Seljuks and Anatolian Seljuks left written texts describing their history by using writing effectively. When the Ottoman Empire was founded, its rapid growth and its transformation from a principality to a state by spreading religion and fighting non-Muslim nations, and the heroism that took place made it necessary to record what happened in their time and transfer it to future generations.

By the 16th century, historiography began to develop rapidly with translated works and epics. Ottoman historiography, which came from the epic tradition, developed over time and became systematic, and the scholars, scribes and chroniclers of the period developed the historiography tradition by noting the events they witnessed or happened before them. Along with the anonymous Tevarih-i Al-i Osman, one of the first works that formed the beginning of historiography and ensured its continuity, many important works were created later. The creation of these works plays a very important role in illuminating Turkish history.

19th Century Turkish Historians, who are the subject of our study, played a very important role in transferring Turkish history to future generations by recording the very important events they witnessed in the century they lived in. In this study, the biographies of 19th Century Turkish Historians Necip Asım Yazıksız will be explained and contributions to Turkish History will be mentioned.

Keywords: Ottoman, Turkey, Biography, Historiography, Historian

TARİH BİLİM DALINDA KAYNAK DİLİ OLARAK TİBETÇE ÖĞRETİMİ; OXFORD ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Dilek TAŞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü/İstanbul
Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Genel Türk Tarihi Doktora Programı
dilekkumastas@gmail.com

ÖZET

Yedinci yüzyıl ve devam eden asırlarda kendi alfabesi ile yazılı metinlerinin ortaya çıktığı Tibetçe dili, İç Asya siyasi tarihi, Asya kültür tarihi ve başta Budizm olmak üzere Türklerin de kabul ettiği farklı dinler hakkında yazılı kaynakları barındırmaktadır. Tibetçe yazılmış eserler, dünyanın farklı ülkelerinde sosyal bilimler alanında iki yüzyılı aşkın bir süredir kullanılmaktadır ve bu sahadaki eğitim ve araştırma faaliyetleri, Tibetoloji adıyla bir disiplin haline gelmiştir. TÜBİTAK 2214-A Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Burs Programı ile 2022-2023 Eğitim Yılında Oxford Üniversitesi, Faculty of Asian and Middle Eastern Studies, Tibetan and Himalayan Studies programına ziyaretçi akademisyen olarak devam edilmiştir. Bu deneyimden elde edilen verilerle, bildirimizde Yüksek Lisans ve Doktora seviyesinde eğitim verilen programda, Tibetoloji Metodolojisine uygun olarak, akademik hedeflerle kaynak dil öğretimini nasıl gerçekleştirdikleri aktarılmaya çalışılacaktır. Her iki eğitim düzeyinin müfredatları tanıtılarak, kullanılan ders kitapları, ilave etkinlik kitapları ve aktiviteleri, kaynak metin incelemeleri örneklerle desteklenerek sunulacaktır. Bir eğitim yılı içerisinde öğrencilerin de aktif rol aldığı dil eğitim sürecinin müfredata uygun hedefleri ve öğrencilerin bu hedeflere ne kadar ulaşabildikleri değerlendirilecektir. Tibetoloji alanında uzman araştırmacıların yetiştirildiği programda, öğrencilere sunulan grup ders eğitimleri ve bireysel uygulamalar örneklerle aktarılacaktır. Yine sosyal bilimlerin en önemli basamağı olan kütüphane içeriklerinin ve arşivinin, dijital bölümleri de konuya dahil edilerek, program hedeflerine uygun şekilde nasıl oluşturulduğu ve sürekli geliştirildiği örneklendirilecektir. Son olarak, araştırma-inceleme sürecinde elde edilen dönütlerin Türkiye’de lisansüstü eğitim sürecine nasıl entegre edilebileceği hususunda önermelerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tibetçe, Kaynak Dil, Tibetoloji, Tibeto-Türkoloji

TEACHING TIBETAN AS A SOURCE LANGUAGE OF HISTORY SCIENCE; UNIVERSITY OF OXFORD CASE

Ress. Asst. Dilek TAŞ

Ondokuz Mayıs University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of History/
Istanbul University, Institute of Social Science, General Turkic History Ph.D Program
dilekkumastas@gmail.com

ABSTRACT

The Tibetan Alphabet developed in the seventh century and after this date, it provided very precious written manuscripts for researches on the subjects such as the history of Central Asia, Asia cultural history, and about different religions accepted by Turks, especially Buddhism. Scientists from different countries applied these texts during their studies, and it has become a discipline of social science with the name of Tibetology. During the 2022-2023 Educational Year, it was taken a seat as an academic visitor at the program of Tibetan and Himalayan Studies of the Faculty of Asian and Middle Eastern Studies, University of Oxford, through the scholarship program of The Scientific and Technological Research Council of Türkiye. This program provides education for students at Master and Ph.D. With the data and observation synthesized from this experience, in this paper, it will be explained how they carried out the academic goals of the program in accordance with the Methodology of Tibetology with the support of Tibetan manuscripts as source material. After the introduction of the curriculum applied for both levels, there will be illustrations of the textbooks, additional activity books, and activities applied to the courses. Additionally, what kind of Tibetan manuscripts have been used as samples will be recounted. The curriculum objectives of the language education process of the levels will be evaluated, and how much students could achieve these goals by taking an active role during the education process within an academic year. Both group training and individual applications of the program will be exemplified. At the same time, including the digital supplies of the libraries and archives, which is the most important step of social sciences, it will be presented how it is created and continuously developed in accordance with the program objectives. Finally, suggestions will be made on how the feedback obtained during the research-examination process can be integrated into the graduate education process in Türkiye.

Keywords: Tibetan, Source Language, Tibetology, Tibeto-Turcology.

ORTAÖĞRETİM TARİH EĞİTİMİNDE ARŞİV VESİKALARININ KULLANIMININ ÖNEMİ

Dr. Serpil ASAR

MEB

serpilasar06@gmail.com

ÖZET

Tarih eğitiminde arşiv vesikalarının kullanımı çalışılan dönem koşullarının dolaysız, doğrudan öğrencilere aktarılması açısından oldukça önemlidir. Tarih öğretmenleri, arşiv vesikaları ile öğrencilerde merak duygusu uyandırarak, onları küçük birer tarihçi gibi çalıştırıp konu edinilen dönemin havasını hissettirebilir, sınıflarında olsalar dahi, geçmişe uzanan tarihi bir yolculuğa çıkartabilirler. Arşiv vesikaları içerisinde önemli yere haiz olan vakfiye, seriyye sicili ve tereke kayıtları gibi belgelerin içeriğinde, geçmişin öğrencilerin zihninde yeniden inşa edilmesi sürecinde etkili olabilecek önemli ipuçları yer almaktadır. Bu arşiv vesikalarından hareketle mahalle isimleri, bölgede yaşayan kişilerin isimleri, çocuk sayıları, davalara neden olan olaylar, mülk satışı, evlenme, giyim ve ziynet eşyaları, mutfak eşyaları, hayvan isimleri ve eşyaları, tarım aletleri gibi birçok bilgiye ulaşmak mümkündür. Bu kayıtlar ait olduğu döneminin sosyal, ekonomik, kültürel ve toplumsal tarihinin aydınlatılmasında çok önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmanın amacı ortaöğretim tarih eğitiminde arşiv vesikalarından hareketle Osmanlı Devleti'nin sosyal ve ekonomik durumunu, demografik yapısını, toponomi bilgisini öğrencilerin zihninde yeniden inşa etmeye katkıda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim, tarih eğitimi, vakfiye, şeriyye sicili, tereke kaydı

THE IMPORTANCE OF USING ARCHIVE DOCUMENTS IN SECONDARY EDUCATION HISTORY EDUCATION

Dr. Serpil ASAR

MEB

serpilasar06@gmail.com

ABSTRACT

The use of archive documents in history education is very important in terms of transferring the conditions of the period studied directly to the students. History teachers can arouse curiosity in students with archive documents, train them like little historians, make them feel the atmosphere of the period, and take them on a historical journey into the past, even if they are in their classrooms. Among the archive documents, there are important clues that can be effective in the process of reconstructing the past in the minds of students in the content of documents such as foundation certificate, seriyye registry and estate records. Based on these archive documents, it is possible to reach a lot of information such as the names of the neighborhoods, the names of the people living in the region, the number of children, the events that led to the lawsuits, the sale of property, marriage, clothing and jewelry, kitchenware, animal names and items, agricultural tools. These records have a very important place in illuminating the social, economic, cultural and social history of the period they belong to. The aim of this study is to contribute to reconstructing the social and economic situation, demographic structure and toponymic knowledge of the Ottoman Empire in the minds of students, based on archive documents in secondary education history education.

Keywords: Secondary education, history education, foundation certificate, court register, estate registration

TAKVİMLERDEKİ TARİH: SAATLİ MAARİF TAKVİMİ VE TARİHSEL BİLGİ OLUŞUMUNA ETKİSİ

Doç. Dr. Mehmet Salih ERKEK

Uşak Üniversitesi

salih.erkek@usak.edu.tr

ÖZET

M.Ö 4000’li yıllarda Mısırlılar tarafından icat edilen güneş yılına dayalı takvim farklı dönemlerde şekil değiştirerek günümüze kadar ulaşmıştır. Geçmiş zaman ile uğraşan tarihçiler takvimlerle yakından ilgilenmişler ve olayların gerçekleşme anını bu cetveller sayesinde yapmışlardır. Yakın bir zamana kadar evlerin duvarlarında asıl olan yapraklı duvar takvimlerinin Osmanlı Devleti’nde ne zamandan itibaren kullanılmaya başladığı tam olarak bilinmemektedir. Yapraklı duvar takvimlerinin sadece ay, yıl, gün ve ezan vakitlerini gösteren işlevinin dışında ön ve arka yüzünde içerdiği bilgiler ile küçük bir ansiklopedi işlevi gördüğünü de söyleyebiliriz. Yapraklı duvar takvimlerinde özellikle tarihi şahsiyetlere ve olaylara fazlaca yer verildiği görülmektedir. Bu takvimler toplumun televizyon, cep telefonu, internet gibi teknolojik aletler hayatına girmeden önce popüler tarih dergileriyle birlikte tarihi bilgiler öğrendikleri bir mecraydı. Çalışmanın ana problemi takvim yapraklarındaki bilgilerin hangi kaynaklardan alındığı ve ne derecede doğru bilgiler içerdiği ile ilgili olacaktır. Saatli Maarif Takvimi örneğinde takvim sayfalarında yer alan tarihsel bilgilerin ve duvar takvimlerinin toplumsal tarih bilinci kazandırmada ki etkileri çalışmanın ana amacını oluşturacak ve tarihsel araştırma yöntemi kullanılarak Saatli Maarif Takvimi nüshaları üzerinden değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Takvim, Osmanlı İmparatorluğu, Saatli Maarif Takvimi, Tarihsel bilgi, Popüler tarih

HISTORY IN CALENDARS: THE SAATLİ MAARİF CALENDAR AND ITS IMPACT ON THE FORMATION OF HISTORICAL KNOWLEDGE

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Salih ERKEK

Uşak University

salih.erkek@usak.edu.tr

ABSTRACT

The calendar based on the solar year, invented by the Egyptians in 4000 BC, has survived to the present day by changing its shape in different periods. Historians dealing with the past time have been closely interested in calendars and have made the moment of realization of events thanks to these rulers. It is not known exactly when the leaf wall calendars, which were originally used on the walls of houses until recently, started to be used in the Ottoman Empire. Apart from their function of showing the month, year, day and prayer times, we can also say that leaf wall calendars functioned as a small encyclopedia with the information they contained on the front and back. It is seen that historical figures and events are especially featured in leaf wall calendars. These calendars were a medium through which the public learned historical information together with popular history magazines before technological devices such as television, cell phones and the internet entered their lives. The main problem of the study will be about the sources from which the information in the calendar leaves is taken and to what extent it contains accurate information. In the example of Saatli Maarif Calendar, the effects of historical information on calendar pages and wall calendars on raising social historical awareness will constitute the main purpose of the study and an evaluation will be made on the copies of Saatli Maarif Calendar using the historical research method.

Keywords: Calendar, Ottoman Empire, Saatli Maarif Calender, Historical Knowledge, Popular history

10. SINIF KIBRIS VE KIBRIS TÜRK TARİHİ ADLI DERS KİTABINDA KİMLİK İNŞASI

Tarih Öğretmeni İsmail ARSLAN
Güçlükonak Anadolu Lisesi,
arslanismaail@gmail.com

ÖZET

Tarih derslerinin örtük amaçları bulunmaktadır. Bu örtük amaçlarından birisi de kimlik inşasıdır. Kimlik inşasının temel amaçlarından biri de kolektif kimliği oluşturmaktır. Kolektif kimlik ise bireylerin kültürel olarak bir araya gelerek bir bütün oluşturmaları olarak nitelendirilebilir. Bu çerçevede kültür aktarımının yoğun olarak yapıldığı tarih dersi ve ders materyalleri ön plana çıkmaktadır. Tarih dersinde kullanılagelen materyallerin ne içerdiği ne ve ne anlattığı bu perspektifte önem kazanmaktadır. Bu çalışmada ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde halihazırda kullanılmakta olan 10. Sınıf Kıbrıs ve Kıbrıs Türk Tarihi adlı ders kitabının kimlik inşası çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmanın problem cümlesi “10. Sınıf Kıbrıs ve Kıbrıs Türk Tarihi adlı ders kitabında kimlik inşası nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada 10. Sınıf Kıbrıs ve Kıbrıs Türk Tarihi adlı ders kitabı incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak doküman analizi, veri analizi için ise betimsel ile içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmaya göre 10. Sınıf Kıbrıs ve Kıbrıs Türk Tarihi adlı ders kitabında kimlik inşasının olduğu saptanmıştır. Ders kitabının kimlik inşası için temelde 2 kategori kullanıldığı görülmüştür. Bu kategoriler: Öteki Anlatısı ve Biz Anlatısı olarak kodlanmıştır. Ders kitabında 87 adet veri saptanmış, saptanan verilerin çoğunluğunun öteki anlatısına ait olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, kimlik inşası, ders kitapları

THE IDENTITY CONSTRUCTION IN CYPRUS AND TURKISH CYPRIOT HISTORY TEXTBOOK FOR 10TH GRADE

History Teacher İsmail ARSLAN
Güçlükonak Anatolian High School,
arslanismaail@gmail.com

ABSTRACT

History lessons have implicit purposes. One of these implicit purposes is identity construction. One of the main purposes of identity construction is to create a collective identity. Collective identity can be characterized as individuals coming together culturally and forming a whole. In this framework, history lessons and course materials, in which culture transfer is intensively practiced, come to the fore. In this perspective, what the materials used in history lessons contain and what they tell gain importance. In this study, it is aimed to analyze the Grade 10 Cyprus and Turkish Cypriot History textbook currently in use in the Turkish Republic of Northern Cyprus within the framework of identity construction. The problem statement of the research conducted for this purpose was determined as "How is identity construction in the 10th grade Cyprus and Turkish Cypriot History textbook?". The research was conducted with a document analysis, which is one of the qualitative research methods. In the study, the 10th grade Cyprus and Turkish Cypriot History textbook was analyzed. Document analysis was used as a data collection tool, and descriptive and content analysis methods were used for data analysis. According to the research, it was determined that there was identity construction in the analyzed textbook. It was seen that basically two categories were used for identity construction in the textbook. These categories are other narrative and us narrative. In the textbook, 87 data points were identified, and it was seen that the majority of the data belonged to the other narrative.

Keywords: Turkish Republic of Northern Cyprus, identity construction, textbooks,

ANAKRONİZM'İN GÜNÜMÜZDE OKUTULAN TARİH DERS KİTAPLARINDAKİ İZLERİ

Öğretmen, Barış ÖRGEN

Karasu Şehit Üsteğmen İbrahim Abanoz Anadolu Lisesi

barooksk@gmail.com

ÖZET

Bir olayın tarihi ve çağı üzerinde yanlışla, tarih ve çağları birbirine karıştırma şeklinde tanımlanan anakronizm genellikle bir tarihi olgunun var olmadığı bir dönemde varmış gibi düşünülmesi ve yansıtılması şeklinde ortaya çıkmakta ve bariz bir tarihsel yanlışlığa işaret etmektedir. Bu çalışmada, günümüzde okutulan tarih ders kitaplarında anakronizm hataları zamansal, kavramsal-mekansal, olguların yorumlanması şeklinde üç alt boyutta en uygun örnekler seçilerek derinlemesine analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında ortaokul düzeyinde 6. ve 7. sınıflarda okutulan sosyal bilgiler ders kitapları incelenmiştir. Betimsel analiz yöntemi kullanılarak sosyal bilgiler ders kitaplarında ders kitabı yazarları tarafından oluşturulan kurgusal metinler değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının temel becerilerden biri olan *zaman ve kronolojiyi algılama* becerisinin kazandırılması noktasında, kitap yazarlarının tarih boyu meydana gelen zamansal ve kronolojik değişimlere konu anlatımlarında dikkat etmedikleri, kurgusal metinlerde sıkça geçen; İskan Politikası, Orta Asya, Haçlı Seferleri, Avrupa, Gaziantep, Akdeniz, Çanakkale Boğazı gibi kavramsal ve mekânsal algıların yanı sıra Bizans İmparatorluğu, Türkiye Selçuklu Devleti gibi devlet isimleri kitap yazarlarının modern döneme ait kavram ve mekan algılarını o dönemin tarihi şahsiyetlerine yüklediği, kitap yazarlarının, günümüze ait bakış açısı ve yorumlarını kurgusal metinler aracılığı ile yine o dönemde yaşayan tarihi şahsiyetleri konuşturarak bu kişilere mal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anakronizm, tarih, kitap, yazar

THE TRACES OF ANAKRONISM IN THE HISTORY LESSON BOOKS TAUGHT TODAY

Teacher, Barış ÖRGEN

Karasu Şehit Üsteğmen İbrahim Abanoz Anatolian High School

barooksk@gmail.com

ABSTRACT

Anachronism, which is defined as being mistaken on the date and age of an event, covering history and ages, usually appears in the form of thinking and reflecting a historical phenomenon as if it existed at a time when it did not exist, and points to an obvious historical error. In these current, up-to-date history textbooks, anachronism errors are in three sub-dimensions as temporal, conceptual-spatial, interpretation of facts and by selecting appropriate examples and analyzing them. The social studies textbooks taught in the 6th and 7th grades of secondary school have been examined within the scope of the research. Using the descriptive analysis method, fictional texts written by course book writers have been evaluated .As a result of the research, the feature of gaining the ability to perceive chronology, which is one of the basic skills of the Social Studies Curriculum, is that the authors of the book do not pay attention to the temporal and chronological changes that have occurred throughout history and also the fictional events which is typical in the texts; In addition to conceptual and spatial perceptions such as the Policy of Settlement, Central Asia, the Crusades, Europe, Gaziantep, the Mediterranean, and the Dardanelles, state names such as the Byzantine Empire, the Turkish Seljuk State, the authors of the book attribute the concepts and spatial perceptions of the modern period to the historical figures of that period. The places where these goods were presented were reached by explaining the historical figures living in that period through texts, the general point of view and the forms of their comments.

Keywords: Anachronism, history, book, author

TEKNOTARİH

Erol KÖMÜR

Yaşar Acar Fen Lisesi

eposta@erolkomur.com.tr

Volkan CİVELEK

Fatma-Nuri Erkan Bilim ve Sanat Merkezi

volkanhoca7@mail.com

ÖZET

Teknolojinin hayatımızın her alanına yön verdiği 21. yüzyılda tarih eğitiminde çağdaş ve yenilikçi standartlara ulaşılması için ders içeriğinde ve işlenişinde farklılıklara gidilmesi bir zorunluluk halini almıştır. Tarihsel kavram, süreç ve olguların öğretiminde, teknoloji destekli yöntem ve teknikler kullanılarak tarih eğitiminde zenginleştirme sağlanabilir; öğrencilerimizde daha kalıcı, etkili ve anlamlı öğrenmeler yaşanabilir. Teknolojinin öğretim sürecine dahil edilmesiyle öğrencilerimize tarihsel empati, mekân algılama becerisi kazandırılabilir ve tarih bilinci oluşturulabilir.

Bu çalışmadaki amacımız tarih derslerinde teknoloji destekli öğretim materyallerinin ortaya konması ve bu materyallerin zümre öğretmenlerimiz tarafından etkili bir şekilde ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasıdır. Materyallerimiz, öğretmenlerimizin kazanımlarına katkı sağlayacak şekilde direkt çıktısı alıp kullanılacak şekilde e-kitap içerisinde yer almıştır. Öğretmenlerimiz, bu materyallerden hareketlerle kendi materyallerini de üretebilirler. Yenilikçi yaklaşımla tasarlanan eserimizde Kelime Bulutları, Stop-motion, Blok poster, Küpler, QR Kod, Bulmaca, İnfografik, Puzzle, Yeşil Ekran, Oyunlaştırma ve Dijital Potpori başlıklarında açıklamalar, materyal örnekleri ve materyalin nasıl kullanılacağı yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Öğretimi, Teknoloji, Teknoloji Kullanımı, Web 2.0 araçları

TECHNOHISTORY

Erol KÖMÜR

Yaşar Acar Science High School

eposta@erolkomur.com.tr

Volkan CİVELEK

Fatma-Nuri Erkan Science And Art Center

volkanhoca7@mail.com

ABSTRACT

In the 21st century, where technology shapes every aspect of our lives, it has become a necessity to adopt different approaches to the content and implementation of history education in order to reach contemporary and innovative standards. Enrichment can be achieved in history education by using technology-supported methods and techniques in the teaching of historical concepts, processes, and facts. This can lead to more permanent, effective, and meaningful learning experiences for our students. With the inclusion of technology in the teaching process, students can acquire historical empathy, spatial perception skills, and historical consciousness.

The aim of this study is to present technology-supported teaching materials in history lessons and to make these materials easily accessible and usable by our department teachers. Our materials are included in an e-book format that can be directly printed and used in a way that contributes to our teachers' gains. Teachers can also produce their own materials based on these materials. Our innovative work includes explanations, material samples, and instructions on how to use the materials under the headings of Word Clouds, Stop-Motion, Block Posters, Cubes, QR Code, Puzzle, Infographic, Puzzle, Green Screen, Gamification, and Digital Potpourri.

Keywords: History education, Technology, Technology use, Web 2.0 Tools

TÜRKİYE'NİN İLK PSİKOLOJİ LABORATUVARLARI VE ZEKÂ TETKİKLERİ

Tarih Öğretmeni Erol KÖMÜR

Yaşar Acar Fen Lisesi
eposta@erolkomur.com.tr

ÖZET

20. yüzyılın ilk çeyreğinde zeka ve yetenek testlerinin gelişimine bağlı olarak, testlerin amacına uygun bireylere uygulanabileceği özel mekanlara ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle, Avrupa ülkelerinde ve Amerika Birleşik Devletleri'nde testlerin uygulanabileceği klinikler, laboratuvarlar ve eğitim kurumlarına özel birimler kurulmaya başlanmıştır. Türkiye'de de aynı dönemde “ruhiyat laboratuvarı”, “tecrübi ruhiyat laboratuvarı”, “terbiyevi ruhiyat laboratuvarı” vb. adlarla eğitim tarihimizin ilk psikoloji laboratuvarlarına dair yayımlar bulunmaktadır.

Bu çalışma; dönemin önde gelen uzmanlarınca hazırlanan yayımlardan hareketle Türkiye'nin ilk psikoloji laboratuvarlarını tespiti ve bu laboratuvarlarda yapılan zeka tetkiklerine yöneliktir. Nitel araştırma yöntemi ile elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada; Türkiye'de zeka ve yetenek araştırmalarına dair kurulmuş psikoloji laboratuvarlarının varlığına ve bu laboratuvarlarda kullanılan testlerin neler olduğuna, testlerin uygulanmasında kullanılan istatistiksel tablolara ve analiz araçlarına, muayenelerde kullanılan dönem teknolojisine uygun alet ve edevatın listelerine, bu aletlerin fotoğraflarına, laboratuvarlarda uygulama yapan uzmanların adlarına dair önemli bulgulara ulaşılmıştır.

20. yüzyılın ilk yarısında Türkiye'de faaliyet gösteren psikoloji laboratuvarları ve bu laboratuvarlarda yapılan çalışmaların gün ışığına çıkarılmasının Türk Eğitim Tarihine dair alan yazınına önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruhiyat laboratuvarı, Tecrübi ruhiyat laboratuvarı, Terbiyevi ruhiyat laboratuvarı, Psikoloji laboratuvarı, Zeka testi, Yetenek testi.

THE FIRST PSYCHOLOGY LABORATORIES AND INTELLIGENCE RESEARCH IN TURKEY

History Teacher Erol KÖMÜR

Yaşar Acar Science High School

eposta@erolkomur.com.tr

In the first quarter of the 20th century, the development of intelligence and aptitude tests led to the need for special spaces where the tests could be administered to individuals for their intended purpose. As a result, clinics, laboratories, and specialized units within educational institutions were established in Europe and the United States where tests could be administered. In Turkey, publications exist on the first psychology laboratories in our educational history under names such as "psychology laboratory", "experimental psychology laboratory", "educational psychology laboratory", and so on.

This study aims to identify Turkey's first psychology laboratories and examine the intelligence research conducted in those laboratories based on publications prepared by leading experts of the period. Descriptive and content analysis were used in the analysis of data collected through qualitative research methods. The research revealed important findings, such as the existence of psychology laboratories established for intelligence and aptitude research in Turkey and the tests used in these laboratories, the statistical tables and analysis tools used in test administration, lists of equipment and devices compatible with the technology of the period used in examinations, photographs of these tools, and the names of the experts who administered the tests.

It is considered that bringing to light the psychology laboratories that were active in Turkey in the first half of the 20th century and the studies conducted in these laboratories will make significant contributions to the field literature on Turkish educational history.

Keywords: Psychology laboratory, Experimental psychology laboratory, Educational psychology laboratory, Intelligence research, Aptitude test

ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ BAĞLAMINDA TARİH ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

Cahide KAYIŞ

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi
cahidekayis@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı öğretmenlik uygulaması dersi bağlamında staj yapan tarih öğretmen adaylarının görüşlerinden yola çıkarak öğretmen yeterliklerini keşfetmektir. Bu açıdan tarih öğretmenlerinin alan eğitimi bilgisine yönelik sorular hazırlanmış ve tarih öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Araştırmanın problem cümlesi: Öğretmenlik yeterlikleri bağlamında tarih öğretmen adaylarına göre tarih öğretmenlerinin alan eğitimi bilgisi yeterlikleri nasıldır? şeklindedir.

Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2023 eğitim öğretim yılında Marmara Üniversitesinde öğretmenlik uygulaması dersi bağlamında farklı tür okullarda staj yapan 27 erkek ve 48 kadın öğrenci olmak üzere 75 tarih öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğretmen adayları, Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Çok Programlı Anadolu Lisesi olmak üzere dört farklı okul türünde ve toplamda 18 farklı okulda öğretmenlik uygulaması dersi bağlamında haftada 6 saat olmak üzere staj yapmışlardır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi ve nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji tercih edilmiştir. Araştırmanın verileri Google form üzerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu paylaşılarak toplanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen yeterlikleri, öğretmenlik uygulaması dersi, tarih öğretmen adayları, tarih eğitimi

OPINIONS OF THE HISTORY TEACHER CANDIDATES ON THE CONTEXT OF TEACHER'S QUALIFICATIONS

Expert Cahide KAYIS

Marmara University, Graduate School of Educational Sciences, PhD Student

cahidekayis@hotmail.com

ABSTRACT

The aim of this research is to explore teacher competencies based on the views of prospective history teachers who do internship in the context of teaching practice course. In this respect, questions about the field education knowledge of history teachers were prepared and the opinions of history teacher candidates were taken. The problem statement of the research: In the context of teaching qualifications, what are the field education knowledge competencies of history teachers according to history teacher candidates? is in the form.

The study group of the research consists of 75 history teacher candidates, 27 male and 48 female students, who do internships in different types of schools in the context of the teaching practice course at Marmara University in the 2023-2023 academic year. The pre-service teachers in the study group did internships in four different school types, namely Anatolian High School, Anatolian Imam Hatip High School, Vocational and Technical Anatolian High School, and Multi-Program Anatolian High School, and in total 18 different schools in the context of teaching practice course for 6 hours a week. Qualitative research method and phenomenology, one of the qualitative research designs, were preferred in the research. The data of the research were collected by sharing a semi-structured interview form over the Google form. Descriptive and content analysis were used in the analysis of the data obtained.

Keywords: Teacher competencies, teaching practice course, history teacher candidates, history education

ORTAÖĞRETİM AKŞAM LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN TARİH ALGILARI

Doktorant Köksal MUÇ

Marmara Üniversitesi,
koksalmuc@gmail.com

ÖZET

Tarih algısı, kişilerin veya toplumların geçmiş olayları nasıl anladığını ve yorumladığını ifade etmektedir. Tarih algısının oluşumunu etkileyen faktörlerin başında eğitim gelmektedir. Bu bağlamda okullarda öğretilen tarih müfredatı, öğretmenlerin yaklaşımı ve ders materyalleri, bireylerin tarih algısını etkileyebilmektedir. Eğitim etkeninin yanında kültür ve ideoloji, toplumsal hafıza ve medya ve iletişim tarih algısının oluşumunda yine önemli etkenlerin başındadır.

Bu araştırmada ortaöğretim akşam lisesi öğrencilerinin, tarih algılarının genel özelliklerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Araştırma, İstanbul Bahçelievler’de bulunan bir özel akşam lisesine devam eden 10, 11 ve 12. sınıflardan 20 öğrenci ile yürütülmüştür. Veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından “öğrenci görüşme formu” kullanılmıştır. Veri analizi sürecinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin tarih algısının oluşumunda tarihe duydukları ilgi ve tutumun önemli bir faktör olduğu ortaya çıkmıştır. Tarihin tanımı ve özelliklerinin yanı sıra tarihsel düşünme becerilerinin kazanımında eksikliklerin varlığı gözlenmiştir. Tarih algısının oluşumunda sosyal medya, film, belgesel gibi çeşitli kaynaklardan yararlandıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim, Tarih algısı, Akşam lisesi

HISTORY PERCEPTIONS OF SECONDARY SCHOOL EVENING HIGH SCHOOL STUDENTS

PhD Candidate Köksal MUÇ

Marmara University,
koksalmuc@gmail.com

ABSTRACT

Perception of history refers to how individuals or societies understand and interpret past events. Education is one of the factors affecting the formation of the perception of history. In this context, the history curriculum taught in schools, teachers' approach and course materials can affect individuals' perception of history. In addition to the educational factor, culture and ideology, social memory, media and communication are also among the most important factors in the formation of the perception of history.

In this study, it was tried to determine the general characteristics of the history perceptions of the secondary school evening high school students. Case study, one of the qualitative research designs, was preferred in the study. The research was conducted with 20 students from 10th, 11th and 12th grades attending a private evening high school in Istanbul Bahçelievler. A "student interview form" was used by the researcher to collect data. Descriptive and content analysis were used in the data analysis process.

According to the findings of the research, it has been revealed that the students' interest and attitude towards history is an important factor in the formation of their perception of history. In addition to the definition and characteristics of history, the existence of deficiencies in the acquisition of historical thinking skills has been observed. It has been seen that they benefit from various sources such as social media, movies and documentaries in the formation of the perception of history.

Keywords: Secondary education, Perception of history, Evening high school

TARİH EĞİTİMİ BAĞLAMINDA KRONOLOJİ BİLİMİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Fadime DEMİRCİ

fadimedemirci2842@gmail.com

Prof. Dr. Recep DÜNDAR

İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı
recep.dundar@inonu.edu.tr

ÖZET

Zaman bilimi manasına gelen kronoloji, tarih eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Nitekim tarih eğitimi, tarihsel olayların oluşum süreçleri ve sonuçlarını değerlendirirken kronolojiden yararlanır. Tarih eğitiminde kronoloji biliminin öğrencilerin yararlanabilmesinde ise öğretmenlerin ilgili bilime yönelik yeterlilikleri ve görüşleri önem taşır. Bu bağlamda mevcut araştırmada, kronoloji biliminin tarih eğitimindeki yerine yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinin bir türü olan durum çalışmasının kullanıldığı araştırmanın örneklemini resmi okullarda görev yapan 22 tarih öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, bizzat araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde kronolojinin tarih derslerine katkı durumu sorgulanarak “Ayanılık, Bütünlük ve Empati Becerisi” olmak üzere üç ana kategori belirlenmiştir. Belirlenen ana kategoriler de kendi içlerinde alt kategorilere ayrılmışlardır. Ders kitaplarındaki kronolojik düzenlemelerin ders anlatımlarındaki olumlu ve olumsuz etkileri üzerinde de durulmuştur. Kronoloji biliminin katılımcılar arasındaki anlamsal çağrışımlarına da bakılarak “Çizelge ve Tablolar” ile “Zamanın Belirlenmesi” gibi kategori başlıkları oluşturularak gruplandırmalar yapılmıştır. Katılımcıların görüşlerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve kategoriler katılımcıların ortak görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kronoloji Bilimi, Tarih Eğitimi, Öğretmen Görüşleri

THE SCIENCE OF CHRONOLOGY IN THE CONTEXT OF HISTORY EDUCATION: A QUALITATIVE STUDY

Fadime DEMİRCİ

fadimedemirci2842@gmail.com

Prof. Dr. Recep DUNDAR

İnönü University, Social Sciences and Turkish Education, Department of Social Studies Education

recep.dundar@inonu.edu.tr

ABSTRACT

Chronology, which means the science of time, has an important place in history education. As a matter of fact, history education makes use of chronology while evaluating the formation processes and results of historical events. Teachers' qualifications and opinions on the related science are important for students to benefit from the science of chronology in history education. In this context, the present study aims to determine the opinions of teachers about the place of chronology in history education. The sample of the study, in which case study, which is a type of qualitative research methods, was used, consists of 22 history teachers working in public schools. As a data collection tool in the research, a semi-structured interview form developed by the researcher was used. The data obtained from the interview form were subjected to content analysis. When the findings obtained from the research were examined, the contribution of chronology to history lessons was questioned, and three main categories were determined as “Sanity, Integrity and Empathy Skills”. The main categories determined are also divided into subcategories within themselves. The positive and negative effects of the chronological arrangements in the textbooks on the lectures are also emphasized. Looking at the semantic connotations of the science of chronology among the participants, groupings were made by creating category titles such as "Charts and Tables" and "Determination of Time". It was determined that the opinions of the participants differed and the categories were created in line with the common opinions of the participants.

Keywords: Science of Chronology, History Education, Teachers' Opinions

TÜRKİYE’DE FARKLI KUŞAKLARIN EĞİTİM DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇİYDEM
Kastamonu Üniversitesi
eciydem@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Çalışmanın amacı Türkiye’de bireylerin kendi yaşantıları üzerinden eğitim deneyimlerini incelemektir. Bu anlamda bireylerin ailede başlayıp örgün eğitimi tamamladıkları sürece kadarki eğitim deneyimlerine yönelik bir sözlü tarih çalışması yapılmıştır. Toplamda 30 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Öncelikle Türk Eğitim Tarihi dersini alan öğrencilere yapılacak sözlü tarih çalışması hakkında bilgi verilmiştir. Gönüllülük esasına göre istekli olanlarla bir görüşme yapılarak sözlü tarih çalışması kapsamında görüşme yapılacak kişiler belirlenmiştir. Bu noktada çalışmanın katılımcıları maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Yapılacak sözlü tarih çalışmasında yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazı ve bilgisayar ortamında kayıt altına alınmıştır. Görüşme yapılan bireylerin ifadeleri daha sonra aynen yazıya geçirilmiştir. Sonraki aşamada ise bireylerin eğitim deneyimleri üzerine yaptıkları anlatıların analizi yapılmıştır. Çalışmada yöntem olarak sözlü tarih kullanılmıştır. Böyle bir çalışmanın önemi kurum veya dönem üzerine yapılan eğitim tarihi çalışmalarına katkı sağlamaktır. Türk eğitim tarihi alanında bireyi merkeze alan bu tür çalışmalar araştırmacılara farklı pencereler açmaktadır. Bazen anlatılar içerisindeki bir ayrıntı araştırmacılara arşivde veya kaynaklarda bulamayacağı ayrıntılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Deneyim, Sözlü Tarih

A RESEARCH ON EDUCATIONAL EXPERIENCES OF DIFFERENT GENERATIONS IN TURKEY

Assist. Prof. Dr. Üyesi Erol ÇİYDEM
Kastamonu University
eciydem@kastamonu.edu.tr

ABSTRACT

This study aims to examine the educational experiences of individuals in Turkey through their own lives. In this sense, an oral history study was conducted on the educational experiences of individuals starting in the family and completing formal education. A total of 30 participants were interviewed. First of all, the students who took the Turkish Education History course were informed about the oral history study to be done. The people who will be interviewed within the scope of the oral history study were determined by interviewing those who were willing on a voluntary basis. At this point, the participants of the study were determined by the maximum diversity sampling method. A structured interview form was used in the oral history study. The interviews were recorded on a voice recorder and computer. The statements of the individuals interviewed were then transcribed exactly. In the next stage, the narratives of individuals on their educational experiences were analyzed. Oral history was used as a method in the study. The importance of such a study is to contribute to the educational history studies on the institution or the period. Such studies, which center the individual in the field of Turkish education history, open different windows to researchers. Sometimes, a detail in the narrative offers researchers details that they cannot find in archives or sources.

Keywords: Education, Experience, Oral History

KURUMSAL VE METODOLOJİK SORUNLARI ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE'DE ÇEVRE TARİHÇİLİĞİ (2000-2023)

Lisans Öğrencisi Berhan BAĞDU

Hacettepe Üniversitesi

berhanbagdu@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, Tarih Vakfı'nın desteğiyle İTÜ'de düzenlenen Türkiye'de Çevrenin ve Çevre Korumanın Tarihi Sempozyumu'ndan(İTÜ, 7-8 Nisan 2000) hareketle araştırma alanı ilk kez bir tarihin bir alt disiplini olarak tanımlanan çevre tarihinin Cumhuriyet Dönemi Tarih yazıcılığındaki seyri tartışılacaktır. Bahsedilen tarihten bugüne Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Çevre tarihçiliği profesyonel akademik bir alan olarak istenen seviyede gelişim gösterememiştir. Ana akım tarih yazımının alana ancak yerleşik alt disiplinler olan siyasi, sosyal ve kültürel tarihe ilişkin alanlarla karşılaştırılabilir ve katkı sağlayabilir olduğu ölçüde yer verildiği söylenebilir. Türkiye'de Çevre tarihçiliğinin istenilen seviyede gelişmesinin önündeki kurumsal ve metodolojik sorunların değerlendirileceği ilk kısımda Cumhuriyet Tarihçiliğinin kendine has sorunlarının bunda ne ölçüde etken olduğu tartışılacaktır. Gelişimi engelleyen kurumsal açmazlara ve yerleşik kalıplardan çıkamamanın kısıtlayıcılığına değinilerek, mevcut durumdan ne gibi çıkış yolları izlenebileceği tartışılacaktır. İkinci kısımda ise Osmanlı ve Cumhuriyet tarihçiliği bağlamında Türkiye'de çevre tarihçiliğinin gelişim süreci tartışılacaktır. Bu bağlamda, Çevre tarihçiliğinin bağımsız bir alt alan olarak kurumsallaşmanın en büyük engellerinin başında alanda yetişmiş müstakil uzman sayısının yetersiz oluşu ve Türkçe telif eserlerin lisans ve lisansüstü düzeydeki müfredata dersler ekleyebilmek için yeterli düzeyde olmayışı olduğu öne sürülecektir. Son yıllarda alanda önemli bir ilgi artışının gözlemlendiği Çevre Tarihi'nin kurumsallaşma sürecinin hızlanması ve ivme kazanması için alanda uzmanlaşmak isteyenlere gerekli imkanlar sağlanmasının uluslararası araştırmalarının artışını sağlayacağı öne sürülecektir.

Anahtar Kelimeler: Tarihyazımı, Çevre Tarihçiliği, Cumhuriyet Dönemi Çevre Tarihi.

ENVIRONMENTAL HISTORIOGRAPHY IN TURKEY WITHIN THE SCOPE OF ITS INSTITUTIONAL AND METHODOLOGICAL PROBLEMS (2000-2023)

Undergraduate Student Berhan BAĞDU
Hacettepe University
berhanbagdu@hacettepe.edu.tr

ABSTRACT

In this paper, the research field is defined as a sub-discipline of history for the first time, based on the Symposium on the History of the Environment and Environmental Protection in Turkey organized at ITU in 2000 with the support of the History Foundation. Since then, environmental historiography in Turkey has not developed as a professional academic field at the desired level. It can be said that mainstream historiography has devoted space to the field only to the extent that it is comparable to and contributes to the established subfields of political, social and cultural history. In the first part, where the institutional and methodological problems preventing the development of environmental historiography in Turkey at the desired level will be evaluated, it will be discussed to what extent the specific problems of Republican historiography have contributed to this. The institutional dilemmas that hinder development and the constraints of not being able to break out of established patterns will be addressed, and the ways out will be discussed. In the second part, the development process of environmental historiography in Turkey in the context of Ottoman and Republican historiography will be discussed. In this context, it will be argued that one of the biggest obstacles to the institutionalization of environmental historiography as an independent sub-field is the insufficient number of experts trained in the field and the insufficient level of Turkish copyrighted works to add courses to the curriculum at the undergraduate and graduate levels. It will be argued that in order for the institutionalization process of Environmental History, in which a significant increase in interest has been observed in recent years, to accelerate and gain momentum, providing the necessary opportunities for those who want to specialize in the field will increase international research.

Keywords: Historiography, Environmental Historiography, Environmental History in the Republican Era.

JARED DIAMOND

Yusuf BARAKAT

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

yousefbarakat500@gmail.com

ÖZET

Jared Diamond, geniş disiplinler arası bir bakış açısıyla bilim, tarih ve antropoloji alanlarında etkileyici çalışmalar yapmış bir Amerikalı bilim insanıdır. Özellikle "Guns, Germs, and Steel" adlı kitabı ile tanınır. Bu eserde, medeniyetlerin eşitsiz gelişimini coğrafi ve çevresel faktörlere dayandırarak tarihi köklerini açıklamıştır. Diamond, medeniyetlerin ve toplumların çökme veya yükselme sebeplerini ele alan çalışmalarıyla da dikkat çeker. Disiplinler arası bir yaklaşım benimseyerek antropoloji, coğrafya, biyoloji ve tarih alanlarını birleştirir ve geniş kitlelere bu konulardaki derinlemesine bilgiyi anlaşılır bir şekilde sunar. Eğitimci ve yazar kimliğiyle bilimsel konuları halka yayma çabasındaki Diamond, ödüllü eserleri, televizyon programları ve konferanslarıyla geniş bir izleyici kitlesi tarafından tanınır. Diamond'ın eserleri, insan evrimi, toplumsal yapılar ve çevresel etkiler üzerine düşündürücü ve çığır açıcı soruları içerir, böylece insanlık tarihini anlamamıza ve geleceği şekillendirmemize yardımcı olur Amerikalı arası yaklaşımıyla medeniyetlerin gelişimini ve çöküşünü inceleyen Amerikalı bir bilim insanıdır. "Guns, Germs, and Steel" kitabıyla tanınır. Coğrafi faktörlerin medeniyetlerin kaderindeki rolünü açıklamıştır. Popüler bilim yazıları ve televizyon programlarıyla geniş kitlelere ulaşır, tarihsel ve evrimsel bağlantıları anlaşılır bir dille sunar.

Anahtar Kelimeler: Jared Diamond, Amerikalı Tarihçi

JARED DIAMOND

Yusuf BARAKAT

Muğla Sıtkı Koçman University

yousefbarakat500@gmail.com

ABSTRACT

Jared Diamond is an American scholar with an influential executive branch in the history of science and anthropology, with a broad interdisciplinary perspective. Especially where he is with his book "Rifle, Germ and Steel". In this work, he explained the historical roots of civilizations in the uneven development and construction factors. Elmas also draws attention with his Works that deal with the reasons for the collapse or rise of civilizations and societies. Adopting an interdisciplinary approach, it combines the fields of anthropology, geography, biology, and history and presents these outlines to large audiences in an understandable way. Diamond, who strives to spread scientific issues to the public with his educator and author structure, is achieved by a wide audience with his executive works, television programs and conferences. Diamond's work includes reflective and groundbreaking questions on human evolution, social structures and the effects of degradation, thereby helping us understand the planet's future and our future. The place for the book "Guns, Germs and Steel". He explained the role of geographical layers in the fate of their civilization. It reaches large audiences with its popular science articles and television programs, and presents historical and evolutionary information in an understandable language.

Keywords: Jared Diamond, American Steel

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ TARİH DERS KİTAPLARINDA KADIN İMGESİ (1931-1949)

Melis AKAY ŞAHİN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi
mell.1925@hotmail.com

Prof. Dr. Mehmet AÇIKALIN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi
acikalin@iuc.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Cumhuriyet'in erken dönemlerindeki Tarih ders kitaplarında Cumhuriyet öncesinde ve sonrasında kadın imgesinin değişimine ne şekilde yer verildiğini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada 1931 yılından 1949 yılına kadar kullanılan dört ders kitabı incelenmiştir. Bunlar: Tarih I: Tarihten Evvelki Zamanlar ve Eski Zamanlar, Tarih II: Orta Zamanlar, Tarih III: Yeni ve Yakın Zamanlarda Osmanlı-Türk Tarihi ve Tarih IV: Türkiye Cumhuriyeti ders kitaplarıdır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Adı geçen dört ders kitabı sistematik olarak defalarca okunmuş ve tematik analiz yaklaşımı ile araştırmanın amacına uygun bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemlerde kadın imgesi ve kadının toplumsal rollerinin değişimlerinin ders kitaplarında nasıl yer aldığı analiz sonucunda ortaya çıkan temalar ile açıklanmaya çalışılmıştır. İncelenen ders kitaplarında İslamiyet öncesi uygarlıklar ve ilk Türk devletleri döneminde kadın-erkek eşitliğinin belli bir seviyede olduğu belirtilmekle birlikte özellikle Osmanlı döneminde bunun azaldığına ve kadınların toplumsal hayattan uzak tutulduğuna dikkat çekilmektedir. Buna karşın Cumhuriyet ile birlikte bu durumun değiştiği belirtilmekte ve kadınların siyasi haklarından, eğitim haklarından ve cemiyet faaliyetlerinden söz edilmektedir. Ayrıca kadınların erkekler gibi devlet dairelerinde, bankalarda, ticarethanelerde, mekteplerde, hekimlik ve hakimlikte çalışmaya başladıkları kadınların toplumsal hayata olan katkılarının kanıtı olarak sunulmuştur. Bu çalışmada incelenen Tarih ders kitaplarında Cumhuriyet öncesi ve özellikle Osmanlı devletinde kadınların haklarından mahrum bırakıldığı, Cumhuriyet ile birlikte kadınların sosyal ve siyasi haklarla donatıldığı söyleminin hâkim olduğu görülmektedir. Sonuç olarak Cumhuriyet ve Atatürk Devrimleri ile toplumun her alanında yapılan köklü değişimlerin yansımasının dönemin Tarih ders kitaplarında kadın haklarının gelişimi ve kadının toplumda daha güçlü yer edinebilmesi şeklinde kendini gösterdiğini söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Erken Cumhuriyet dönemi, Tarih ders kitapları, Cumhuriyet öncesi kadın, Cumhuriyet sonrası kadın.

THE IMAGE OF WOMEN IN HISTORY TEXTBOOKS IN THE EARLY REPUBLIC PERIOD (1931-1949)

Melis AKAY ŞAHİN

Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Graduate Studies, Social Studies Education
mell.1925@hotmail.com

Prof. Dr. Mehmet AÇIKALIN

Istanbul University-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Faculty of Education, Social Studies Education
acikalin@iuc.edu.tr

ABSTRACT

This study was conducted in order to reveal how the change in the image of women before and after the Republic was presented in the History textbooks in the early Republic period. In the study, four textbooks used from 1931 to 1949 were examined. These are; History I: Prehistoric and Ancient Times, History II: Medieval Times, History III: Early and Late Ottoman-Turkish History, and History IV: Republic of Türkiye. Document analysis research methods, used in the study. The aforementioned textbooks were systematically read many times and analyzed with thematic approach in order to reach the findings compatible with the purpose of the research. Accordingly, differences and changes of images and social roles of women between pre-Republican and post-Republican periods that presented in the textbooks were tried to be explained based on the emerged themes as a result of the analysis.

While it is stated in the analyzed textbooks that there was a certain level of equality between men and women during the pre-Islamic period in the first Turkish states, it is also highlighted the fact that this was changed in the Ottoman period and women generally were being excluded from the society in those times. On the other hand, it is stated that this situation has changed with the Republic period and several examples were given regarding women's political and education rights, and community activities in the textbooks. Thus, women started to work in government offices, banks, businesses, schools, medicine and judgeship like men during Republic period was presented as proof of the contribution of women to society.

The main discourse of the analyzed textbooks was that women were deprived of their rights before the Republic and especially during the Ottoman times while this has changed with the proclamation of Republic and women were equipped with social and political rights. In conclusion; it is possible to say that the reflection of the radical changes made in all areas of society with the Republic and Atatürk Revolutions manifested itself in the History textbooks of the period in the form of the development of women's rights and the empowerment of women in society.

Keywords: Early Republic period, History textbooks, woman in pre-Republic era, woman in post-Republic era.

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ TARİH DERS KİTAPLARINDA DARWINİST SÖYLEM

Doç. Dr. Eray ALACA

Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

e.alaca@giresun.edu.tr

ÖZET

Cumhuriyet'in ilk yıllarında kuruluş felsefesinden hareketle eğitim sistemi yeniden düzenlenmiş ve planlanmıştır. Dönemin kurucu kadrosu tarafından laisizm temelli hedefler doğrultusunda yeni bir insan ve toplumsal düzen oluşturmak için türlü çabalara girişilmiştir. Özellikle Osmanlı döneminin din temelli eğitim anlayışı laik/seküler bir anlayışa dönüşmüştür. Bu yeni paradigma erken cumhuriyet dönemi tarih yazımı ve öğretimini de derinden etkilemiştir. Böylece yeni tarih anlayışı romantik, idealist ve pozitivist yaklaşımların etkisinde gelişmiştir. Türk tarih tezinin egemen olduğu bu dönemde total tarih anlayışından hareketle arkeoloji ve antropoloji gibi disiplinler öne çıkmıştır. Dönemin bilimci tezlerinden hareketle din dışı felsefi akımlar apriori doğru kabul edilen “Darwinist” bir söylem kurgusu ile tarih ders kitaplarında yer almıştır. Tarih ders kitaplarında ilk insanın ortaya çıkışına ve geçirdiği evrim sürecine biyolojik, kültürel vb. açıklamalarla yer verilmiştir. Anlatım ve görsellerle de desteklenen bu tarz açıklamalarla geleneksel kimliğin yerine rasyonel ve laik bir kimlik aktarımı yapılmaya çalışılmıştır. 1931-1950 yılları arasında öğrenimde olan tarih ders kitaplarının incelendiği bu çalışmada nitel çalışma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analize tabi tutularak yorumlanmıştır. Çalışmada erken cumhuriyet dönemi tarih ders kitaplarındaki “Darwinist” etkiyi ortaya çıkarmak ve buradan hareketle dönemin tarihçilik anlayışını tartışmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Darwinizm, tarih ders kitapları, erken cumhuriyet.

DARWINIST DISCOURSE IN HISTORY TEXTBOOKS IN EARLY REPUBLICAN PERIOD

Assoc. Prof. Dr. Eray ALACA
Giresun University, Faculty of Education
e.alaca@giresun.edu.tr

ABSTRACT

In the first years of the Republic, the education system was reorganized and planned based on the founding philosophy. Various efforts were made by the founding staff of the period to create a new human and social order in line with secularism-based goals. In particular, the understanding of religion-based education in the Ottoman period turned into a secular understanding. This new paradigm also deeply affected the historiography and teaching of the early republican period. Thus, the new understanding of history has developed under the influence of romantic, idealistic and positivist approaches. In this period, when the Turkish history thesis was dominant, disciplines such as archeology and anthropology came to the fore, based on the understanding of total history. Based on the scientific theses of the period, non-religious philosophical movements took place in history textbooks with a "Darwinist" discourse that was accepted as a priori correct. In the history textbooks, the emergence of the first human and the evolution process, biological, cultural, etc. provided with explanations. With such explanations, which are also supported by visuals, a rational and secular identity is tried to be transferred instead of the traditional identity. In this study, in which history textbooks between the years 1931-1950 were examined, the case study method, one of the qualitative study designs, was used. The data obtained were interpreted by subjecting them to descriptive analysis. In this study, it is aimed to reveal the "Darwinist" influence in the history textbooks of the early republican period and to discuss the historiography understanding of the period.

Keywords: Darwinism, history textbooks, early republican.

CUMHURİYET DÖNEMİ LİSE TARİH DERS KİTAPLARINDA YUNAN İSYANI

Mesut SÜLÜN

Silivri Prof. Dr. Fuat Sezgin Fen Lisesi
meb.mesutsulun@gmail.com

Doç. Dr. Sezai ÖZTAŞ

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
soztas@nku.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, dünyada ve Türkiye’de büyük değişimlerin yaşandığı XIX. yüzyılın başında Osmanlı Devleti’nde tahta çıkan II. Mahmut’un en çok uğraştığı konulardan biri olan milliyetçilik sâikiyle çıkan Yunan İsyanı’nın Cumhuriyet döneminde ortaöğretimde okutulan tarih ders kitaplarında nasıl ele alındığının ortaya konulmasıdır. Bu amaçla çalışmada Cumhuriyet döneminde ortaöğretimde okutulan 22 tarih ders kitabı incelenmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışmasından, veri toplama tekniği olarak doküman incelemesinden ve verilerin analizi ve yorumlanmasında betimsel analizden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler, Türk Tarih Tezi’ne Hazırlık Dönemi, Türk Tarih Tezi Dönemi, Hümanist Dönem, Türk-İslâm Sentezi Dönemi ve Yapılandırmacı Eğitim Dönemi olmak üzere beş kategori altında incelenmiştir. Bu çalışma kapsamında incelenen tarih ders kitaplarında, II. Mahmut dönemi olayları içerisinde en geniş olarak anlatılan konunun Yunan İsyanı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun sebepleri olarak belli başlı bazı etkenler ifade edilmiştir. Bu sebeplerden dolayı Türk Tarih Tezi’ne Hazırlık Dönemi’nden Yapılandırmacı Eğitim Dönemi’ne kadar incelenen tarih ders kitaplarında Yunan İsyanı’nın, genel olarak bazı şablonlar halinde fazla değişime uğramadan yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca bahse konu isyan sırasında gerçekleştirilen Mora katliamına sadece Türk Tarih Tezi’ne Hazırlık Dönemi’nde az da olsa yer verildiği fakat daha sonraki dönemlerde fazla üzerinde durulmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Lise Tarih Ders Kitapları, Yunan İsyanı, Padişah II. Mahmut.

GREEK REVOLT IN HIGH SCHOOL HISTORY TEXTBOOKS IN THE REPUBLICAN PERIOD

Mesut SÜLÜN

Silivri Prof.Dr. Fuat Sezgin Science High School
meb.mesutsulun@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Sezai ÖZTAŞ

Tekirdağ Namık Kemal University
soztas@nku.edu.tr

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal how the Greek Rebellion, which broke out with the motive of nationalism, which was one of the issues that Mahmut II, who came to the throne in the Ottoman Empire at the beginning of the XIXth century when great changes were taking place in the world and in Turkey, was handled in the history textbooks taught in secondary education in the Republican period. For this purpose, 22 history textbooks taught in secondary education during the Republican period were analysed in this study. In this study, case study, one of the qualitative research methods, document analysis as a data collection technique and descriptive analysis were used to analyse and interpret the data. The data obtained was analysed under five categories as Turkish History Thesis Preparation Period, Turkish History Thesis Period, Humanist Period, Turkish-Islamic Synthesis Period and Constructivist Education Period. In the history textbooks analysed within the scope of this study, it was determined that the Greek Revolt was the most widely covered topic among the events of the reign of Mahmut II. Some main factors have been stated as the reasons for situation. For these reasons, it has been determined that the Greek Revolt is generally included in the history textbooks examined from the Preparatory Period for the Turkish History Thesis to the Constructivist Education Period as some templates without much change. In addition, it has been observed that the Peloponnese massacre that took place during the rebellion in question was given a little space only in the Preparatory Period of the Turkish History Thesis, but it was not emphasised much in the following periods.

Keywords: High School History Textbooks, Greek Revolt, Sultan Mahmud II.

TARİH ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL YAŞAMLARINDA TARİH BİLGİSİNİ KULLANMA DURUMLARI

Hüseyin OZAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Doktora
Öğrencisi, Kırşehir. e-posta:huseyin_ozan68@hotmail.com

Doç. Dr. Tercan YILDIRIM

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Kırşehir.
e-posta: tercan_y@hotmail.com

Doç. Dr. Fatih YAZICI

Tokat GaziOsmanPaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi,
Tokat. e-posta: fatih.yazici@gop.edu.tr

ÖZET

Tarih insan eylemlerini epistemolojik temelde anlamlandırmaya çalışır. Tarih bilgisi ile bireyler ve toplumlar, sahip olduğu tarihsel geçmişi bugün ile nedensellik ilişkisi bağlamında belleklerinde inşa ederler. Tarih bilgisi toplumların varoluşunu, ideolojik söylemleri ifade ederek anlatmaktadır. Toplumda bu bilginin formal aktarıcıları ise resmi bir tarih öğretimi sürecinden geçen tarih öğretmenleridir. Aynı ya da benzer öğretim aşamalarından geçmiş olmalarına rağmen tarih öğretmenleri, sahip oldukları dünya görüşlerine, hayata bakış açılarına ve içinde yaşadıkları sosyal çevreye bağlı olarak tarihi farklı şekillerde anlamlandırabilmektedir. Bundan dolayıdır ki gündelik yaşamlarında da tarihsel bilgilerini farklı şekillerde kullanabilmektedir. Bu araştırmada ise tarih öğretmenlerinin sosyal yaşamlarında sahip olduğu tarih bilgisini nasıl kullandıklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma, tarih öğretimi bağlamında benzer pedagojik süreçlerden geçmiş olmalarına rağmen tarih öğretmenlerinin sahip olduğu tarih bilgisini sosyal çevresine farklı şekillerde yansıtabildiğini göstermesi bakımından önemlidir. Araştırmada bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırma deseni olarak ise durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaöğretim kurumlarında görev yapan tarih öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem olarak seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme stratejisine yer verilmiştir. Bu kapsamda çalışma grubuna 2022-2023 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin farklı illerindeki devlet okullarında görev yapan ve farklı dünya görüşlerini benimseyen 15 tarih öğretmeni seçilmiştir. Çalışmada beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Veriler kodlamalar yapıldıktan sonra ana temalarla anlamlı bir bütün olarak sunulmuştur. Araştırmada tarih öğretmenlerinin, sahip oldukları tarih bilgisini, dünya görüşlerine ve ideolojik arka plana göre birbirlerinden farklı amaçlarla fakat benzer yöntemlerle kullanabildikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: İdeolojik söylem, tarih, tarih bilgisi, tarih öğretmenleri

THE USE OF HISTORY KNOWLEDGE IN THE SOCIAL LIVES OF HISTORY TEACHERS

Hüseyin OZAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Doktora
Öğrencisi, Kırşehir.

huseyin_ozan68@hotmail.com

Assoc. Prof. Dr. Tercan YILDIRIM

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Kırşehir.

tercan_y@hotmail.com

Assoc. Prof. Dr. Fatih YAZICI

Tokat GaziOsmanPaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi,
Tokat.

fatih.yazici@gop.edu.tr

ABSTRACT

History tries to make sense of human actions on an epistemological basis. With the knowledge of history, individuals and societies construct their historical past in their memories in the context of causality relationship with today. Historical knowledge describes the existence of societies by expressing ideological discourses. The formal transmitters of this knowledge in society are history teachers who have gone through a formal history teaching process. Although they have gone through the same or similar teaching stages, history teachers can interpret history in different ways depending on their worldviews, perspectives on life and the social environment they live in. Therefore, they can use their historical knowledge in different ways in their daily lives. In this study, it is aimed to determine how history teachers use their knowledge of history in their social lives. The research is important in terms of showing that history teachers can reflect their knowledge of history to their social environment in different ways, although they have gone through similar pedagogical processes in the context of history teaching. Qualitative method, one of the scientific research methods, was used in the research. The case study design was adopted as the research design. The study group of the research consists of history teachers working in secondary education institutions affiliated to the Ministry of National Education. The criterion sampling strategy, which is one of the non-random sampling methods, was used as a sample in the study. In this context, 15 history teachers who work in public schools in different provinces of Turkey in the 2022-2023 academic year and adopt different worldviews were selected for the study group. A semi-structured interview form consisting of five questions was used in the study. The data obtained in the research were analyzed by content analysis. After the data were coded, they were presented as a meaningful whole with the main themes. In the study, it was concluded that history teachers could use their knowledge of history for different purposes but with similar methods, depending on their worldview and ideological background.

Keywords: Ideological discourse, history, history knowledge, history teachers

TÜRK TARİHİNDE TARTIŞMALI KONULARI UZMANLARIN TARTIŞMA YÖNTEMLERİ: DEVŞİRME MESELESİ ÖRNEĞİ

Dr. Yakup AYAYDIN

Millî Eğitim Bakanlığı,
ayaydinyakup61@gmail.com

Erol KÖMÜR

Millî Eğitim Bakanlığı
eposta@erolkomur.com.tr

ÖZET

Geçmişten günümüze tarih konularında yapılan araştırma, tartışmalar ve incelemeler tarih araştırmalarında ve öğretiminde önemli yer teşkil etmektedir. Bu konuların alan uzmanları tarafından ele alınması ve incelenmesi farklı bakış açılarının ortaya çıkmasına da katkı sağlamaktadır. Araştırmanın amacı devşirme meselesi üzerinden alan uzmanlarının tartışmalı konular üzerinde yaptıkları mülahazaların incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada doküman olarak Prof. Dr. Fuad Köprülü ile Ahmet Refik Altınay'ın dönemin mecmualarında yayımlanan makaleleri incelenmiştir. İncelenen dokümanlardan elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Makaleler 1928 öncesinde yayımlandığından Osmanlıcadan transkriptleri araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Nezaketten ödün vermeden, akademik usuller çerçevesinde ve kanıt temelli yürütülen tartışma; tartışma konusuna dair önemli veriler içerdiği kadar tartışmalı bir konunun uzmanlarca nasıl tartışıldığına ve nasıl sonlandığına dair ilginç, nadir ve güzel bir örnek oluşturmaktadır. Çalışma, Köprülü ve Altınay'ın alana hakimiyetleriyle birlikte meselelere metodolojik yaklaşımlarını ortaya koyması açısından önem arz etmektedir. Elde edilen bulgular ışığında bu önemli ve düzeyli tartışmanın tarih araştırmalarında, tarih öğretiminde ve alana özgü tartışma yürütmede örnek oluşturabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tartışmalı konular, Fuad Köprülü, Ahmet Refik Altınay, Devşirme meselesi.

CONTROVERSIAL ISSUES IN TURKISH HISTORY AND EXPERTS' DISCUSSION METHODS: THE EXAMPLE OF THE DEVSHIRME ISSUE

Dr. Yakup AYAYDIN
Millî Eğitim Bakanlığı,
ayaydinyakup61@gmail.com

Erol KÖMÜR
Millî Eğitim Bakanlığı
eposta@erolkomur.com.tr

ABSTRACT

Research, discussions, and examinations on historical topics have played an important role in historical research and education from the past to the present. The examination and analysis of these topics by field experts also contributes to the emergence of different perspectives. The aim of this study is to examine the deliberations of field experts on controversial topics through the example of the devshirme issue. The research was conducted using the document analysis method, which is suitable for qualitative research methods. In the study, the articles published by Prof. Dr. Fuad Köprülü and Ahmet Refik Altınay in the periodical publications of the time were examined as documents. The data obtained from the examined documents were analyzed using content analysis. As the articles were published before 1928, their transcriptions from Ottoman Turkish were made by the researchers. The discussion, which was conducted without sacrificing politeness, within the framework of academic methods and based on evidence, is not only an important source of information on the topic but also an interesting, rare and beautiful example of how experts discuss controversial issues and how they are resolved. The study is important in terms of revealing Köprülü and Altınay's mastery of the field and their methodological approaches to issues. In light of the findings, this important and well-grounded discussion is considered to be an example in historical research, history education, and field-specific discussions.

Keywords: Controversial issues, Fuad Köprülü, Ahmet Refik Altınay, Devshirme issue.

CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME BOYUTUNUN İNCELENMESİ

Sevcan KOLBASAR

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Doktora Programı,
İstanbul, Türkiye
kolbasarsevcan@gmail.com

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye
ahmetsimsek@iuc.edu.tr

ÖZET

Öğretim programlarında yer alan amaçların öğrenciler tarafından ne ölçüde kazanıldığını belirlemek önemlidir. Bu sebeple çalışmamızda, Cumhuriyetten günümüze Hayat Bilgisi dersi öğretim programlarının ölçme değerlendirme boyutunun incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman inceleme tekniğine başvurulmuştur. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmış ve önceden belirlenen temalar doğrultusunda veriler analiz edilmiştir. Bu çalışma kapsamında Hayat Bilgisi dersi öğretim programlarının ölçme ve değerlendirme boyutunun tarihsel süreç içindeki değişimi ve gelişimi ele alınmıştır. Çalışmamızda 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 1998, 2005, 2015, 2018 İlkokul Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarının “ölçme değerlendirme” boyutları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre Cumhuriyetin yeni kurulduğu yıllarda hazırlanan 1924, 1926, 1936 programlarında daha çok amaçlar ve içerik boyutlarının önemsendiği, ölçme değerlendirme boyutunun ele alınmadığı gözlenmiştir. 1946, 1968 ve 1998 programlarında kısmen de olsa ölçme değerlendirme boyutunun öğrenme öğretme sürecinde yer aldığı görülmüştür. 2005 programı ile yapılandırmacı felsefenin de etkisiyle ölçme değerlendirme boyutunun ayrı bir başlıkla detaylıca sunulduğu, ilerleyen 2015 ve 2018 programlarında da öğrenci merkezli ve süreç odaklı olarak hazırlandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hayat Bilgisi, Öğretim Programları, Ölçme Değerlendirme

AN INVESTIGATION OF THE MEASUREMENT AND EVALUATION DIMENSIONS OF THE SOCIAL STUDIES CURRICULUM FROM THE ESTABLISHMENT OF THE REPUBLIC TO THE PRESENT

Sevcan KOLBASAR

İstanbul University-Cerrahpaşa Graduate Education Institute, Classroom Teaching Doctorate Program,
İstanbul, Türkiye
kolbasarsevcan@gmail.com

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK

İstanbul University-Cerrahpaşa Hasan Ali Yücel Faculty of Education, İstanbul, Türkiye
ahmetsimsek@iuc.edu.tr

ABSTRACT

It is important to determine to what extent the objectives in the curriculum are achieved by the students. For this reason, in our study, it is aimed to examine the measurement and evaluation dimension of the Social Studies course curriculum from the establishment of the Republic to the present. In the study document analysis method, one of the qualitative research approaches, was used. In the analysis of the data, the descriptive analysis method was used and data were analyzed in line with the predetermined themes. In this study, the change and development of the measurement and evaluation dimension of the Social Studies course curriculum in the historical process are discussed. In our study, the the measurement and evaluation dimension of the 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 1998, 2005, 2015, 2018 Primary School Social Studies Course Curriculums were comparatively examined. According to the findings obtained from the study, it was observed that, in the 1924, 1926 and 1936 programs prepared in the years when the Republic was newly established, the objectives and the contents dimensions were more important, measurement and evaluation dimension was not included. In the 1946, 1948 and 1968 programs, it was observed that the measurement and evaluation dimension was partially inculuded in the learning and the teaching process. It has been determined that the measurement and evaluation dimension is presented in detail with a separate title in the 2005 program with the effect of cnstructives philosohy, and it has been prepared in a student-centered and process-oriented manner in the following 2015 and 2018 programs.

Keywords: Social Studies, Teaching Programs, Measurement And Evaluation

TÜRKİYE’DEKİ BİLİM TARİHİ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ: GELECEĞE YÖNELİK PERSPEKTİF

Dr. Ebru ESKİCİ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
eebrdic@gmail.com

Dr. Mehmet UYMAZ

Sakarya Üniversitesi
muymaz@sakarya.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada eğitim bilimlerinde bilim tarihi temelli çalışmaların gelecek perspektifine yönelik eğilimleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın yöntemi doküman incelemesine dayalı betimsel analizdir. Araştırma kapsamında belirlenen “bilim tarihi” ve “bilim tarihi öğretimi” anahtar kelimeleriyle YÖK Ulusal Tez Arama Merkezi ve TR Dizin veri tabanlarında yer alan tez ve makaleler incelenmiştir. İncelemeler sonucunda 44 lisansüstü çalışma ve 12 makale çalışmasına ulaşılmıştır. Bu çalışmalar yayın yılı, yayın türü, araştırma kapsamı ve bilim tarihi öğretiminin geleceğine yönelik bir perspektif ortaya koyması amacıyla “öneriler” çerçevesinde incelenmiştir. İncelenen çalışmalar 2007-2022 yılları arasında kapsamaktadır. Çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde en fazla çalışmanın 2019 ve 2022 yılında yapıldığı, en çok tercih edilen yayın türünün ise lisansüstü çalışmalar olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaların kapsamının ise bilim tarihi öğretimine yönelik ders kitapları, ders etkinlikleri, öğretmen ve öğretmen adayı eğitime yönelik araştırmalar olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaların “öneri” bölümlerinde ise bilim tarihi öğretiminde yer alan konular, kullanılan öğretim yöntemleri ve öğretim materyalleri, öğretmen ve öğrenci rolleri, öğretim ortamı, ölçme-değerlendirme yaklaşımı, öğretmen ve öğretmen adaylarının eğitimleri ile ilgili çeşitli önerilerin bulunduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmaların önerilerinin incelenmesi ile ders kitapları, ders etkinlikleri, öğretmen ve öğretmen adayı eğitime yönelik gelecek perspektifi ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bilim tarihi öğretiminin geleceğine yönelik ortaya koyulan yapının, gelecek çalışmaların çeşitlendirilmesi ve bilim tarihi öğretiminin gelecek perspektifinin niteliğinin artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilim tarihi, bilim tarihi öğretimi, gelecek perspektifi

EXAMINATION OF SCIENCE HISTORY STUDIES IN TURKEY: FUTURE PERSPECTIVE

Dr. Ebru ESKICI

Bolu Abant İzzet Baysal University
eebrdic@gmail.com

Dr. Mehmet UYMAZ

Sakarya University
muymaz@sakarya.edu.tr

ABSTRACT

In this study, it was tried to determine the tendencies of history of science-based studies in educational sciences towards the future perspective. The method of the research is descriptive analysis based on document analysis. Theses and articles in the YÖK National Thesis Search Center and TR Index databases were examined with the keywords "history of science" and "teaching history of science". As a result of the analysis, 44 graduate studies and 12 articles were found. These studies were analyzed in terms of publication year, publication type, research scope and "recommendations" in order to provide a perspective for the future of teaching history of science. The analyzed studies cover the period between 2007 and 2022. When the distribution of the studies by years was examined, it was determined that the most studies were conducted in 2019 and 2022, and the most preferred type of publication was postgraduate studies. The scope of the studies was determined to be textbooks for teaching the history of science, course activities, and research on teacher and pre-service teacher education. In the "suggestion" sections of the studies, it was determined that various suggestions were made regarding the subjects in history of science teaching, teaching methods and teaching materials used, teacher and student roles, teaching environment, assessment and evaluation approach, and teacher and pre-service teacher training. By examining the suggestions of the studies, it was tried to reveal the future perspective for textbooks, course activities, teacher and pre-service teacher education. It is thought that the structure put forward for the future of history of science teaching will contribute to diversifying future studies and increasing the quality of the future perspective of history of science teaching.

Keywords: History of science, teaching history of science, future perspective

TOPLUMSAL CİNSİYET TARİHÇİLİĞİ ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Doktora Öğrencisi Seda EKREM

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı

seda62ekrem@gmail.com

ÖZET

Kabaca kadın erkek arasındaki fark ve ilişkilerin tarihsel olarak nasıl üretilip dönüştürüldüğüyle ilgilenen toplumsal cinsiyet tarihçiliği, esasında kadın tarihçiliği alanındaki araştırma ve tartışmalara cevaben doğdu. Tarihsel anlatılarda öznenin eril, beyaz, üst sınıf olarak imlenip sınırlandırılması toplumsal tarih, sosyal tarihçilik alanındaki gelişmelerle -sıradan bireyin tarihsel özne olmasıyla- tersine bir seyir izledi ve kadının yapıp eyledikleri onu görünür kılmayı amaçlayan kadın tarihçiliğinin doğmasına neden oldu. Bu alandaki çalışmaların kadın kategorisini sınıf, etnisite vb. farklılıkları görmezden gelerek cinsiyet odaklı kurgulaması ve farklılığın kültürden kaynakladığını yadsıyan yeni bir anlatı inşa etmesi, kadın tarihçiliği ve toplumsal cinsiyet tarihçiliğinin uzun süre münavebeli kullanıldığı bir tarih yazım sürecine vesile oldu. Bu bildiri, kadın çalışmaları alanındaki söz konusu münavebeli kullanımın doğurduğu sorunlar ve tarihçiler arasındaki ihtilaflar üzerine genel bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, özcülüğün de sorgulandığı radikal bir tarih yazımının yeniden inşasının yollarını arayan farklı akademik yaklaşımlar; Biyolojik kategorilerden hareketle erkek ve kadınların farklı deneyimlerini merkeze alan tarihsel yaklaşım, kadını salt tarihsel özne olarak mevcut tarih yazımına eklemlemeyi yeterli gören yaklaşım, toplumsal cinsiyet rollerinin toplum tarafından kurgulandığı, ideolojik, siyasal yönünün sorgulandığı ve tarihselliğin önemini vurgulayan yaklaşım mezkûr çalışmanın temel sorunlarını ve ana izleğini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda toplumsal cinsiyet tarihçiliğinin serüveni mevcut literatür esas alınarak ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın tarihçiliği, toplumsal cinsiyet, tarih yazımı, tarihselcilik.

AN OVERVIEW ON GENDER HISTORIOGRAPHY

Doctoral Student Seda EKREM

Bursa Uludağ University, Institute of Social Sciences, Department of History
seda62ekrem@gmail.com

ABSTRACT

Gender historiography, which is roughly concerned with how the differences and relations between men and women have been historically produced and transformed, was essentially born in response to research and debates in the field of women's historiography. The limitation of the subject in historical narratives as masculine, white and upper class was reversed with the developments in the field of social history and social historiography - with the ordinary individual becoming the historical subject - and this led to the emergence of women's historiography, which aims to make visible what women do and act. The fact that the studies in this field constructed the category of women in terms of gender by ignoring differences such as class, ethnicity, etc., and constructed a new narrative that denied that differences stemmed from culture, led to a historiographical process in which women's historiography and gender historiography were used interchangeably for a long time. This paper aims to provide an overview of the problems caused by this alternation in the field of women's studies and the conflicts between historians. In this context, different academic approaches that seek ways to reconstruct a radical historiography in which essentialism is also questioned; the historical approach that focuses on the different experiences of men and women based on biological categories, the approach that considers it sufficient to include women only as historical subjects in the existing historiography, the approach in which gender roles are constructed by society, the ideological and political aspects are questioned and the approach that emphasizes the importance of historicity constitute the main problems and the main trace of the aforementioned study. In this direction, the adventure of gender historiography will be revealed based on the existing literature.

Keywords: Women's historiography, gender, historiography, historicism.

DİJİTAL HARİTAMLA OSMANLI KÜLTÜREL MİRASININ İZİNDE

Öğretmen Seçil Buket HARUT

Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara Gölbaşı Bilim ve Sanat Merkezi
buketmeydan@hotmail.com

Öğrenci Burak Alp MEYDAN

Aksaray Şehit Pilot Haza Gümüşsoy Fen Lisesi
burakalp2402@hotmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin sadece Balkanlar'da inşa edilen eserlerin sayısı 15.000'nin üzerindedir. Öğrencilerimiz Mostar Köprüsü dışında bu eserlerden kaç tanesinden haberdardır? Araştırmamızın amacı gelişen haritalama teknolojisinden de faydalanarak Osmanlı Devleti'nin kültürel mirasına yönelik farkındalığı artıracak, öğrencilerin mekân algılama becerilerini geliştirecek, harita ve teknoloji okur yazarlığı ile dil kullanma becerilerini destekleyecek çok fonksiyonlu bir dijital harita tasarlamaktır. Haritamızın tasarımında Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) içinde kullanılan ArcGIS platformda yer alan ArcGIS Story- Map (Hikaye haritası) aracından faydalanılmıştır. Söz konusu uygulama ile mekanların konum bilgilerine ulaşılabilen yazılı kaynaklar, fotoğraflar ve videolar da eklemek mümkün olmaktadır. Hazırlanan haritanın işlevselliği ve verimliliği haritayı kullanan öğrenciler tarafından değerlendirmesine imkan veren öz değerlendirme formu ile değerlendirilmiştir. Çalışma Aksaray Fen Lisesine devam eden 15-18 yaş aralığında 9,10,11 ve 12. sınıf a devam eden 35 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerin haritayı “Bilişsel düzeyde, Beceriler ve Haritaya Karşı Tutum” bağlamında değerlendirmeleri sağlanmış basit istatistik ve betimleme ile bu değerlendirmeler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda tasarlanan haritanın öğrencilerin ülkemiz coğrafyası dışındaki Osmanlı kültürel mirası farkındalığını artırmaya yardımcı olduğu, Osmanlı hakimiyeti altında kalan ülkelerin fiziki ve siyasi coğrafyası hakkında bilgi sahibi oldukları, mekânı algılama becerilerine katkı sunduğu bunun yanında harita ve teknoloji okur yazarlığı ile dil kullanma becerilerini desteklediği görülmüştür. Öğrencilerin haritaya karşı olumlu bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, kültürel miras, CBS , story map, harita

IN THE TRACE OF OTTOMAN CULTURAL HERITAGE WITH MY DIGITAL MAP

Teacher Secil Buket HARUT

Ministry of National Education, Ankara Gölbaşı Science and Art Center
buketmeydan@hotmail.com

Student Burak Alp MEYDAN

Aksaray Şehit Hamza Pilot Haza Gümüşsoy Fen Lisesi
burakalp2402@hotmail.com

ABSTRACT

The number of works of the Ottoman Empire built only in the Balkans is over 15,000. How many of are students aware of these works apart from the Mostar Bridge? The aim of our research is to design a multifunctional digital map that will increase awareness of the cultural heritage of the Ottoman Empire, improve students' spatial perception skills, and support map and technology literacy and language use skills by making use of the developing mapping technology. In the design of our map, the ArcGIS Story-Map tool in the ArcGIS platform used in Geographic Information Systems (GIS) was used. With the application, it is possible to access the location information of the places, and it is possible to add written sources, photos and videos. The functionality and efficiency of the prepared map were evaluated by the self-assessment form that allows the students to evaluate the map. The study was applied to 35 students attending Aksaray Science High School between the ages of 15-18, attending 9th, 10th, 11th and 12th grades. Students were provided to evaluate the map in the context of "Cognitive level, Skills and Attitude towards the Map", and these evaluations were analyzed with simple statistics and descriptions. As a result of the research, it has been seen that the map designed helps to increase the awareness of the students about the Ottoman cultural heritage outside of our country, they have information about the physical and political geography of the countries under Ottoman rule, it contributes to their spatial perception skills, as well as supports their language use skills with map and technology literacy. It has been determined that the students have a positive attitude towards the map.

Keywords: Ottoman, cultural heritage, GIS, story map, map

21. YÜZYIL SEYYAHLARI AZ GİTTİK UZ GİTTİK OYUNU

Öğretmen Mustafa ZORLU

Millî Eğitim Bakanlığı

mustafazorlu@yandex.com

Öğretmen Nevin ZORLU

Millî Eğitim Bakanlığı,

nzorlu06@gmail.com

Öğrenci Burak ZORLU

Millî Eğitim Bakanlığı

nnevinzorlu@gmail.com

Öğrenci Çınar HARUT

Millî Eğitim Bakanlığı

cinharut@gmail.com

ÖZET

Araştırmanın problem cümlesi; “Kültürel mirasımızın farkındalığını artıracak nitelikte bir eğitsel oyun nasıl yapılandırılabilir?”dir. Tasarlanan eğitsel oyun ile öğrencilerin ünlü seyyah Evliya Çelebi’nin ayak izlerini takip ederek ülkemiz ve yaşadığı çevre ile ilgili tarihsel ve kültürel mirasımızın değer ve nesneleri ile ilgili farkındalığını artırmak hedeflenmektedir. Tarihî ve kültürel miras ile sanat birikimini eğlenceli bir şekilde tanıtmak, onların harita okuma, değişim ve sürekliliği, mekân algılama, teknoloji okur-yazarlığı, dil ve iletişim becerilerini geliştirmek, tarihî ve kültürel değerlerimizi anlamalarına katkı sunmak amaçlanmaktadır. Geliştirilen oyunda Evliya Çelebi’nin gezip tanıttığı şehirlerle ilgili Seyhatname’den alınan “alıntılardan” oluşan ve “Bilin bakalım bu şehrimiz hangisidir?” diye sorulan soru kartlarının arka yüzüne de o şehirde bahsi geçen coğrafi, tarihî, mimari bir yapının görseli eklenmiştir. Oyunda artırılmış gerçeklik kartları ve karekod uygulamaları da bulunmaktadır. Oyun harita üzerinde oynanmaktadır. Oyunu oynayan öğrenciler tarafından değerlendirilmesini kolaylaştıracak öz değerlendirme formu hazırlanmıştır. Oyunun “Bilişsel düzeyde, Beceriler ve Oyuna Karşı Tutum” bağlamında değerlendirmeleri sağlanmış basit istatistik ve betimleme ile bu değerlendirmeler analiz edilmiştir. Değerlendirmelerin sonucunda oyunun bilişsel düzeyde öğrencilere katkı sunduğu, harita okuma, mekânı algılama, değişim ve sürekliliği algılama, teknoloji okur-yazarlığı, dil ve iletişim becerilerini geliştirmelerini desteklediği görülmüştür. Öğrencilerin oyuna karşı tutumları da pozitif olmuştur.

Anahtar kelimeler: Evliya Çelebi, Seyhatname, eğitsel oyun, kültürel miras, tarihî miras

THE GAME OF 21ST CENTURY TRAVELERS “LİTTLE GO FAR GO”

Teacher Mustafa ZORLU

Millî Eğitim Bakanlığı

mustafazorlu@yandex.com

Teacher Nevin ZORLU

Millî Eğitim Bakanlığı,

nzorlu06@gmail.com

Student Burak ZORLU

Millî Eğitim Bakanlığı

nnevinzorlu@gmail.com

Student Çınar HARUT

Millî Eğitim Bakanlığı

cinharut@gmail.com

The problem statement of the research; "How can an educational game be structured to increase awareness of our cultural heritage?".The designed educational game, it is aimed to increase the awareness of the students about the values and objects of our historical and cultural heritage related to our country by following the footsteps of the famous traveler Evliya Çelebi. The game is aimed to introduce historical and cultural heritage and art accumulation in a fun way, to improve their map reading, perception of place, change and continuity, technology literacy, language and communication skills, and to contribute to their understanding of our historical and cultural values. In the developed game, there are question cards “Guess what our city is?” consisting of "quotes" taken from the Seyhatname about the cities Evliya Çelebi visited and introduced. A visual of a geographical, historical and architectural structure mentioned in that city has been added to the back of the question cards. There are also augmented reality cards and QR code applications in the game. A self-assessment form has been prepared to facilitate the evaluation by the students playing the game. Evaluations of the game in the context of "Cognitive level, Skills and Attitude towards the Game" were provided and these evaluations were analyzed with simple statistics and descriptions. As a result of the evaluations, it was seen that the game contributed to the students at the cognitive level, supporting them to develop their skills in map reading, perception of of place, change and continuity, technology literacy, language and communication. Students' attitudes towards the game were also positive.

Keywords: Evliya Çelebi, Seyhatname, educational game, cultural heritage, historical heritage

ALİYA İZZETBEGOVIÇ'İN ESERLERİNDE TARİH VE TARİH ÖĞRETİMİNİN YERİNİN İNCELENMESİ

Mehmet Emin KAYMAKCI
Prof. Dr. Saime İnal Savi Sosyal Bilimler Lisesi
meminkaymakci37@gmail.com

ÖZET

Aliya İzzetbegoviç, Bosna-Hersek devletinin ilk cumhurbaşkanı ve Boşnakların manevi atası olarak kabul edilmektedir. 1925 yılında Bosna-Hersek'te yer alan Bosanski Šamac kasabasında dünyaya gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın Balkan coğrafyası üzerindeki bütün sıcak müdahalelerini ve akabinde kutuplaşmış dünyanın soğuk savaşını hissettiği yıllarda çocukluk ve gençlik dönemini yaşamıştır. Bu süreçte Doğu'nun ve Batı'nın ürünleri olan birçok kitabı okumuş ve onları inceleme fırsatı bulmuştur. Ayrıca totaliter Yugoslav Federal Sosyalist Cumhuriyeti'nin egemenliğinde bulunan halklara dayatmak istediği sosyalist ideolojiyi de bir Boşnak olarak öğrenmek durumunda kalmıştır. Bu sayede fikir dünyasını zenginleştirerek güçlü bir lider olma yolundaki ilk adımlarını atmıştır. İzzetbegoviç, Yugoslav devletinin Boşnakların dini ve milli değerlerine karşı açtığı savaşı kınamış ve bu değerlerin koruyuculuğunu üstlenmek için Genç Müslümanlar Derneğine katılmıştır. Dernekte gerçekleştirmiş olduğu çalışmalardan dolayı uzun süreli hapis cezalarına çarptırılmıştır. Hapishanede kaldığı süreç içerisinde birçok eser kaleme almıştır. Eserlerinin çoğunda ana tema olarak Boşnakları bir arada tutan milli ve manevi değerlere odaklanmıştır. Bu araştırmanın amacı Aliya İzzetbegoviç'in eserlerinde tarih ve öğretiminin yerini ortaya koymaktır. Nitel anlayışın benimsendiği araştırmada doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını Aliya İzzetbegoviç tarafından kaleme alınmış sekiz kitap oluşturmaktadır. Toplanan veriler betimsel analiz yardımıyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda Aliya İzzetbegoviç'in eserlerinde tarih ve öğretime büyük ölçüde yer verdiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aliya İzzetbegoviç, Tarih, Tarih öğretimi

EXAMINATION OF THE PLACE OF HISTORY AND HISTORY TEACHING IN ALİJA IZETBEGOVIĆ'S STUDIES

Mehmet Emin KAYMAKCI

Prof. Dr. Saime İnal Savi Social Sciences High School
meminkaymakci37@gmail.com

ABSTRACT

Alija Izetbegović is the first president of the state of Bosnia and Herzegovina and regarded as the spiritual ancestor of Bosnians. He was born in 1925 in the town of Bosanski Šamac in Bosnia and Herzegovina. He lived his childhood and youth in the years of when the Second World War felt all the warm interventions and then the cold war of the polarized world on the Balkan geography. In this process, he read many books that are the products of the East and the West and had the opportunity to examine them. In addition, as a Bosniak, he had to learn the socialist ideology that totalitarian Yugoslav Federal Socialist Republic wanted to impose on the peoples under its sovereignty. In this way, he took the first steps towards becoming a strong leader by enriching his world of ideas. Izetbegovic condemned the war waged by the Yugoslav state against the national and moral values of Bosnians and joined the association of Young Muslims to undertake the guardianship of these values. He was sentenced to long prison terms for his actions in the association. He wrote many studies during his stay in prison. In most of his works, he focused on the national and moral values that hold the Bosnians together as the main theme. The aim of this study is to examine the place of history and its teaching in Alija Izetbegović's studies. Document analysis was used in the study, one of the methods of qualitative inquiry. The data sources of the study consisted of eight books written by Alija Izetbegović. The collected data were analyzed with descriptive analysis. The results of the study showed that Alija Izetbegović gives a great place to history and its teaching in his studies.

Keywords: Alija Izetbegović, History, History teaching

MAX WEBER VE TARİH

Uzm. Tarih Öğretmeni Mehmet KARATAŞ

Adapazarı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

mitolojicafe@gmail.com

Doktora Öğrencisi Şükran DURANLAR

Sakarya Üniversitesi Felsefe Bölümü

sukran-duranlar@hotmail.com

ÖZET

Tarih, geçmişini aydınlatarak, şimdiyi açıklamaya ve geleceğe yön vermeye çalışır. Aslında tarihin bunu tek başına başaramayacağını pek çoğumuz biliriz. Bunu sosyoloji, felsefe, iktisat ve diğer bilimlerle birlikte yapmaya çalışırız. Yazanı, aktaranı ve bilgileri değerlendireni görmek gerekir.

Bu nedenle tarihçiler ve gerekse de sosyologlar günümüzde kendi alanlarında kesin bilgilerle ortaya çıkmaktan çekinmişlerdir. Her iki bilim dalı bazı olayların veya oluşumların anlamları üzerinde ihtilaf halindedir. Pek tabii ki, her iki kaynaktan bilgi alan bir araştırma, onlardan daha kesin bilgiler ortaya çıkaramaz. Hatta ortaya çıkan yapıtta, iki ayrı belirsizliğin üst üste binmesi dolayısıyla daha da büyük bir belirsizlik payı olacaktır. Bu belirsizliği Durkheim Okuluna mensup sosyologlarda görebiliyoruz. Çünkü onlar çok eski olarak gördükleri tarih kelimesinden bıkkınlık gelecek kadar uzak durmaya çalışmışlardır. Nadir olmakla beraber, onu kelime haznesinden atma noktasına kadar ileri gidenleri bile olmuştur. Tarih kelimesine yer verenler de onu insani bilimlerin küçük, zavallı bir köşesine atmak için yaptılar. Burası adeta onlar için bir menfadir ve kendi yargılarına göre, rasyonel çözümlemeye yatkın herşeyi sosyolojiye ayırdıktan sonra, en yüzeysel ve en tesadüfi saydıkları insani olayları buraya, sürgüne yolladılar Kuşkusuz 20. yüzyılın büyük sosyologları içinde tarih bilinci en gelişmiş olan Weberin, Avrupa'nın o zamanlar tarih bilinci en gelişmiş kültüründen gelmesi doğaldı. Aslında, Weber kendisini pek de sosyolog olarak düşünmemiştir. Kendisini ya bir siyasal iktisatçı ya da karşılaştırmalı bir tarihçi olarak görmekteydi.

Max WEBER'in tarih bilgisinin gerek genişliği gerekse de derinliği yaşadığı dönemden günümüze hayranlık uyandırıcı özellikte ön plana çıkmıştır. "Protestan Ahlakı ve Kapitalizm Ruhu" üstüne ünlü incelemesini yapmadan önce ortaçağ ticari şirketleri ve eski Roma'nın tarım tarihi hakkında kitaplar yazmıştı. Weber dikkatini toplum kuramında yoğunlaştırmaya başladıktan sonra da geçmişle ilgilenmekten vazgeçmedi. Kendisine malzeme sağlamak için tarihe dayandığı gibi tarihçilerden de kavramlar aldı. Örneğin; ünlü karizma kavramını Weber kilise tarihçilerinden ödünç almış ve siyasal incelemelerde kullanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Weber, Tarih, Karizma, Tip

Expert History Teacher Mehmet KARATAŞ

Adapazarı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

mitolojicafe@gmail.com

PhD Candidate Şükran DURANLAR

Sakarya Üniversitesi Felsefe Bölümü

sukran-duranlar@hotmail.com

ABSTRACT

History tries to explain the present and direct the future by illuminating the past. In fact, most of us know that history cannot achieve this alone. We try to do this with sociology, philosophy, economics and other sciences. It is necessary to see the writer, the transmitter and the person who evaluates the information.

For this reason, historians and sociologists have refrained from coming up with certain information in their fields today. Both branches of science are in dispute over the meanings of some events or occurrences. Of course, a study that obtains information from both sources cannot reveal more precise information from them. In fact, in the resulting work, there will be an even greater share of uncertainty due to the overlapping of two separate uncertainties. We can see this uncertainty in sociologists from the Durkheim School. Because they tried to stay away from the word history, which they saw as very old, until they got tired of it. Although rare, there have even been those who have gone so far as to throw it out of their vocabulary. Those who included the word history did so to throw it into a pathetic little corner of the humanities. This place is almost a benefit for them, and according to their own judgment, after devoting everything that is prone to rational analysis to sociology, they exiled the most superficial and most coincidental human events here. Undoubtedly, among the great sociologists of the 20th century, Weberin, who had the most developed historical consciousness, was one of the leaders of Europe at that time. It was natural that the historical consciousness came from the most developed culture. In fact, WEBER didn't really think of himself as a sociologist. He considered himself either a political economist or a comparative historian.

Both the breadth and depth of Max WEBER's knowledge of history has come to the fore with an admirable feature from the time he lived to the present. He wrote books on medieval trading companies and the agricultural history of ancient Rome before doing his famous treatise on the "Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism." Even after Weber began to focus his attention on social theory, he did not cease to be interested in the past. He took concepts from historians as well as relying on history to provide material for himself. For example; Weber borrowed the famous concept of charisma from church historians and used it in political

Keywords: Weber, History, Charisma, Type

MEŞRUTİYETİN DEĞERLİ BİR DÜŞÜNÜRÜ: MUSA AKYİĞİTZEDE (1865-1923)

Mehmet Şükrü CAN

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı Doktora Öğrencisi, İstanbul.

msukru@marun.edu.tr

ÖZET

I. Meşrutiyet döneminde başlayan fakat temelleri Tanzimat'a kadar uzandığı düşünülen birbirine karşıt dünya görüşleri ve ideolojiler, kendilerine II. Meşrutiyet'in getirdiği özgürlük ve hürriyet kavramları ile hem daha çok yayılma imkânı bulmuş hem de karşı karşıya gelme durumunda kalmışlardır. Özellikle çıkardıkları yayınlar ile fikirlerini başta siyasal olmak üzere ekonomi gibi değişik alanlarda göstermişlerdir. Çalışmamızın amacı, bu karşıt dünya görüşleri ve ideolojileri, çıkardıkları yayınlar, halka tesirleri ve değişik alanlardaki etkilerinin yanında birbirleri ile olan farklılıkları ekseninde değerlendirmek ve bu atmosferin içinde özellikle ekonomi alanında ortaya koyduğu fikirler ile farklı bir bakış açısı getiren Musa Akyiğitzade'nin hayatını, eserleri ve düşüncelerini birlikte incelemektir. Musa Akyiğitzade, ilk olarak edebi yönünü ortaya koyan ve onun İstanbul'a gelmesine bahane olan Hüsametdin Molla adlı romanı ile kendini göstermiştir. Meşrutiyetin başında hürriyet fikirlerinden etkilenecek yeni eserler kaleme almış özellikle iktisat üzerine yaptığı değerlendirmeler ve tahliller ile dikkatleri üzerine çekmiştir. Ayrıca toplumun kalkınması ve refahı için sunmuş olduğu çözüm önerilerindeki eğitime dair fikirleri de dikkate değerdir. Bu çalışma kaleme alınırken özellikle Musa Akyiğitzade'nin yaşadığı dönemi anlatan eserlerden, dönemin özellikle fikri, siyasi, ideolojik ve iktisadi görüşlerine değinen süreli yayınlar, tez vb. kaynaklardan yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Musa Akyiğitzade, Karşıt İdeolojiler, Himayeci İktisat Politikası

A VALUABLE THINKER OF THE CONSTITUTIONAL CONSTITUTION: MUSA AKYİĞİTZADE (1865-1923)

Mehmet Şükrü CAN

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı Doktora Öğrencisi, İstanbul.

msukru@marun.edu.tr

ABSTRACT

The opposing worldviews and ideologies, which started in the First Constitutional Era but whose foundations were thought to date back to the Tanzimat, had the opportunity to both spread and confront with the concepts of freedom and liberty brought to them by the Second Constitutional Monarchy. Especially with the publications they published, they showed their ideas in various fields, especially politics and economics. The aim of our study is to evaluate these opposing worldviews and ideologies in the axis of their publications, influence on the public and their effects in different fields, as well as their differences with each other, and in this atmosphere, Musa Akyiğitzade, who brought a different perspective with the ideas he put forward in the field of economy, his life, works and to examine their thoughts together. Musa Akyiğitzade first showed himself with his novel Hüsamettin Molla, which revealed his literary side and was an excuse for him to come to Istanbul. Influenced by the ideas of freedom at the beginning of the Constitutional Monarchy, he wrote new works and attracted attention especially with his evaluations and analyzes on economics. In addition, her ideas about education in the solution suggestions she offered for the development and welfare of the society are also noteworthy. While writing this study, works describing the period in which Musa Akyiğitzade lived, periodicals, theses, etc. sources touching especially on the intellectual, political, ideological and economic views of the period were used.

Keywords: Musa Akyiğit, Opposing Ideologies, Protective Economic Policy

PROF. DR. MİNE EROL'UN ESERLERİ IŞIĞI ALTINDA TARİHÇİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Gülnaz Gezer ESEN

Milli Eğitim Bakanlığı
gulnazgezer@mail.com

ÖZET

Bu makalenin amacı, Prof. Dr. Mine Erol'un (1929-2021) eserlerinden hareketle tarihçiliğini ve değerlendirmektir.

Prof. Dr. Mine Erol'un aile fertleri büyük dedesinden itibaren yabancı dil eğitimi ağırlıklı eğitim veren okulları bitirmiştir. Arnavutköy Kız Koleji'nden hakim olduğu İngilizcenin de etkisiyle Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinde Tarih eğitimi aldıktan sonra Türk-Amerikan ilişkilerini incelemek üzere 1962'de Fulbright ve 1975'de ARİT bursları ile araştırma amaçlı Amerika Birleşik Devletleri Kongre Kütüphanesi'nde birinci el kaynaklardan çalışma imkanı bulmuştur. Bu aşamada I. Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı sefiri olarak görev yapan ve Milli Mücadele Dönemi'nde de Ankara Hükümeti'nin yanında yer alan Türk dostu Alfred Rüstem'in Türkler lehine izlediği dış politikaya eserlerinde genel olarak yoğunlaşmıştır. Bakir bir alan olan Türk-Amerikan ilişkilerinin farklı dönemleri üzerine pek çok eser veren Prof. Dr. Mine Erol şimdiye kadar çalışılmamıştır. Bu çalışmada tarihsel yöntem kullanılarak otobiyografisinden hareketle 1929 ile 2012 yılları arasında yaşamında öne çıkan olaylar, kişiler incelenmiştir. Makaleleri ve eserleri başta olmak üzere sözlü tarih çalışması da yapılarak tarihçiliği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mine Erol, Alfred Rüstem, Yusuf Kemal Tengirşek, Türk-Amerikan ilişkileri, Wilson ilkeleri, Amerikan mandası

EVALUATION OF HISTORIAN PROF. MINE EROL'S HISTORIOGRAPHY UNDER THE LIGHT OF HER BIBLIOGRAPHY

Dr. Gülnaz Gezer ESEN

Ministry of Education

gulnazgezer@mail.com

ABSTRACT

The purpose of this article is to evaluate Professor Mine Erol's (1929-2021) historiography and her literature based on her autobiography.

Prof. Mine Erol's family members, starting from her great-grandfather, graduated from schools that provide foreign language education. After studying History at the Faculty of Language, History and Geography, with the influence of English language knowledge that she mastered at Arnavutköy Girls' College, in order to examine Turkish-American relations, she had the opportunity to work from primary sources in the United States Library of Congress for research purposes, with Fulbright scholarships in 1962 and ARIT in 1975. At this stage, she concentrated in her works on the Turkish-sided foreign policy of Turkish-friendly Alfred Rüstem, who served as an Ottoman ambassador before the First World War and sided with the Ankara Government during the Turkish War of Independence. Prof. Mine Erol, who has produced many works on different periods of Turkish-American relations, which is a virgin field, has not been studied until now. In this study, the prominent events and people in her life between 1929 and 2012, based on her autobiography, were examined using the historical method. Her historiography was evaluated by oral history studies being carried out on especially her articles and works.

Key words: Mine Erol, Alfred Rüstem, Yusuf Kemal Tengirşek, Turkish-American Relations, Wilson Principles, American Mandate.

BİZANS EĞİTİM SİSTEMİNDE KHORA MANASTIRI ÖRNEĞİ VE BİLGİN METOKHİTES

Lisans Öğrencisi Özlem GÜRŞEN
İstanbul Üniversitesi – Tarih Bölümü
ozlemgursen@ogr.iu.edu.tr

ÖZET

Kompleks yapılardan oluşan manastırlar, Bizans İmparatorluğu'nda kültürel, dini ve ekonomik açıdan önemli rol oynamışlardır. İnsanların dünyevi hayattan el etek çekip münzeviliği seçtiği yerlerden ibaret olmayan manastırlar, Bizans'ta eğitimin önemli bir kanadını oluşturmuşlardır. Özellikle manastırların içerisinde bulunan kütüphane ve *scriptorium*lar antik dünya mirasının muhafaza edilmesi ve sonraki devirlere aktarılmasında büyük önem arz etmiştir. Bizans tarihinin önemli bilginlerinden olan Theodoros Metokhites'in *ktetor* olarak kendi servetiyle restore ettirdiği Khora, bu mühim kurumlardan biridir. Manastırlarda dini eğitimlerin yanı sıra *trivium* (şiiir, retorik, felsefe) ve *quadrivium* (geometri, matematik, astronomi, müzik) gibi dersler verilmiştir. Palaiologos Rönesansının isimlerinden biri olan Metokhites'in astronomi alanındaki çalışmaları seküler eğitim ve bilim tarihi açısından oldukça önemlidir. Bizans bilimine önemli katkılarda bulunan Bilgin Metokhites, yaptığı yenilikler ve genişlettiği kütüphane ile Khora Manastırını en önemli kültür-sanat merkezlerinden biri haline getirmiştir. Metokhites'in yürüttüğü faaliyetler gelecekteki araştırmacılar için hatırı sayılır derecede fayda sağlamıştır. Bu bildirimizde Bizans eğitim sistemi içerisinde Khora Manastırının yerini inceleyecek ve Metokhites'in entelektüel hayatına, çalışmalarına, Bizans bilim geleneği içerisindeki yerine değineceğiz. Çalışmayı ele alma amacımız Bizans'ta önemli yer teşkil eden manastırların eğitim fonksiyonunu vurgulamak ve antik dünya mirasının korunmasına olan katkılarını ortaya koymaktır. Çalışmamızı oluştururken Metokhites'in şiirleri, mektupları ile himaye ettiği öğrencisi Nikephoros Gregoras'ın çalışmasından ve araştırma eserlerinden yararlandık.

Anahtar kelimeler: Bilim tarihi, Bizans'ta eğitim, Khora Manastırı, Theodoros Metokhites.

THE EXAMPLE OF THE KHORA MONASTERY IN THE BYZANTINE EDUCATION SYSTEM AND THE SCHOLAR METOKHITES

Undergraduate Student Özlem GÜRŞEN

Istanbul University – Department of History
ozlemgursen@ogr.iu.edu.tr

ABSTRACT

Monasteries, consisting of complex structures, played an important cultural, religious and economic role in the Byzantine Empire. Monasteries, which were not just places where people chose to retire from the worldly life and choose asceticism, constituted an important part of education in Byzantium. Especially the libraries and scriptoria within the monasteries were of great importance in preserving the heritage of the ancient world and passing it on to the next ages. Khora, restored by Theodoros Metokhites, one of the most important scholars of Byzantine history, with his own fortune as *ktetor*, is one of these important institutions. In addition to religious education, the monasteries offered courses such as *trivium* (poetry, rhetoric, philosophy) and *quadrivium* (geometry, mathematics, astronomy, music). One of the names of the Palaiologos Renaissance, Metokhites' work in the field of astronomy is very important for the history of secular education and science. The scholar Metokhites, who made significant contributions to Byzantine science, made the Khora Monastery one of the most important cultural and artistic centers with his innovations and expanded library. Metokhites' activities were of considerable benefit to future researchers. In this paper, we will examine the place of the Khora Monastery in the Byzantine educational system and will discuss Metokhites' intellectual life, his works, and his place in the Byzantine scientific tradition. This study aims to emphasize the educational function of monasteries, which played an important role in Byzantium, and to reveal their contribution to the preservation of ancient world heritage. We have benefited from Metokhites' poems, letters, the work of his protege Nikephoros Gregoras, and research works.

Keywords: History of science, Education in Byzantium, Khora Monastery, Theodoros Metokhites.

ŞEHİT MUALLİM MEHMET ZEKİ DÜNDAR ALP VE ŞEYH SAİT AYAKLANMASINI ÖNLEME ÇABALARI

Doç. Dr. Erol EVCİN
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
erol.evcin@ktb.gov.tr

ÖZET

Bünyesinde etnik ve irticai özellikler barındıran Şeyh Sait Ayaklanması Türkiye’de cumhuriyet idaresinin karşılaştığı ilk ciddi tehlike olması nedeniyle önem arz etmektedir. Cumhuriyet rejimine, inkılaplara, ülkenin birlik ve bütünlüğüne yönelen bu tehdit dönemin dış siyasetini de menfi yönde etkilemiştir. Gazi Mustafa Kemal’in ilke ve inkılâpları ışığında çağdaş, gelişmiş ve müreffeh bir ülke ideali ile genç nesilleri geleceğe hazırlayan maarif teşkilatının bir ferdi olan Mehmet Zeki DüNDAR Alp, Şeyh Sait Ayaklanması sırasında asiler tarafından katledilen isimler arasında yer almıştır. Söz konusu muallimin ayaklanmayı engelleme çabalarını müstakil bir çalışma konusu olarak inceleyen ve bu hususta oynadığı tarihî role dikkat çeken bu bildiri alan yazınında önemli bir eksikliği giderecek niteliktedir. Mehmet Zeki DüNDAR Alp’in verdiği mücadele, cumhuriyetin ilk yıllarında muallimlerin ülkenin istikbali hususunda üstlenmiş oldukları görev ve sorumlulukların önemi ve kutsiyeti hakkında belirgin bir örnek teşkil etmiştir.

Konuya ilişkin olarak T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı’ndan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridelerinden, süreli yayınlardan, hatırat ve telif-tetkik eserlerden temin edilen bilgiler tasnif ve tahlil edilerek tenkit süzgecinden geçirilmiş ve söz konusu bilgiler ışığında özgün bir yorumla terkip yoluna gidilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada nitel araştırmalarda sıklıkla başvurulan “doküman analizi yöntemi” tercih edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muallim Mehmet Zeki DüNDAR Alp, Türk Maarif Tarihi, Şeyh Sait Ayaklanması, Genç Valisi İsmail Hakkı, Çapakçur Kaymakamı Hüseyin Hilmi

MARTYR TEACHER MEHMET ZEKİ DÜNDAR ALP AND EFFORTS TO PREVENT THE SHEIKH SAIT REVOLT

Assoc. Prof. Dr. Erol EVCİN

Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism

erol.evcin@ktb.gov.tr

ABSTRACT

Sheikh Sait Revolt, which has ethnic and reactionary features, is important because it is the first serious danger faced by the republican administration in Turkey. This threat to the republican regime, reforms, and the unity and integrity of the country adversely affected the foreign policy of the period. Mehmet Zeki DüNDAR Alp, who is a member of the education organization that prepared young generations for the future with the ideal of a modern, developed and prosperous country in the light of the principles and reforms of Gazi Mustafa Kemal, was among the patriots killed by the rebels during the Sheikh Sait Revolt. This paper, which examines the efforts of the said teacher to prevent the revolt as an independent study and draws attention to the historical role he played in this matter, is in the quality of filling an important deficiency in the literature. The struggle of Mehmet Zeki DüNDAR Alp set a clear example about the importance and sanctity of the duties and responsibilities undertaken by the teachers regarding the future of the country in the first years of the republic.

Regarding the subject, the information obtained from the Presidency of the State Archives of the Presidency of the Republic of Turkey, from the Minutes of the Turkish Grand National Assembly, from periodicals, memoirs and copyright-reviewed works has been classified and analyzed, passed through a filter of criticism, and in the light of this information, a unique interpretation has been made. In this direction, the "document analysis method", which is frequently used in qualitative research, was preferred in the study.

Keywords: Teacher Mehmet Zeki DüNDAR Alp, History of Turkish Education, Sheikh Sait Revolt, Genç Governor İsmail Hakkı, Capakçur District Governor Hüseyin Hilmi

100

**Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir.
Yazan, yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat
insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.**

Mustafa Kemal Atatürk

ISHE 2023

IX. ULUSLARARASI TARİH EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

6-8 Eylül 2023 Sakarya/Türkiye